

NE VORBEȘTE
PĂRINTELE
CLEOPA

NE VORBE TE

P RINTELE CLEOPA

17

NE VORBE TE
P RINTELE CLEOPA

17

Carte tip rit cu binecuvântarea
Î.P.S.TEOFAN
Mitropolitul Moldovei i Bucovinei

EDITURA M N STIREA SIH STRIA
2010

Referen i:

Pr. Prof. Dr. Gheorghe Petraru

Pr. Lect. Dr. Mihai Vizitiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Na ionale a României

Ne vorbe te p rintele Cleopa / sub îngrijirea arhim.

Ioanichie B lan

Roman:Editura Episcopiei Romanului i Hu ilor,1995

Vol. 17: - Vân tori-Neam : M n stirea Sih stria,
2010.

ISBN 978-606-8217-01-7

SFATURI ALE P RINTELUI CLEOPA
CONSEMNATE DE P RINTELE
IOANICHIE B LAN ÎN ANII 1950¹

30 XII 1954

**Unele l muriri primite când am venit cu
sfin ia sa de la Târgu Neam la M n stirea
Sih stria, în ziua de 30 XII 1954:**

- Cel mai mare lucru ce se cere c lug rului este
rug ciunea curat .

- Omului pe p mânt nu-i trebuie altceva decât
s primeasc de la Dumnezeu darul Sfântului Duh,
adic dragostea.

- Prin rug ciune curat omul prime te darul
Sfântului Duh, adic dragostea.

- Semn c avem dragoste în noi este când
vedem pe to i oamenii la fel. Iubim la fel i pe drep i
i pe p c to i, c zice: *Pe cei drep i iube ti i pe cei
p c to i miluie ti.* Deci s avem dragostea lui
Dumnezeu care pe cei drep i iube te i pe cei p c to i
îi miluie te.

¹ In acest capitol au fost a ezate fragmente din
cuvintele rostite cu ocazia unei vizite f cute la M n stirea
Sih stria între 30 XII 1954 i 13 I 1955 de P rintele Cleopa,
în acea vreme staret al M n stirii Slatina.

- Mila este fiica dragostei.
- Dacă am dobândit dragostea lui Dumnezeu, din ea se naște smerenia. Din smerenie se naște ascultarea și celelalte fapte bune.
- Rugăciunea este maica tuturor virtuților.
- *Atât a iubit Dumnezeu lumea, că pe Unul Născut Fiul Său L-a trimis..., Care S-a smerit pe Sine, chip de rob luând și ascultă torf cându-Se până la moarte.*

Deci Rugăciune - Dragoste - Smerenie - Ascultare. Smerenia înalță pe om până la ceruri, iar dragostea îl țină sus și nu îl lasă să cadă.

- Plânsul este îndoit:

1. Este un plâns sau o întristare a minții pentru păcatele sale, pe care trebuie să o aibă fiecare în inimă și mintea sa. Aceasta e prima treaptă a plânsului ce se face în minte fără lacrimi.

2. Plânsul cel cu lacrimi, pe care nu-l poate avea oricine, ci numai cine a primit acest dar de sus.

- Trebuie întotdeauna să ne silim.
- Călugăria este o silă a firii. Deși nu avem destul râvnă să facem o faptă bună, totuși să ne silim în toate.

- Presuirea - nesimțirea sau împietrirea - înseamnă retragerea darului lui Dumnezeu de la om. Pentru două motive se întâmplă acest lucru:

1. sau ne ceartă Dumnezeu pentru mândria noastră
2. sau pentru că ne lenevim la rugăciune. Dar să nu ne tulburăm și să nu ne descurajăm în această ispită. Să avem răbdare în ispite.

- Fiecare sfânt după cum a trăit a rânduit în altora să facă pentru a se mântui, că sunt multe căi de mântuire. Unii cer rugăciunea lui Iisus, alii citirea psalmilor, alii altceva. Rugăciunea lui Iisus e foarte de folos a se practica, dar are nevoie de un timp de liniște pentru a o putea deprinde, apoi poți petrece în obște. Dar noi, care suntem plini numai de griji, nu putem să o deprindem. Mie mi-e și necaz pe aceia care tot vorbesc de rugăciunea lui Iisus, dar nu fac nimic.

- După Sfântul Isihie, trezvia atenției se compune din patru părți. Însă trei lucruri ni se cer mai ales:

1. să luăm aminte la gândurile ce ne vin;
2. să nu ne învoim cu ele;
3. să le gonim cu rugăciunea lui Iisus.

- Nu trebuie să lăsam nefercută pravila noastră, ci să o facem cu toată atenția. Eu uneori zic multe acatiste, paraclise și altele, dar mai mult mă îndulcesc de Psaltire, când cuget la unele stihuri din ea. Dar pentru a o citi trebuie să avem liniște.

- Să ne punem nouă unele legi, pe care de le vom păzi cu sfințenie, vom avea pace în inimă. Nevoie totuși uneori să-și schimbi rânduiala pentru alta mai bună.

- Trebuie să ajutăm obștea în stare.

- Nu trebuie să fugim de acest lucru la liniște, fiind egoiști și având în noi iubire de sine, ci să ne punem în slujba aproapelui (obștii) cu ce avem de sus.

- Motivul este puntea spre păcat.

- Să păzim cu sfințenie canoanele Sfinților. Prin ei, să păstrăm neîtrăbit tradiția Bisericii noastre pusă de Sfinții Prin ei.

- Să nu ne apropiem oricum de Sfintele Taine. Nici un gând întinat să nu avem atunci în noi.

- Să ne mîrturisim curat toate gândurile noastre înaintea Sfînta Împărtășanie. Să ne prezîm atunci cu mare atenție.

- Să nu crezi vameul că a avut smerenie, ci cunoaștere de sine (Sfîntul Isaac Sirul).

- Smerenia se câștigă numai de cei sfinți, prin darul lui Dumnezeu.

- Acela are smerenie, care face cele mai mari fapte bune, minuni, adică face fapte cu care ar putea a se slăvi, însă el totuși plînge pentru păcatele sale.

În concluzie: Dacă noi vom avea, pe cât se va putea, o rugăciune curată de gânduri, întristarea minții (adică plînsul cel dintâi, dacă nu lacrimi la rugăciune) și o neîncetată cunoaștere de sine ca vameul, vom spori cu darul lui Dumnezeu.

- Să ne lăsăm în voia lui Dumnezeu. Noi să facem cât vom putea, iar Dumnezeu va adăuga cu darul Său.

- Să iubești întotdeauna liniștea. Chiar de nu o trăiești acum, dar Dumnezeu îți va rândui odată și ai parte de ea. Toate ale veacului acestuia sunt de ertăciuni.

- Nimeni nu se poate pocîi fără de liniștea.

- Cel ce vrea să se pocăiască trebuie să iubească liniștea.

- Să ne câștigăm nouă dumnezeiască dragoste prin rugăciunea cea neîncetată a lui Iisus.

- Dragostea este cheagul ce unește pe toți cei din obște într-un gând.

- Dacă nu putem avea între noi adevărata dragoste, să avem măcar o dragoste falsă din aceea apoi vom ajunge la adevărata dragoste a lui Hristos (Sfântul Ioan Scrisorul).

- Dacă nu dorim să mergem la pustie înainte de a dobândi dragostea adevărată în viața de obște (Sfântul Varsanufie).

- Putem trăii în obște ca în pustie, de vom avea acestea trei:

1. Definiție de sine.

2. Dacă ne vedem dedesubtul a toată zidirea.

3. Dacă avem dragoste între noi (după Sfântul Varsanufie).

- Dacă fii gata întotdeauna ca, de te va schimba stare din această ascultare, să primești orice altă ascultare din cele mai de jos fără să te tulbure.

- Dacă nu îi la ascultarea în care ești, ci, oricând se va ivi momentul, las-o altuia fără să te tulbure. Dar până atunci fă-o cu dragoste.

- Adevărat că ești destul de învăluit de griji și nu poți avea o rugăciune mai curată, dar, pe cât poți, să ai întotdeauna întristarea minții pentru păcate și ajunge aceasta. Oricând mergi sau faci ceva nu sta, ci ori cugetă cu mintea la ceva, ori repetă un stih, ori să ai întristare pentru păcate, că toate sunt lucrarea minții, dar cel mai bun lucru este să zici mereu „Doamne Iisuse”. Acest rugăciune este format din apte cuvinte, închipuind cele apte daruri ale Duhului Sfânt.

Din predica de la Botezul Domnului din 6 I 1955 în Paraclis

- Trebuie să avem o credință cunoscută, dar și una lucrătoare. Prima credință este doar ceașcă, dacă nu o unim cu a doua.

- Trebuie să unim credința cu faptele. Să dovedim din fapte că suntem creștini.

Din predica spusă la Sfânta Liturghie în ziua de 8 I 1955

- Sufletul cântă liniștea cea adevărată numai în biserică. Nimic nu ne-a lăsat Dumnezeu sub cer mai scump ca Sfânta Liturghie (Sfântul Ioan Gură de Aur).

- Cum vom lua aminte cu atenție la tot ce se citește și se cântă în biserică, vom avea mai mare pace în suflet. Oricâte griji am avea, trebuie să le lășăm toate pentru a lua parte la Sfânta Liturghie (se adaugă pilda lui Teofil², care a fost vândut de tatăl său ca rob și a scăpat de moarte prin Sfânta Liturghie).

Predică în noaptea (8-9 I) după Utrenie la Paraclis

- Cea mai primită rugăciune este cea de miezul nopții. Miezonoaptea este prima laudă și principala laudă bisericească. Că mărturie avem pe Proorocul David ce zice: *În miezul nopții m-am sculat și mă mărturisesc ție, Doamne* (Ps. 118, 62). Sau: *În toate nopțile cu lacrimile mele a ternutul meu am ȳdat* (Ps. 6, 6). Sau:

„Despre ascultarea de prinții minunea Sfintei Liturghii”.

F cutu-m-am ca un corb de noapte în loc nelocuit (Ps. 101, 7). La fel ne pot fi pildă două păsări, irodiul și pasrea lir, care cântă numai noaptea în cele mai pustii locuri. Acest rugăciune de noapte reprezintă rugăciunea Mântuitorului în grădina Ghetsimani. Iar Ceasul I este timpul când Domnul a fost prins. Rugăciunea de miezul nopții este rugăciunea cea de aur. O jumătate de noapte să dormim și o jumătate să ne rugăm. Ne este destul să dormim două-trei ore înainte de Utrenie și vreo două după Utrenie.

- Somnul prea mult îl îmbată pe om ca vinul.

- Pe cel a cărui lege nu-și face pravila Dumnezeu îl socotește ca pe un mort.

- La miezul nopții s-a născut Iisus în peșteră, când au cântat îngerii. Atunci (noaptea) a fost prins spre patimă. Atunci a înviat. Atunci va fi judecata lumii, care va ține atât cât se citesc cei ase psalmi ai Utreniei, potrivit celor ase cuvinte ale Domnului: Veni îmi..., că am flămânzit, ... am însetat, gol am fost, în temniță, bolnav... sau Pleacă-mă de la Mine...

- Mântuitorul adeseori se ruga noaptea. Uneori se retrăgea singur în munte și se ruga.

- Și sfinții apostoli, când erau închiși, noaptea se sculau și cântau împreună, încât s-au deschis ușile temniței, ba și inimile iudeilor.

- Toți Sfinții Părinți se rugau noaptea. Unui pustnic i s-au descoperit trei coroane: 1) una de aramă, ce reprezintă rugăciunea cea de zi, că ceea ce se face cu mult răspândire, 2) una de argint, ce închipuie rugăciunea cea de dimineață, că ceea ce este făcut cu mintea mai adunată, 3) una de aur, ce

închipuie rug ciunea de miezul nop ii, ca cea mai curat i mai adunat .

- Aceast rug ciune e cea mai primit de Dumnezeu, deoarece noaptea, când toat lumea doarme i când se fac în lume cele mai urâte p cate, monahul se scoal la rug ciune.

- Fericit e acela ce las somnul i se roag noaptea.

- Când te scoli, mai înainte de orice lucru, alearg la nevinovata rug ciune.

9 I 1955 Spicuri din predica de la Sihla

- Rug ciunea i dragostea pururea s fie înjugate la monah ca doi boi.

- Trupul s fac slujba Martei, iar mintea s stea la picioarele Domnului ca Maria.

- Cel ce se roag având ur sau gânduri rele asupra cuiva, este ca o mireas care curve te de fa cu mirele s u.

- Cel ce râvne te a se osteni numai pentru sine e semn c are iubire de sine. Îns noi trebuie s c ut m folosul fratelui, aceasta este dragostea cea adev rat .

- Atunci când suntem în primejdie trebuie s ne ascundem pu in pentru a trece mânia Domnului sau a omului, pentru ca s nu p timim ceva din mândrie sau din nepurtarea de grij a lui Dumnezeu. A a a fugit Iacov de fratele s u, Moise de la fa a lui Faraon, David de Saul, Sfin ii Apostoli Petru i Pavel de Irod, primii cre tini de închin torii la idoli etc. Sfântul Atanasie cel Mare (vreme de 46 de ani), Sfântul Teodor Studitul (vreme de 12 ani), to i sfin ii fugeau

de primejdii. Iar atunci când omul nu mai poate, face Domnul ce nu poate omul.

- Noi, ca oameni, trebuie să fugim, iar de va răndui Domnul să fim prin El, El cum să ne ajute.

- Dumnezeu atunci ne ajută, când noi facem tot ce putem pentru mântuirea noastră. Ce folos tragem din această fugă de mânie sau prigoană? Poate noi ne putem mântui răbdând, dar îl facem pe fratele nostru ca să păcătuiască prin noi.

- Deci trebuie să avem iubire de aproapele. Noi poate că ținem, dar păgubim pe aproapele nostru.

- Dacă noi căutăm să potolim pe aproapele cu vreun dar și nu-l împăcăm, atunci să fugim.

- Suntem datorii deci să ne ferim din calea mâniei aproapelui pentru că îl iubim, iar de trebuie să răbdăm, cu voia Domnului, ne va da El atunci ajutor.

- Cu neputință este petreacă la un loc iubirea de argint (rădăcina tuturor patimilor) cu iubirea de aproapele.

- Zavistia este mai rea decât dracul (Pilda lui Saul când David îi cânta și se păcătuia atunci de drac, dar nu și de zavistie).

- Zavistia este o rugină a inimii, o scârbă pentru sporirea fratelui său. Are necaz pe fratele său, care are daruri mai bune.

- Zavistia este egală cu patima iubirii de argint (vezi pilda cea de la Mântuirea păcătoșilor). Zavistia nu se bucură niciodată de sporul fratelui său.

9 I 1955 - Spicuri din predica de Duminică seara la masă la Mănaștirea Sihăstria

Despre paza minții și a inimii

- Cum sporim? Prin paza minții și a inimii, a rugăciunii și a trezviei (după Sfântul Varsanufie).

- Minteă e portarul inimii, ea nu trebuie să lase gândurile să intre în inimă.

- Gândurile intră în inimă prin cele cinci simțuri sau ferestre. Dar și din inimă izvorăsc diferite patimi. Minteă însă le gonește și pe unele și pe altele cu ajutorul Domnului.

- Primele începuturi ale gândurilor nu trebuiesc primite.

- Întâi vine momeala, apoi unirea cu gândul, lupta, învoirea, după aceea păcatul.

- Dar fără trezvie atenției (minții) nu putem scăpa de gânduri.

- Când ne vine vreun gând trebuie să-l gonim prin atenția inimii.

- Să luăm aminte că lupta noastră este împotriva satanilor păcătoșilor în trecutului veacului acesta și cele mai de nevoie arme sunt rugăciunea și trezvie atenției.

- Paza minții sau trezvie atenției este de mai multe feluri:

1. Primul fel de pază este împotriva imaginației, a fanteziei. Îngerii nu au imaginație, dar cum Lucifer i-a imaginat mărirea dumnezeirii, a ieșit din cer. La fel a fost făcut și Adam, dar cum a greșit - a primit imaginația nemuririi, a pomului etc. - a fost izgonit din rai. De aceea pururea ne luptăm cu el prin închipuire.

- Nici o patimă nu intră decât prin închipuire. Primul atac intră prin imaginație. Imaginația e podul dracilor, și cipe pe acest pod intră dracii în om.

- Trebuie ca mintea să stea de strajă în primele riscuri ale gândurilor și să nu le primească.

- Dracii nu ostenesc niciodată a ne momi, și ci ei știu ce scump e un suflet.

- Nouă ne trebuie trezvie mare. Să avem trezvie întotdeauna.

- Mai grea e lupta cu mintea decât cu trupul, cu lucrul. Pentru a păcătuia cu trupul ne trebuie trei lucruri: timpul, locul și lucrul. Dar la păcătuirea cu mintea foarte ușor se face păcatul: oriunde, oricând și fără nici un lucru. Mare pază ne trebuie deci la acest război. Imediat trebuie să tăiem gândurile rele. Ne trebuie trei lucruri ca să putem a ne lupta cu gândurile (cu imaginația):

a) Să ne trezvim zicând: De unde este acest gând? Acest lucru se face prin frica Domnului ce luminează ochiul minții.

b) Să ne împotrivim cu mintea de la primul atac al păcatului.

c) Să ne aducem aminte de numele Domnului ce ne ajută, zicând neîncetat „Doamne Iisuse”.

În fiecare clipă să stăm pe Domnul, de aceea trebuie ca neîncetat să ne rugăm cu această rugăciune. Când vom avea multe gânduri necurate în minte, numai cu numele Domnului să le gonim. De aici se potată gândurile în inimă, aruncă rugăciunea lui Iisus în mijlocul lor și pe toate le va alunga. Așa vom putea lupta împotriva imaginației.

2. Al doilea fel de trezvie a ateniei este a pzi pacea inimii.

- Oricât ne-am osteni în osteneli trupe ti, nimic nu ne ajut de nu vom pzi pacea inimii. Lupta noastră o putem duce numai cu pacea inimii.

- Tulburarea inimii tulbur mintea.

- C ru a dracilor este tulburarea inimii. Cum putem pzi pacea inimii? Ca s avem pace în inim trebuie s p zim aceste dou lucruri:

a) S ne l s m cu totul în voia lui Dumnezeu.

b) S avem dragoste la fel fa de to i, f r deosebire. To i suntem fra i în Iisus Hristos. Pacea inimii se câ tig deci prin aceste dou lucruri: dragostea de aproapele i l sarea în voia Domnului. Inima e ca arcul la ceas. i precum atunci când arcul se deranjeaz tot ceasul este defect, tot a a este i inima când se tulbur , omul toate le face f r pace.

- Precum este cerbul care, urm rit fiind de vân tor, de prime te de la el s geata, chiar de fuge, îns s geata fiind în el, tot moare, de nu-i va scoate cineva s geata, a a este i cu noi. De primim s ge ile diavolului în noi, tulburarea inimii e cu noi. S scoatem deci s ge ile diavolului din inim prin rug ciune, spovedanie etc.

3. Al treilea fel de trezvie a ateniei este s zicem neîncetat rug ciunea lui Iisus. S chem m pe Domnul neîncetat. De aceea am i luat metaniile în mân . Mereu s lu m aminte la sine, zicând: „Oare de când nu am zis «Doamne Iisuse»? Cât a trecut?”. C ci vom da seama înaintea lui Hristos de aceasta.

- Mentea noastră se închină la fel de fel de idoli. De nu ne rugăm cu mintea atent suntem ca o mireasă pe care tuie-te cu altul înaintea mirelui său. Dar noi ne-am logodit cu El, suntem mireasa lui Hristos.

- De nu ne împreunăăm cu Hristos la rugăciune, atunci preacurvim duhovnicește.

4. Al patrulea fel de trezvie a atenției este să ne aducem aminte neîncetat de cugetarea la moarte. Bărbatul în elept în vremea ispitei toate le răbdă prin această cugetare. De nimic nu suntem atât de siguri ca de moarte. Știm că vom muri, dar nu știm cum și când. Să cugetăm la stihurile următoare din Sfânta Scriptură, care vorbesc despre moarte: Isus Sirah: *Adu-ți aminte de cele mai de pe urmă ale tale și în veac nu vei greși.* Proorocul David: *S-au stins ca fum zilele mele și oasele mele ca o uscăciune s-au uscat...* Sau: *Anii noștri ca pânza pe ianjenului s-au socotit...* Zilele anilor noștri aptezeci... Sau: *Omule, ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului.* Sau: *Uscatu-s-a iarba și floarea ei a căzut...* Deci iată ce suntem: fum, abur, iarbă, pânză de pe ianjen, floare etc.

- Să ne cunoaștem deci nimicnicia noastră.

Spicuri din predica de la masă, seara zilei de 11 ianuarie 1955

Despre fazele rugăciunii

Rugăciunea se împarte în trei faze: 1. rugăciunea verbală, 2. rugăciunea mintală, 3. rugăciunea inimii.

- Se deosebesc patru faze pentru a ajunge omul la adevărata rugăciune:

1. Faza întâi se numește rugăciune spurcată (necurat), adică atunci când omul se roagă numai cu limba, dar cu mintea adună gânduri trupești rele și necurate (mai bine zis atunci când mintea se gândește la cele trei păcate generale: iubirea de argint, de slavă și iubirea de poftă, din care izvorăsc toate celelalte păcate).

2. Faza a doua se numește rugăciunea pierzătoare, vrednică de osândă ca și prima. În prima fază mintea era cu gândul la cele trei păcate generale. În rugăciunea pierzătoare mintea nu se gândește la patimi, ci numai la lucruri nefolositoare. Acum mintea se învârtă în jurul materiei (Am să mă duc, am să fac, am să cumpăr, am să zic etc.).

3. Faza a treia se numește rugăciune furătoare, când omul stă la rugăciune și începe să se trezească, să lua aminte. Se luptă cu mintea, cu gândurile, împotriva patimilor și răspândirii minții. Astfel uneori este biruit, alteori biruitor. În această luptă suntem într-o rugăciune jumătate fericit, jumătate osândit. În această luptă, pentru a-și aduna mai bine gândurile, omul poate cugeta la rai, la iad, la patimile Domnului.

4. Faza a patra se numește rugăciune răpitoare, extaz sau contemplație, când omul începe să plângă la rugăciune cu mare foc, cu râu de lacrimi, pentru să se teacă materia și astfel mintea vorbește cu Domnul prin suspinuri.

Se mai numește și rugăciunea de foc sau uimire. Acum omul nu are nici o imaginație, căci nu poate nimic să-și mai imagineze despre Dumnezeu. Omul se aprinde de o mare dragoste de Dumnezeu, potrivit

stihului de la Cântarea Cânt rilor: *Fr iorul meu, e ti al meu i eu tot al t u.*

Diavolul îns , tiind ce mare folos are omul prin această unire a omului cu Dumnezeu prin minte, lupt cu mare putere împotriva noastră prin primele trei faze ale rug ciunii, pentru ca s nu ajungem la această ultim faz . De aceea avem atâta sil de rug ciune.

- Cât vom fi cu mintea la pofte sau la alte lucruri nefolositoare sau lupte cu gândurile noastre, ne afl m în primele trei faze de rug ciune.

- Rug ciunea se potrive te foarte bine cu cele trei trepte duhovnice ti:

1. Rug ciunea f ptuitorului, adic a celui ce se m rgine te numai la cantitate (care se roag verbal);

2. Rug ciunea contemplativului, adic a celui ce caut calitate în rug ciune (este tot una cu rug ciunea mintal);

3. Rug ciunea dup dar, adic a celui ce se roag în extaz.

Treptele urcu ului duhovnicesc spre rug ciune sunt trei i anume:

1. F ptuirea moral , care este p r sirea de c tre sufletul ra ional a f ptuirilor cu lucrul, adic p r sirea p catelor i a semnelor p catelor cu lucrul, atunci când omul nu mai face p cate cu lucrul, când se lupt cu mintea împotriva p catelor cu lucrul i se sârguie te s pun în locul p catelor virtu ile contrare.

- Sufletul taie p catul cu lucrul i pune virtutea în loc.

Aceast treapt se mai nume te sâmb t , adic odihn dinspre patimi.

2. Contempla ia natural în duh este a doua treaptă . Se mai numește sâmbete sau îndoita odihnă . La această treaptă ajunge sufletul care a lăsat patimile sufletești și trupești prin contempla ia naturală în duh. Acum omul se luptă să scape de păcatele cele din gânduri. Acum omul poartă se la lucrarea patimilor din gând prin contempla ia naturală din duh. Omul din această fază nu mai vede lucrurile din natură așa cum sunt, ci devine surd la acestea și toate cele simțite le prefăce în cele duhovnicești.

- Își înalță mintea de la zidire la Ziditor. Îl preia pe sine prin cugetarea din zidire la cele duhovnicești. Acum nu-l mai smintește pe om nici vederea, nici cântarea cea omenească , ci le înalță pe acestea la cele nevăzute din cer. Aceasta este lucrarea minții (după Sfântul Maxim Marturisitorul).

Aceasta este a doua odihnă a sufletului, când se mută omul din trup la cele cerești.

- Aceasta este slobozenia sufletului rațional, cea slobozită chiar lucrarea celor cinci simțuri. Acum omul nu se mai smintește, ci poartă se la lucrarea cea după fire a simțurilor. În jurul lui vede numai lucrarea lui Dumnezeu. Prima treaptă se numea sâmbătă sau ziua așa; a doua se numește sâmbete sau ziua a aptea.

3. Treapta a treia se numește ziua a opta sau sâmbetele sâmbetelor și înseamnă slobozenia sufletului rațional, ci odihna sufletului rațional ce își retrage mintea de la cele mai duhovnicești rațiuni prin extaz. Omul este Dumnezeu după dar.

În treapta a doua omul se folosea de zidire ca să ajungă la Ziditor, la Dumnezeu. Se muta de la zidire la Ziditor (*Însetat-a sufletul meu spre Dumnezeul cel tare, cel viu*). Prin lucrarea minii omul se suie sus.

În treapta a treia nu mai este contemplația naturală, ci odihna sufletului în Dumnezeu. Acum au pătruns razele Duhului Sfânt în om. Acum Dumnezeu odihnește în el și el în Dumnezeu. Aceasta este îndumnezeirea după dar.

Deci prima treaptă sau ziua a șasea este atunci când omul fuge de Egipt, când scapă de păcatul cu lucrul. În treapta a doua sau ziua a șaptea omul călătorește către Dumnezeu. În treapta a treia sau ziua a opta omul, pustiu de orice gând, se odihnește în Dumnezeu. Acum omul e plin de dragostea lui Dumnezeu, se roagă fără nici o formă. Acesta este semnul că omul a ajuns în această treaptă: că mintea se roagă goală de orice gând. Este numai un singur lucru: să-L iubească pe Dumnezeu din toată inima, din tot sufletul și cugetul său.

- Urcușul acestor trei trepte este în zigzaguri.

- În aceeași zi omul urcă până sus și tot în aceeași zi se întoarce până la ultima treaptă, pentru că rugăciunea este cea mai mare treaptă duhovnicească. Există zigzaguri și curbe în rugăciune.

Unii au avut dragoste mare către Dumnezeu și repede au ajuns sus, cum au fost mucenicii. Alții urcă în zigzag, mai încet, având o voință mai slabă. Alții sunt mai slabi, dar și ei au nădejde. Cei de sub ascultare, cei bolnavi etc. vor lua și ei aceeași cunoștință.

- Întâlnirea pentru toată viață este aceeași: extazul dragostei, însă urcarea pentru unii este mai repede, pentru alții mai încet.

- Uneori omul este foarte ușor la toate, alteori este plictisit, leneș, slab, întristat, rece. Însă nu ne descurajăm, căci sunt multe întorsături și zigzaguri.

- Să alergăm înapoi la rugăciune, căci calea care ne duce la treapta adevărată este numai rugăciunea.

- Rugăciunea aduce în suflet dragostea adevărată. Rugăciunea este maica tuturor virtuților. Calea Crucii nu ni se pare atât de grea prin rugăciune.

- Nimeni nu poate cântărea dragostea lui Dumnezeu față de aproapele, decât numai prin rugăciune.

- Prin dragoste toate ni se fac ușoare.

- Nimeni nu sporește decât numai prin sfârșitul rugăciunii. Prin rugăciune ajungem la dragostea aceea de care spunea Sfântul Apostol Pavel: *Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Sau: Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine.*

- Necazul răbdare lucrează.

- Lucrarea minții în rugăciunea curată are nevoie de multă răbdare, căci nu ajungem ușor acolo. Deci să nu ne descurajăm în rugăciune, precum cananeanca (care mereu cerea pâine și a primit: *O, femeie, mare este credința ta*). Să urmărim pilda acelei văduve cu judecătorul cel nedrept, care, pentru că mereu îl supăra, i-a făcut dreptate. Oare Dumnezeu nu va face dreptate aleilor și care strigă către El ziua și noaptea?

- Să nu ne descurajăm în orice treaptă am fi; în care de sil să ne rugăm î Dumnezeu ne va cerceta cu mil, zicând: *Fie ie după credința ta.*

- Dumnezeu cere de la noi să fim statornici în rugăciune.

- Cel ce dulcețea a rugăciunii a ajuns va fugi de gloate ca un asin sălbatic (Sfântul Isaac Sirul)

La Consiliul Duhovnesc din ziua de 12 ian 1955 la stareie.

- Pravila din biserică, în înțelesul adevărat al cuvântului, nu este rugăciune, ci lucrare a minții, căci ea duce mintea în multe părți, prezentând multe idei. Pravila nu adună mintea decât în parte. Astfel mintea, urmărind cu gândul ideile ce se desprind din pravilă, nu se poate aduna în untrul său (în biserică ori se citește la Psaltire, ori viața canonul unui sfânt, ori se laudă Dumnezeu etc).

- De aceea, pentru a ne aduna mintea cu adevărat în biserică, trebuie să zicem: „Doamne Iisuse”, căci mintea, fiind închisă între cinci cuvinte, mult mai ușor se poate aduna. Numai prin această rugăciune se poate aduna mintea în inimă.

- În înțelesul mai larg al cuvântului, orice simțământ și mișcare duhovnicească a minții sau a inimii este rugăciune. Pravila, cugetarea, cântarea, mărțurisirea păcatelor, toate în acest fel pot fi socotite rugăciune. Însă adevărata rugăciune este numai cea făcută cu atenție și trezvie, adică rugăciunea minții.

- Deci cum se cade să stăm în biserică? Ce lucrare să avem cu mintea? Aici nu este o lege fixă,

totul este ca, orice lucrare avem, s c ut m s o facem cu sim ire.

- bine ca la început s ascult m cu aten ie cele ce se citesc i se cânt în biseric i, dup ce vom vedea c mintea s-a adunat pu in i dore te s se roage, atunci s începem a zice cu aten ie „Doamne Iisuse”, iar din când în când s mai prindem câte un stih din cele pe care le auzim i care ne folose te.

- Sau putem sta în biseric f r a zice „Doamne Iisuse”, dar trebuie s avem m car lucrarea min ii, adic s urm rim cu mintea tot ce se cite te sau se cânt . S ne gândim la p timirile mucenicilor când se vorbe te despre ei, sau la taina întrup rii Domnului sau la alt lucrare, potrivit cu cele ce le auzim. Îns în timpul Sfintei Liturghii s fim cu aten ia numai acolo, la dumnezeiasca jertf .

Extrase din ultima predic din ziua de 13 ian. 1955 la Sfânta Liturghie

Despre citirea Sfintei Scripturi, rug ciune, ascultare i blagoslovenie

1. Citirea Sfintei Scripturi este trâmbi a Sfântului Duh, zice Sfântul Efrem Sirul, c precum trâmbi a treze te pe oameni la lupt , a a i dumnezeiasca Scriptur , prin citire, foarte mult de teapt inima monahului, încât îl duce la rug ciunea cea mai adev - rat .

Prin citirea Sfintei Scripturi omul urc spre adev rata rug ciune prin apte trepte i anume: 1) întâi se na te de teptarea min ii, apoi 2) medita ia, 3) chibzuin a min ii spre rug ciune, 4) suferirea în

rug ciune, 5) osteneala în rug ciune, 6) lucrarea duhovniceasc a minii, apoi 7) rug ciunea cea trupeasc , verbal sau, cum i se mai spune, plug ria sufletului. Aceast a aptea faz , rug ciunea trupeasc , este socotit treapta întâi din cele trei feluri de rug ciune: verbal , mintal i a inimii, i ea duce la rug ciunea cea duhovniceasc a minii.

- Citirea Sfintei Scripturi nu cere cantitate, ci calitate. Ceea ce ne-a rmas în minte aceea se caut .

- Nu se trece cu vederea îns nici cantitatea rug ciunii.

- S nu c ut m s trecem filele, c mintea se întunec de multa citire.

- Sfântul Efrem Sirul ne sf tuie te ca întâi s st m în genunchi i s ne rug m lui Dumnezeu ca s ne deschid mintea i s ne-o lumineze, apoi s citim cu luare aminte o fil -dou . bine s lu m i câteva note pe caiet, c scrisul e îndoit citire. De Sfintele Scripturi ne putem folosi i numai când le vedem.

- S citim Sfintele Scripturi chiar de nu le în elegem (pilda famenului Candachiei).

- C lug rul ce nu cite te Scriptura e ca o cas zidit pe nisip (Sfântul Casian), iar cel ce o cite te e ca o cas pe temelie de piatr .

- Ca cerbul la izvoarele apelor, a a s alerge monahul la citirea Sfintei Scripturi. Ca ni te cerbi duhovnice ti s alerg m la Sfintele Scripturi, c altfel ne umplem de otrava p catelor.

Deci s alerg m la dumnezeie tile izvoare i vom g si apa cea de via d t toare, prin care ne vom r cori. i psalmistul zice cu alte cuvinte c monahul

este pomul r s dit lâng izvoarele apelor Sfintei Scripturi. Pomul este tot omul, frunza pomului este osteneala cea trupeasc din afar (postul, privegherile, metaniile etc.), iar roada pomului este lucrarea duhovniceasc a inimii, dragostea, pacea, milostenia, facerea de bine, blânde ea.

- Dragostea se câ tig numai prin rug ciune. Dar s nu uit m c nici frunzele, nici roadele nu cresc dac mai întâi nu este omul r s dit lâng izvoarele apelor Sfintei Scripturi, potrivit i cu cuvântul:

Înseta-ta sufletul meu spre Dumnezeuul cel tare, cel viu.

2. Dumnezeiasca rug ciune, oricare va fi ea, este bun . C ci fiecare într-o zi poate ajunge la m sur dumnezeiasc . De pild : monahul este ispitit mai ales de trei feluri de draci într-o zi. Diminea a ne ispitesc dracii slavei de arte i ai mândriei i mai ales ne lupt cu nesim irea (când omul crede c el nu are p cate). Cauza pentru care nu ne cunoa tem este lipsa de rug ciune. La amiaz ne lupt dracii mâniei i ai iu imii. Iar seara ne ispitesc dracii l comiei pântecelui.

- Deci prin rug ciune s lu m aminte cu aten ie la toate r zboaiele dracilor.

- Nici o virtute nu smere te mintea a a de mult ca rug ciunea.

- Când suntem f r lacrimi i împietri i e semn c suntem mândri. Deci s ne rug m cu aten ie, c prin ea se va na te umilin a.

- A a dac ne vom lupta contra dracilor de diminea prin rug ciune i smerenie, contra celor de

amiaz , prin a ne întoarce cu dragoste, rug ciune, blânde e c tre to i (de nu avem adev rata dragoste c tre aproapele, m car pe cea f arnic s o unel tim), contra celor de sear prin înfrânare, a a de ne vom lupta, vom ajunge la m sur dumnezeiasc într-o zi.

- Este bun orice rug ciune, numai s fie f cut cu umilin i luare aminte. Iar de lipsesc acestea nici una nu este bun . i rug ciunea de diminea i cea de amiaz i cea de sear este bun , numai s stea omul cu mintea toat vremea înaintea Domnului. Aceasta este adev rata rug ciune, dar ca s ajungem aici, trebuie ca înainte de rug ciune s citim ceva pentru a ne aduna mintea. C monahul se reîntoarce în chilie ca un osta r nit din r zboi, fiind sup rat i tulburat de ascult ri i de t ierea voii.

- De aceea, când vii în chilie, întâi s te lini te ti, apoi s cite ti o pagin -dou din Sfin ii P rin i, apoi s te rogi.

- Mare leg tur este între citire i rug ciune.

- Din citire mintea se adun la cele citite. Prin citire se lini te te mintea întâi. Apoi stai în genunchi la rug ciune. i caut s ridici întâi mintea sus, apoi ca s ii mintea acolo sus ridic i mâinile sus. S nu ridici mâinile întâi sus, ci mintea ridic-o întâi la rug ciune i apoi mâinile, potrivit cuvintelor: *Pus-ai arc de aram împotriva vr jma ilor no tri* (mâinile sunt arc de aram).

- Citirea aduce mintea ca s se poat ruga.

- Cum se ajut mintea din citire? Spune Sfântul Efrem Sirul c de stai la rug ciune, s iei aminte ca vasele tale s nu le spurce dracii.

- De ai citit ceva și apoi stai la rugăciune, îngerul Domnului îți aduce aminte la rugăciune de cele ce le-ai citit și, chiar dacă mintea nu ajunge la rugăciune, are totuși o lucrare a minții, adică gândeți la cele citite. Deși nu este o rugăciune de aur sau argint, totuși este de aramă, adică o cugetare duhovnicească ce tot ne suie către Dumnezeu.

- Se mai întâmplă că la citire se luminează mintea prin rugăciune.

- Deci înainte de a citi trebuie să te rogi, ca să te lumineze Dumnezeu.

- Rugăciunea este cheia dumnezeie a tilor Scripturi, a citirii și a înțelegerii lor.

- De voim deci să fim pomi duhovnicești, să stăm la izvoarele Sfintei Scripturi.

- Cea mai mare lucrare duhovnicească este sfânta rugăciune, pentru că sfânta rugăciune ne dă dragostea.

- Prin citire și rugăciune omul capătă mare dragoste (răvnă) și alerge la paza poruncilor lui Dumnezeu.

3. Ascultarea sau tăierea vocii. Ascultarea este o lucrare a îngerilor din cer. Din neascultare a căzut satana și Adam.

- Neascultarea lucrează moarte, zice Sfântul Ioan Scrisarul.

- Ascultarea este moarte a vocii (Sfântul Ioan Scrisarul)

- Mai înalt este ascultarea ca jertfa, adică decât rugăciunea din chilie, postul, metaniile etc.

Ascultarea este o mucenicie de fiecare zi, iar cel iubitor de jertfă se folosește foarte puțin. Pildă avem în acest sens pe Saul care a crucificat vitele lui Amalic ca să le aducă în jertfă și nu le-a omorât pentru ascultare. Iar Samuil, care se tâlcuiește ascultare, l-a muștrat pe Saul. Ba lui Saul îi se ia și împărăția, căci ascultarea este mai mare ca jertfa.

- Noi credem că cea mai mare jertfă este postul, metaniile, rugăciunea, însă cea mai mare jertfă este tăierea voii și ascultarea. Orice altă nevoie sau jertfă este mai mică decât ascultarea.

4. Blagoslovenia. Pzirea blagosloveniei încă este un semn de smerenie.

- Poate fi ascultător cineva la cele mari, dar nu și la cele mici, nepzind blagoslovenia.

- Dar de multe ori cele mici îl trântesc pe monah.

- Trebuie să pziim foarte mult blagoslovenia sau legătura celor mari (pilda celui ce nu a mâncat pâine, fiind legat; pilda lui Marcu, ucenicul cu litera O³).

- Să ne facem canonul rânduit, iar de nu putem cumva, măcar să ne ostenim cu altceva, căci căința sinceră înalță pe om acolo unde îl urcă acela fapt.

- Deci neîncetat să avem cu noi întristarea inimii, rugăciune curată sau o lucrare oarecare a minții, dragoste spre toți, smerenie, ascultare și blândete.

³ Vezi *Patericul egiptean* la avva Marcu, ucenicul lui avva Siluan.

Din cuvântul de r mas bun de la masa de sear 13 I 1955

- S nu ne câ tig m alt mijlocitor mai mare decât pe Maica Domnului. Atâta putere are ea înaintea Domnului, c de ar fi c zut toate puterile din ceruri toate valoreaz mai pu in ca Maica Domnului. Ea este a doua lume (pild cele dou minuni ale ei, cu m sc riciul i cu desfrânatul).

- Ca testament v las ca s nu uita i pe Prea-sfânta Maica Domnului, ci s zicem câte un acatist i paraclis în fiecare zi.

- S fie dragoste între noi i unitate.

- S fim to i una i de ob te.

- Când va p timi sau se va bucura unul, to i s p timim sau s ne bucur m. S ne ajut m cu sfaturi, s fim blânzi. A aptea lucrare a monahului i cea mai mare este s cerem sfat de la al ii pentru a nu ne r t ci. Cine vrea s se mântuiasc , cu întrebarea s c l toreasc (Sfântul Casian). Amin.

SCRISOARE C TRE UN SECTAR

Domnule Efrem,

Vei ti c am primit scrisoarea de la dumneata i am citit-o cu aten ie. Iar fiindc dore ti a- i scrie i eu câteva rânduri, de i sunt ocupat cu multe, totu i m car a a cât mai pe scurt î i r spund prin cele ce urmeaz :

1. De unde tii dumneata a a de sigur c venirea Domnului este la u ? N-ai auzit pe Mântuitorul în Sfânta Evanghelie c zice: *Iar de ziua i de ceasul*

acela nimenea nu tie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl (Matei 24, 36, 44)? și în alt loc unde spune: *Nu este lucrul vostru a timpului și vremile pe care Tatăl le-a pus într-una să stăpânească* (Fapte 1, 7).

și iar și tim că *ziua Domnului va veni ca un fur* (II Petru 3, 10). Apoi de unde știți dumneata și ești a de sigur că este chiar acum la ușă? drept că au fost și încă vor mai fi semne pentru vremea venirii Domnului cea de a doua oară; și aceste semne le cunoaștem pentru că Însuși Mântuitorul ni le-a arătat nouă. Dar să spunem noi sigur ceva despre ziua și ceasul acela este cu totul cu neputință. Căci acestea sunt taine știute numai lui Dumnezeu. Dar este bine să fim în toată vremea veghetori, ca să nu fim luați prin surprindere de moarte sau de ziua aceea.

De aceea a și zis Mântuitorul nostru: *Privegheați, că nu știți nici ziua, nici ceasul într-una care Fiul Omului va veni* (Matei 25, 1-13). Dar să face noi veste că tim ceva despre ziua și ceasul acela este o nebunie. Știți ce a petrecut William Miller⁴ cu această nebunie trufașă! Cât rușine și ocară a suferit, fiindcă a rămas prooroc mincinos în fața atâta lume!

2. Vedem că zici că Domnul și-a pregătit loc acasă la El. Dar de unde știți că acasă la El și nu în iad? Nu știți ce zice Scriptura: *Cine a cunoscut gândul Domnului și sfatul Domnului cui s-a descoperit?* (I Cor. 2, 16). El cercetează inimile și răunchii. De

⁴ Întemeietorul sectei adventiștilor, care a profetizat greșit că venirea a doua a Mântuitorului va fi între 1 martie 1843 și 1 martie 1844.

unde tim noi c suntem vrednici a merge acas la El (Ps. 7, 10)?

3. Dac zici c mântuirea este în dar, de ce se cer de la om i faptele cele bune ale lui? Nu te în ela. Harul este din partea lui Dumnezeu. Iar din partea omului se cere credin a cea dreapt , unit cu faptele lui cele bune, pentru a se putea mântui. Deci credin a cea lucr toare, aceea care *se lucreaz prin dragoste* (Gal. 5, 6). S nu crezi dumneata c Dumnezeu mântuie te pe om f r de om. Adic f r a cere i osteneala lui. Trebuie i o contribu ie proprie a omului la mântuirea lui, pentru a se ar ta voia lui liber i credin a lui, dragostea lui i n dejdea lui fa de Dumnezeu.

Mântuitorul spune: *Cel ce va r bda pân în sfâr it acela se va mântui* (Matei 10, 22; 24, 13). Iat c aici cere lucrul omului, r bdare în suferin i nu a a de o zi sau dou , ci pân la sfâr it. Marele Apostol Pavel, ar tând c omul trebuie a lucra la mântuirea sa, zice: *Drept aceea, iubi ii mei fra i, cu fric i cu cutremur mântuirea voastr s-o lucra i* (Filip. 11, 12). Iar i, Mântuitorul nostru, ar tându-ne c cere de la noi roadele faptelor bune, ne spune: *Orice ml di care nu aduce road se taie* (Ioan 15, 2). i în alt loc zice: *Întru r bdarea voastr ve i dobândi sufletele voastre* (Luca 21, 19).

i iar i, marele Apostol Pavel, ar tând c se cere osteneala omului la mântuirea sufletului s u, zice: *Drept aceea, fra ii mei iubi i, fi i statornici, neclinti i, sporind în lucrul Domnului pururea, bine tiind c osteneala voastr nu este de art întru*

Domnul (I Cor. 15, 58, vezi i II Tim. 4, 7; Rom. 2, 6-7; Luca 12, 33 etc). tii c pe acela ce s-a lenevit de a înmul i talantul l-a pedepsit cu munca cea ve nic (Matei 25, 28-30). Iar i tii c celui ce voia s fie des vâr it i se cerea s vând averile sale, s le dea s - racilor i apoi s aib comoar în cer (Matei 19, 21-22). Apoi nu tii c noi to i trebuie s ne înf i m înaintea scaunului judec ii lui Hristos, ca fiecare din noi, dup faptele pe care le-am s vâr it prin trup, s primim bine sau r u (II Cor. 5, 10; I Cor. 3, 8)? i, iar i, n-ai auzit pe Apostolul Iacob care zice: *credin a f r de fapte este moart* (Iacob 2, 17)?

Deci te rog nu te în ela a crede c se poate mântui cineva f r a lucra împreun cu harul lui Dumnezeu la mântuirea sufletului s u. De aceea zicea marele Apostol Pavel: *Noi suntem împreun lucr tori cu Domnul* (II Cor. 6, 1; I Cor. 5, 9). Da. Numai aici ai nimerit, când zici c la judecata de apoi vom fi întreba i de toate cele ce am f cut. Atunci cu adev rat *Dumnezeu va r spl ti fiec ruia dup lucrurile lui* (Ps. 61,11).

4. Zici c trupurile noastre trebuie aduse jertf f r de prihan Domnului. Da, dar s tii c nu numai trupurile noastre trebuie s fie neprih nite i sfin ite, ci i sufletele, dup m rturia Sfintei Scripturi care zice: *Cea nem ritat se grije te de ale Domnului cum s fie sfânt cu trupul i cu sufletul* (I Cor. 7, 34; II Cor. 7, 1 i I Tes. 5, 33).

5. Nu-i deloc adev rat ceea ce spui c odat cu jertfa Mântuitorului au încetat toate jertfele. Care jertfe? Cele sângeroase din Legea Veche? Da, acelea

au încetat. Dar nu jertfa cea f r de sânge (Jertfa Euharistic), pe care avem porunc s o facem întru pomenirea mor ii Domnului pân la venirea Lui (Luca 22, 19; I Cor. 11, 24-25). Nu auzi pe marele Apostol Pavel care strig : *De câte ori mânca i pâinea aceasta i be i acest pahar, moartea Domnului vesti i, pân va veni* (I Cor. 11,26)?

Apoi avem jertfa laudei, care nu trebuie a înceta niciodat , dup cum este scris: *Bine voi cuvânta pe Domnul în toat vremea* (Ps. 33, 1). De asemenea i celelalte jertfe i prinoase nesângeroase, care se mai zic i daruri din partea omului, precum: t mâia, ceara, pâinea i altele, pe care le aduc oamenii la Sfânta Biseric . Despre acestea Mântuitorul ne arat în ce fel s le aducem, zicând: *Deci, de- i vei aduce darul t u la altar i acolo î i vei aduce aminte c fratele t u are ceva împotriva ta, las darul t u acolo la altar i du-te, impac -te mai întâi cu fratele t u, i apoi vino de- i adu darul t u* (Matei 5, 23-24).

6. Cinci jertfe sângeroase se aduceau în Legea Veche i acestea erau umbre i închipuiri simbolice ale altor lucruri tainice. Berbecul (oaia), taurul (boul), capra, turturica i porumbelul. Cele trei dintâi închipuiau pe cele trei p r i ale sufletului nostru. Berbecul, ca cel ce este mai mare peste oi, puterea cea ra ional a sufletului. Taurul, iu imea (partea mâni-oas a omului). i capra, pofta. Turturica închipuia neprih nirea. Iar porumbelul, sfin enia (vezi Sfântul Maxim M rturisorul, Filocalia, vol. II). Iar jertfele nesângeroase sunt cele ce le-am amintit mai sus, care i în Legea Veche se aduceau i în cea nou se aduc la

sfânta biserică, spre trebuința serviciului liturgic și spre hrana și întreținerea preoților și celorlalți care slujesc Biserica și care de la Biserică trebuie să se hrănească (I Cor. 9, 13-14).

7. Zici că și-au iertat păcatele pentru că ai primit pe Domnul în suflet. Păcatele nu se iartă decât prin darul Preasfântului Duh cel dat de Mântuitorul nostru sfinților și ucenici și apostoli. Acest dar al Preasfântului Duh lucrează acum în Biserica lui Hristos numai prin arhierii și preoții Bisericii Sale. Căci aceștia, prin punerea mâinilor, primesc darul Preasfântului Duh (Fapte 20, 28). Aceștia au primit putere de la Hristos Dumnezeu de a lega și dezlega păcatele oamenilor. Și câte vor lega ei pe pământ vor fi legate și în cer, și câte vor dezlega ei pe pământ vor fi dezlegate și în cer (Matei 18, 18; Ioan 20, 23).

Deci nu te năpustesc în zadar că pe altă cale și se iartă păcatele, afară de darul Sfântului Duh cel dat sfinților și ucenici și apostoli și care prin succesiune apostolică, prin punerea mâinilor, rămâne și lucrează până la sfârșitul veacului, prin episcopii și preoții Bisericii lui Hristos. De crezi că și se iartă păcatele pe altă cale fără de episcopi și preoți este eretic și strân de tot adevărul și de Biserica lui Hristos cea dreaptă ritoare.

8. Zici că nu este nevoie să se depărteze locurile din mijlocul lumii și să se retrage pe la mănăstiri și prin pustii și singurătate spre a se curăța de păcate. Cine te-a învățat aceste cugetări de arte? Unde a petrecut marele prooroc Ilie Tesviteanul, cel ce sufla cu foc și care cu rugăciunea sa a încuiat cerul și nu

plou pe p mânt trei ani i ase luni (Luca 4, 25)? Acesta de trei ori cu rug ciunea a pogorât foc din cer i cu rug ciunea lui cerul iar i s-a descuiat i a dat Dumnezeu ploaie pe p mânt (III Împ. 18, 38, 45). Oare nu în pustie vie uia marele Ilie i în pe ter (III Împ. 19, 8-9)? Dar marele prooroc Ioan Botez torul, cel mai mare om n scut din femeie (Matei 11, 11), unde î i avea petrecerea? Au nu în pustie (Matei 3, 1-4)? i unde a propov duit? Au nu în pustia Iudeii? Ca s se plineasc ceea ce a fost scris: *Glasul celui ce strig în pustie: G ti i calea Domnului, drepte face i c r rile Lui* (Matei 5, 4).

Dar Însu i Domnul Dumnezeuul i Mântuitorul nostru Iisus Hristos, unde s-a retras dup botez i a postit 40 de zile i 40 de nop i? Au nu în pustia muntelui Carantania, unde a biruit pe satana i cele trei atacuri ale lui (Matei 4, 1, 11)? Nu vezi c Mântuitorul nostru mai înainte de a întemeia via a cea de ob te cu sfin ii S i ucenici i apostoli, a pus temelia vie ii pustnice ti prin chipul i pilda vie ii Sale, în pustie petrecând, în post i rug ciune i ispitindu-se de diavolul i biruindu-l pe el; petrecând în negr it feciorie, s r cie i supunere fa de P rintele S u din cer, ascult tor f cându-se pân la moarte, i înc moarte de cruce (Filip. 2, 8)?

Oare nu este via a Mântuitorului nostru Iisus Hristos pilda i prototipul vie ii c lug re ti i pustnice ti? Oare nu au petrecut dup pilda Mântuitorului nostru Iisus Hristos, prin pustii i pe teri, mii i zeci de mii de pustnici i siha tri care au postit toat via a i s-au hr nit numai cu pâine i

apoi i cu r d cini, i au fost ispiti i de diavoli i prin lupta cu ei s-au f cut cei mai mari lumin tori ai lumii? A a au fost Sfântul i Marele Antonie, Sfântul i Marele Sisoe, Eftimie cel Mare, Onufrie cel Mare, Marcu de la pe ter , Macarie cel Mare, Pamvo, Pimen cel Mare i alt nenum rat ceat de preacuvio i p rin i, care au r t cit prin mun i i prin pe teri, *c rora lumea nu le era vrednic* (Evrei 11, 57-58).

Oare Mântuitorul numai dup botez a petrecut în pustie în post i rug ciune? Oare nu în toat via a Sa El se retr gea adeseori din mijlocul poporului i se ruga în pustie i petrecea nop i întregi în rug ciune pe munte, în singur tate? A a vedem scris în dumneze-iasca Sa Evanghelie (Matei 14, 23; Marcu 1, 35; 6, 46; 14, 32; Luca 5, 16; 6, 12; 9, 18, 29; 11, 1; Ioan 6, 15 etc).

A adar, domnule Efrem, dac i Mântuitorul i Sfin ii Prooroci i Sfin ii P rin i au ales pustia i singur tatea i mun ii ca cel mai potrivit loc pentru rug ciune i post i iscusin în luptele cu diavolul, apoi cine e ti dumneata care g se ti de cuviin altfel de cum ne-au înv at cu pilda vie ii i cu cuvântul Mântuitorul, Sfin ii Prooroci i Apostoli i Sfin ii P rin i? Oare vrei dumneata, fiind un vierme stric -cios ca i mine, s zbori mai sus ca vulturii cu în elegerea dumitale cea scurt i întunecat de patimi? Vrei s pui alte legi i dreptare pentru des vâr irea vie ii cre tine ti, afar de cele puse de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, de Sfin ii Apostoli, de Prooroci i de Sfin ii P rin i, care în pustie i în mun i au dus via îngereasc i au str lucit cu via a i

cu puterea minunilor încât i mor i au înviat prin post i rug ciune în pustie i v z tori de Dumnezeu s-au f cut (III Împ. 19, 11, 13-14; 27, 22; IV Împ. 8, 1)?

9. Cine te-a învățat pe dumneata c Dumnezeu nu cere de la om chinuirea trupului la lucrarea faptelor celor bune? Oare pe tine s te ascult sau pe Marele Apostol Pavel, care cu pilda vie ii sale i cu cuvântul m înva , zicând: *În toate zilele îmi chinuiesc trupul i îl robesc, ca nu cumva, altora propov duind, eu s ajung de sminteal* (I Cor. 9, 27; II Cor. 6, 5; 11, 27; Fapte 14, 23)? Cine din sfin ii lui Dumnezeu au c l torit în via f r osteneal i f r de chinuirea trupului?

10. Zici c trebuie s aducem lui Dumnezeu roada buzelor noastre? S tii c nu numai roada buzelor noastre, ci i lucrarea min ii i zdrobirea inimii, în vremea rug ciunii noastre, ni se cer de la Dumnezeu. Roada buzelor noastre în vremea rug ciunii noastre, f r de participarea min ii i a inimii, nimic nu folose te. C auzi pe acela i apostol Pavel c zice: *Cânta-voi, zice, cu duhul, cânta-voi i cu mintea* (I Cor. 14, 15). Dar nu numai cu buzele i cu mintea se cade a l uda pe Dumnezeu, ci i cu inima, dup învățura marelui Apostol Pavel, care zice: *L udând i cântând întru inimile voastre Domnului* (Efes. 5, 19). Dumnezeu arat aici c roada buzelor, f r participarea min ii i a inimii, este dep r-tare de El, a a cum zice prin proorocul: *Poporul acesta m cinste te cu buzele sale, dar cu inima lui este departe de mine* (Isaia 29, 13; Osia 7, 14; Ier. 7, 5).

11. Zici c prin Sângele Domnului Iisus Hristos noi am primit o cur ire deplin de toate întin ciunile suflete ti i trupe ti i o iertare deplin . Da, este adev rat c noi prin Sângele Domnului am fost r scump ra i i am primit cur ire de p cate i iertare (Evrei 9, 14; Colos. 1, 14). Înc i prin baia na terii celei de a doua i a înnoirii Duhului Sfânt ne-am sp lat, ne-am cur it i ne-am sfin it (Tit 3, 5; Fapte 2, 38; 22, 16; Ioan 3, 3; Efes. 5, 26; Colos. 2, 12). Dar nu trebuie pentru aceasta s uit m c întru f r delegi ne-am z mislit i întru p cate ne-am n scut (Ps. 50, 6; Gen. 8, 21; Iov 15, 14).

Am auzit iar i în Sfânta Scriptur c *to i multe gre im* (Iacob 3, 2) i c *nu este om care s nu p c tuiasc* (III Împ. 8, 46; II Parai. 6, 36). De aceea trebuie a în elege c pururea suntem p c to i înaintea lui Dumnezeu i avem nevoie de cur ire, de iertare, care se d nou prin taina poc in ei, pe care a pus-o Dumnezeu în Biserica Sa i care se administreaz numai prin episcopi i preo ii duhovnici care au luat putere de la Mântuitorul nostru Iisus Hristos de a *lega i dezlega pe p mânt p catele oamenilor*, a celor care se m rturisesc sincer i cu c in de ele (Matei 18, 18; 16, 19; Ioan 20, 23).

A adar, este nevoie de spovedania p catelor la preot (Levitic 5, 5, 16; 26, 40; Numeri 5, 7, 10; Ier. 3, 13). În Legea Nou episcopii i preo ii sunt urma ii Sfin ilor Apostoli (Ioan 20, 22-23).

Noi trebuie a ne cunoa te în toat vremea p catele noastre, dup cum f cea i marele prooroc David, care zicea: *c f r delegea mea eu o cunosc i*

p catul meu înaintea mea este pururea (Ps. 50). Dup aceasta trebuie s ne întoarcem la poc in (III Împ. 8, 47-48) cu înfrângerea inimii (Ps. 50, 18; 37, 17-18; Pilde 28, 13), cu smerenie (Ezdra 9, 6-8; Isaia 64, 5; Ier. 3, 25; Daniil 9, 7); s cerem rug ciunea de dezlegare i canonul convenit pentru p catele f cute înaintea lui Dumnezeu, precum a f cut marele prooroc David când a gre it înaintea Domnului (II Împ. 24, 10-14; III Împ. 8, 47-51). Trebuie negre it a ne m rturisi p catele noastre la preo ii pu i de Dumnezeu în Biseric i s primim canonul dat la spovedanie (Levitic 26, 40-42; Judec. 10, 15; Neemia 9, 33).

Noi, prin p catele noastre, întrist m pe Duhul Sfânt (Efes. 4, 30). Iar prin m rturisire i poc in iar i înnoim inima noastr prin redobândirea Sfântului Duh. Acest lucru îl adevere te Sfântul i Marele Prooroc David, care, dup c derea în p cat, se roag lui Dumnezeu, zicând: *Inim curat zide te întru mine, Dumnezeule, i duh drept înnoie te întru cele dinl untru ale mele.* i iar i: *Nu m lep da pe mine de la fa a Ta i Duhul T u cel Sfânt nu-l lua de la mine. D -mi mie bucuria mântuirii Tale i cu Duh st pânitor m înt re te* (Ps. 50, 11, 14).

12. V d c te lauzi c ai o purtare frumoas , sfânt i cuviincioas . bun lucrul acesta, dar nu trebuie trâmbi at, c tii ce a p it fariseul? Dar s mai tii i aceasta, c oricât de cucernic a ezare vei avea nu po i fi f r de p cate, c *cine zice c p cat nu are, mincinos pe Dumnezeu Îl face* (I Ioan 1, 8, 10; Gal. 3, 22). Dumneata te ar i a fi drept i c duci o via

neprih nit i spui c aceasta este o jertf curat adus lui Dumnezeu din partea dumitale. S tii îns c cea mai pl cut jertf lui Dumnezeu este *duhul umilit i inima înfrânt i smerit* (Ps. 50).

13. Dumneata îi închipui c oricine din oameni poate s aduc jertf pentru popor. Dup dumneata nu ar mai fi nevoie de episcopi sau de preo i, care s aduc jertfe pentru popor. Dar nu-i deloc a a cum gânde ti. Vezi c i în Legea Veche i mai înainte de Legea Veche i în Legea Darului celui nou al Evangheliei, cei care au adus jertfe de iertare, de cur ire, de sfin ire i de mul umire pentru popor au fost oameni chema i i ale i de Dumnezeu. Vezi citatele: Ie ire cap. 28, 29, 30; Amos 7, 15; I Împ. 16, 12, 13; Evrei 5, 4; Fapte 9, 15; Rom. 1, 1; Gal. 1, 15; I Cor. 12, 28... Apoi au fost trimi i de Dumnezeu la lucrul S u (Ier. 1, 5; Isaia 48, 16). Ei au primit însu irile trebuincioase lucrului lui Dumnezeu de la Duhul Sfânt (Num. 11, 16-17; Miheia 3, 8; Luca 24, 49; Fapte 4, 31; 6, 5; I Petru 1, 12).

Ace ti oameni chema i, ale i, sfin i i i trimi i spre slujba lui Dumnezeu au fost „dup inima lui Dumnezeu”, p stori adev ra i, înzestra i cu tiin i pricepere duhovniceasc (Ier. 3, 15). Pe unii din ace tia i-a pus Dumnezeu în Biseric prooroci, pe al ii apostoli, pe al ii binevestitori, pe al ii dasc li i înv tori (Efes. 4, 11). i unora din ace tia li s-a încredin at de la Dumnezeu s aduc i jertfe pentru cur irea i sfin irea poporului, precum acum sunt în Legea Nou episcopii i preo ii care au hirotonia prin succesiune apostolic .

Deci nu mirenii cei nesfiniți, nechemății neale de Dumnezeu pot aduce cândva jertfe pentru popor, pentru sfînirea poporului, precum îi se pare dumitale. Dacă cineva își ia singur această îndrăzneală de a preoții a aduce jertfe pentru popor, pentru sfînirea poporului, precum îi se pare dumitale, fără a fi chemat de Dumnezeu și fără a avea sfînirea canonică, după rânduiala Bisericii lui Hristos, unul ca acela este anatema și urgisit de Dumnezeu și va moțeni blestemul și pedeapsa lui Core, Datan și Aviron, pe care i-a înghițit pământul de vii fiindcă au îndrăznit a lucra cele ale preoției nefiind preoți (Num. 16,1,37).

A adar, ascultă dumneata pe marele Apostol Pavel, care zice: *Drept aceea luați aminte de voi înșiși și de turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu pe care o a călătărit cu însuși Sângele Său* (Fapte 20, 28). Vezi că pe episcopi Duhul Sfânt i-a pus la păstoria Bisericii lui Hristos? și nu ei singuri s-au pus păstori, așa cum faci dumneata și toi sectarii cei orbi la în alegere.

14. Iar îi zici că odată cu venirea Domnului s-a desființat preoția. Nu-i deloc așa. Eretic este această părere. Nu s-a desființat, ci numai s-a schimbat (Evrei 7, 12). Da, s-a schimbat preoția Legii Vechi cu preoția Legii Darului, cea întemeiată de Mântuitorul după rânduiala lui Melchisedec. Adică, a nu se jertfi dobitoace ca în Legea Veche, ci a se aduce jertfa cea fără de sânge cu pâine și vin, care la chemarea Preasfântului Duh se prefac în Trupul și Sângele Domnului.

15. Deci iar îi spun, dumneata faci o mare amestecare greșită, confundând, cu măsurii de prin Biblie, preoia cea universală cu preoia cea canonică și povuitoare. Știi că alta este Biserica cea povuitoare, care are ierarhie superioară, apoi alta este Biserica cea ascultătoare sau totalitatea credincioșilor și alta este biserica locală de cult (închinare). De vei citi și vei înțelege bine în Sfânta Scriptură, vei găsi destule măsurii despre numirea șiosebirea acestor Biserici, numai să poți bine înțelege care măsurii din Sfânta Scriptură se referă la una și care la alta. Vezi bine și înțelege că în Biserică alții sunt pastori și alta turma și nu poate oia să o facă pe pastorul. Când tot îi ar fi pastori, unde ar mai fi turma?

Vezi și în Legea Veche că dacă cineva nu era din neamul lui Aaron nu putea să fie preot. Și iarăși, dacă nu era din neamul lui Levi, nu putea să fie levit (vezi Num. cap. 3, 4, 8, 17; Deut. 10, 8-9). Vezi că atât preoții, cât și leviții, înainte de a se alegea la slujbă lor preoiească erau sfinți (Lev. 28, 1, 6; 29, 1; Lev. 8, 1, 14; Num. 3, 3; 8, 6, 10). Ba și mai mult, preoia se socotea un dar al lui Dumnezeu (Num. 18, 7). Deci vezi și ia seama bine că nu toți pot să fie preoți cum zici dumneata, a a fi chemare, a fi alegere și a fi sfinți. Dacă vei citi Leviticul, Deuteronomul, Sfintele Evanghelii și Faptele Sfinților Apostoli cu luare aminte, vei înțelege rădăcina în care ai ajuns de a socoti că oricine poate fi preot.

16. Încă vezi și ia aminte că preoții Legii Vechi aveau pe lângă sfinți și multe drepturi și îndatoriri, pe care cei din turmă nu le aveau. Iată care sunt aceste

drepturi și îndatoriri repartizate numai preoților: a) De a săvârși sfintele slujbe, de a aduce jertfe și daruri la altar, precum și de a binecuvânta poporul (Deuter. 10, 8-9; Num. 18, 1-7; Lev. 9, 22-23; 16, 23-27; I Împ. 9, 13); b) De a învăța poporul Legea Domnului (Lev. 10, 8, 11; Deut. 33, 9-20; Iez. 44, 23). În afară de acestea ei mai aveau dreptul de a fi între alții și din zeciuielele de la popor și din darurile care se aduceau la Templu, așa cum se întâmpla și azi cu slujitorii Bisericii din Legea Darului (Num. 3, 4; 8, 17; Deut. 10, 9). Încă aveau dreptul de a li se da cinste deosebită (Ier. 22, 27; Fapte 23, 2-5). Deci în elege, omule, că alta era treapta preoților, alta datoria și altele drepturile lor față de cei din turmă. A adar nu-ți lua singur dregătoria de preot, că auzi ce zice marele Pavel: *Nimenea nu îți ia sie și cinstea aceasta, ci numai dacă este chemat ca și Aaron* (Evrei 5,4).

17. Știi că nimic nu îți folosește dumitale purtarea cea sfântă cu care te lauzi - și nu numai dumitale, ci oricui -, dacă va lipsi dreapta credință unită cu faptele de smerenie și ascultare de Biserică. Adu-ți aminte de cele scrise că *nimenea nu se încununază, de nu se va lupta după lege* (II Tim. 2, 5). Nu poți avea pacea conștiinței din faptele dumitale cele bune, dacă îți lipsește dreapta credință, că auzi ce zice marele Pavel: *Pace pentru cei ce vor umbla cu dreptarul acesta* (dreapta credință) (Gal. 6, 16). Deci ascultă în elege că afară de Biserică, care este trupul lui Hristos (Rom. 12, 5; I Cor. 6, 17; Efes. 5, 30-32), nu poți avea pace cu conștiința dumitale și nici mântuire.

18. V d c la urma scrisorii dumitale pomene ti de dragostea cea în Hristos. Dar Mântuitorul nostru ne-a învățat pe noi și ne-a poruncit să iubim chiar pe vrjmașii noștri. Dar nu ne-a învățat nic ieri să iubim și pe eretici. C ereticii, după dumnezeiasca Scriptur , nu mai sunt oameni, ci lupi grei (Fapte 20, 29), lupi îmbr cași în piei de oi (Matei 7, 18), câini (Matei 7, 6), porci (idem), asini și lbatici (Iov 11, 12; Ier. 2, 24; Osea 8, 9). În alt loc Scriptura îi numește arbori putrezi, mori de două ori (Iuda 12), arbori cu fructe rele (Matei 3, 10), vipere care nu vor să aud (Ps. 57), pleav purtat de vânt (Iov 21, 18; Ps. 1, 4; 34, 5; Isaia 5, 24; Osea 13, 3; Matei 3, 12), dobitoace necuvânt toare (Ps. 48, 21; Tit 1, 12; II Petru 2). Apoi le zice iarb pârjolit (4 Împ. 19, 26), capre (Matei 25, 32), pomi uscași (Ier. 17, 6), cenu sub picioare (Matei 5, 13), cai obosiți (Ier. 8, 6), câini sfâietori (Is. 56, 10-11), rugi și spini (II Împ. 23, 6; Is. 55, 13), stele r t citoare (Jud. 13), smochini și lbatici (Ier. 24, 8), fântâni f r ap (II Petru 2, 17), neghinele arinii (Matei 13, 38), scorpieri, erpi (Matei 23, 22; Ps. 57, 4; Ps. 139, 3).

A adar, vezi dumneata, domnule Efrem, c noi nu putem să iubim cu dragostea cea în Hristos, asemenea ca pe oameni, pe fiare, pe scorpieri, pe erpi, pe caii cei și lbatici, neghinele arinii și fântânile cele f r de ap , ca și celelalte care și le-am în irat aici cu trimiteri la dumnezeiasca Scriptur .

Dacă vrei să rămâi în dragostea lui Hristos fa de noi, și noi să te iubim în Hristos, după porunca Mântuitorului nostru, apoi întoarce-te la Biserica în

care te-ai n scut prin Duh i prin ap . C ci cine nu are Biserica de mam , nu poate zice lui Dumnezeu Tat (Sfântul Ciprian). Ai s rit din staulul Bisericii lui Hristos i te-ai f cut lup i vr jma al Crucii lui Hristos. Te-ai dus la aceia care nu sunt oameni, ci neghine, i care r st lm cesc Sfintele Scripturi spre a lor pierzare (II Petru 3, 16). Îns s tii aceasta, c în toat scrisoarea dumitale, de la un cap t la altul, str bate ca un fir ro u, mândria, cutezan a de sine, închipuirea de sine a fariseului celui l untric care te st pâne te. De care s ne izb veasc pe noi mila Domnului nostru Iisus Hristos, prin rug ciunile Preasfintei i Preacuratei Sale Maici i ale tuturor sfin ilor S i. Aceea i mil i îndurare s te lumineze i pe dumneata, spre a veni la calea cea dreapt i cur it de toate buruienile eretice ale Evangheliei lui Hristos, spre a te face din nou fiu al Bisericii Sale. Amin.

Arhim. Cleopa

M n stirea Sih stria
august 1971

DESPRE SFÂR ITUL LUMII

Ce crede i voi, c Domnului, când va voi s piard lumea asta, îi trebuie bombe atomice? Îi trebuie bombe cu neutroni sau de alte feluri? Vai de capul nostru! El scutur oleac p mântul i a i v zut ce s-a f cut anul trecut⁵ în Armenia? A scuturat

⁵ Cuvânt rostit în anul 1990, la un an i câteva luni de la marele cutremur care a avut loc în 1988 în Armenia.

oleac p mântul i s-au dus ora e în fundul p mântului cu tot cu lume! De aceea v spun, dac lumea se îndreapt i e cuminte i cu frica lui Dumnezeu i face bine, Dumnezeu poate s o mai în o mie de ani sau mai mult, dac nu, avem de la Mântuitorul înv tur : *Priveghea i i v ruga i c nu ti i ziua nici ceasul.* C la Dumnezeu toate sunt cu putin . Dar s ti i c Dumnezeu dore te s fie to i buni, dar nu pierde pentru cei r i pe cei buni. Nu! Cei buni au plat cu El în ceruri, chiar dac s-ar pierde acum cu trupul, dar se duc la ceruri.

Ai v zut la Sodoma, când a venit Dumnezeu la Avraam, cât îl iubea pe Avraam? A zis Dumnezeu:

- Am s fac eu ceva f r s spun la sluga mea, Avraam? Avraame, Avraame, strigarea Sodomei i a Gomorei a intrat în urechile mele. Nu-i mai pot r bda.

De ce nu-i mai putea r bda? De trai bun. Era p mântul Sodomei i al Gomorei ca raiul lui Dumnezeu. Prea mult bel ug, prea mult mâncare, prea mult b utur , încât s-au apucat s fac cele mai mari urgii, p cate contra firii, pe care le ura Dumnezeu.

Dar Sodoma i Gomora erau cet i mari, n-a i citit Istoria Biblic ? Erau în Sodoma i în Gomora cinci ora e, cinci cet i. Dar Scriptura le-a pomenit pe cele mai mari, celelalte erau suburbii; le-a pomenit pe Sodoma i Gomora, nu le-a mai pomenit i pe celelalte. i în aceste cinci ora e erau cinci sute de mii de oameni, o jum tate de milion. i Avraam îl avea pe Lot acolo, pe feciorul fratelui lui, adic fiul lui Haran.

ti i când s-a desp r it Lot de Avraam, c ei au venit din Hanaan împreun ? De când s-au sf dit ciobanii lui Lot i p storii vitelor lui Avraam. i era Avraam foarte bogat, avea cirezi de vite, de boi, de oi, de c mile, de asini, cu tauri mul i. i Lot tot a a, nepotul s u. Avraam avea 318 slugi de cas , 318 numai de servitori avea la vite i la oi. i Lot avea tot a a. i au început a se sf di slugile lui Avraam cu ale lui Lot. i Avraam i-a spus:

- Frate - ai v zut c nu-i zicea „nepoate”, c în Legea Veche nepo ii se chemau fra i -, nu-i bine s ne sf dim noi din cauza ciobanilor, a p storilor. Uite p mântul înaintea noastr . Dac faci tu în dreapta, eu fac în stânga; i dac faci tu în stânga, eu fac în dreapta.

i s-a desp r it Avraam de Lot. Ce spune Scriptura? Lot a mers pân în Sodoma i i-a întins turmele acolo, c era mare bel ug în jurul Sodomei. Iar Avraam i-a luat turmele sale i a venit pe valea Mamvriului, unde-i stejarul. în fa a ora ului Hebron, care e ora vechi, de pe timpul lui Noe. Hebronul i Ierihonul i Gaza sunt cele mai vechi ora e din lume. Acolo-i mormântul lui Avraam, al lui Isaac i al lui Iosif.

Ce vreau s v spun? Când Avraam a v zut c Dumnezeu e hot rât s piard aceste cet i, I-a zis:

- Doamne, te duci acolo s pierzi pe cei buni cu cei r i?

- Nu, Avraame.

- Doamne, dac au s fie 50 de oameni buni în Sodoma i în Gomora, pierde-vei pe to i?

- Nu, Avraame.
- Doamne, dac au s fie 45?
- Nu, Avraame.
- Dac or fi 40?
- Nu, Avraame.
- Dac or fi 30?
- Nu.
- Dac or fi 20?

A coborât pân la 10. i Avraam se temea: „M i, îl mai întreb, nu cumva s se supere c de atâtea ori tot îl întreb?”.

- Doamne, s nu se aprind mânia Ta asupra mea. Dac vor fi numai 10 oameni drep i în Sodoma i în Gomora le vei pierde?

- Avraame, Avraame, pentru 10 oameni nu le voi pierde.

Ai v zut cât iubire de oameni? Împarte 500.000 la 10 i vei g si c pe um rul unui drept erau scuti i 50.000 de p c to i, pentru un om drept. Atâta iube te Dumnezeu pe cei drep i. Dar nici atâ ia n-a g sit.

- i dac or fi mai pu ini?

- Am s -l scot pe Lot i cutare i tot pierd cet ile.

C ci numai Lot ducea acolo o via pl cut lui Dumnezeu. Ce zice în epistolele Sfântului Apostol Petru? *Iar pe dreptul Lot, chinuit de petrecerea în desfrânare a celor nelegiui i, l-a izb vit. Pentru c dreptul acesta, locuind între ei, prin ce vedea i auzea, zi de zi, chinuia sufletul s u cel drept, din*

pricina faptelor lor nelegiuite. Ii atunci au mers doi îngeri ca să pedepsească cetățile Sodomei și Gomorei.

Zice că soarele și luna pe pământ și îngerii i-au spus lui Lot:

- Grăbește-te, ne-a trimis Dumnezeu să pierdem locul acesta.

Ii Lot, când a văzut că se duce, a zis:

- Doamne, dacă mă scoți de aici, dă-mi drumul să mă duc în Sigor.

Ii Dumnezeu avea să piardă și Sigorul, că se găsea și în Sigor pe cât și din aceia ca în Sodoma, dar pentru Lot nu s-au pierdut, pentru el. Zice: *M-am mirat de fața ta ... grăbește-te să te duci acolo, în Sigor.* A plecat în muntele Sigor. Dar le-a spus îngerul:

- Grăbiți-vă, grăbiți-vă că trebuie să pierdem locul acesta! Să nu vă uitați înapoi, nici să vă opriți în câmp, ci să fugiți în munte!

Iar femeia lui Lot, în timp ce fugea, s-a gândit la averile pe care le lăsase și s-a uitat înapoi. Și îndată s-a făcut stâncă de cremene și stă acolo de la pierderea Sodomei. Să vezi cum stă la Marea Moartă !

Iată aia e și acum. Lumea s-a înrăit, s-a stricat, se omoră, se zavistuiască pentru politică, vor să fie toți mari, toți tari. Urât lui Dumnezeu lucrul acesta. Alții nu se închină lui Dumnezeu, alții fac urgiile acestea, reclajele. Vezi câte răutăți sunt pe fața pământului, foarte mari, între care sunt și reclajele, la care acum au dat voie. Auzi că au strigat unii să deschidă case de toleranță, care au fost cele mai urâte lucruri, adică să facă acolo pe câte cum vor vrea. Cele mai mari urgii. Și acestea strigă la cer.

În Olanda s-a votat cu lege de stat, mi-a spus unul, libertatea homosexualilor. Lege de stat s tr iasc b rbat cu b rbat. Urgia lui Dumnezeu, toate acestea strig la cer i nu tim pân când.

Dar tii de ce nu pierde Dumnezeu lumea? Pentru c între ace tia mul i-mul i r i mai sunt i buni, care gre esc din ne tiin , din neputin , care fac voia lui Dumnezeu i, dac gre esc, se poc iesc, vin la poc in . i de aceea am spus.

i mai este ceva: Nu s-a plinit num rul îngerilor c zu i din cer. tii când va fi sfâr itul lumii? Când se va completa ultimul înger de sus, care a c zut, cu sufletul ultimului om drept de pe p mânt. Cite te la Sfântul Simeon Noul Teolog, vezi în Filocalia VI. Ce spune în Psaltire? *Plini-va c derile de sus, zdrobi-va capetele pe p mânt ale multora.* Clar, spus de Duhul Sfânt în Psaltire. Nu se pierde lumea pân nu se va plini ultimul înger c zut, atât de mul i au c zut. Vezi c la Apocalips spune: *Iat un balaur mare ro ..., iar coada lui a târât a treia parte din stelele cerului i le-a aruncat pe p mânt.* Atât de mul i au fost, ca stelele cerului, i n-au c zut numai îngeri, au c zut i încep torii i domnii i puteri i scaune i tronuri, cum avem scris la Sfântul Grigorie de Nyssa. Aceia au f cut v mile, domnii puterilor, generalii iadului, milioane.

Deci nu vine sfâr itul lumii pân nu se va plini ultimul înger c zut cu sufletul unui drept. Câte miliarde s-au mântuit? Ehehe! Pentru c atunci când s-a f cut plinirea ultimului înger cu ultimul suflet de pe p mânt, gata e sfâr itul lumii. Cum spune la

Psaltire: *Plini-va c derile de sus, zdrobi-va capetele pe p mânt ale multora.* Da. La Dumnezeu este dreptate.

SFIN II P RIN I IOACHIM I ANA

Mare a fost Avraam, pentru cei doi fii ai s i, unul din f g duin , din care s-a tras poporul evreu, i unul din cea roab , din Agar. Mare a fost mama Proorocului Samuil, care prin rug ciuni st ruitoare i prin post a dobândit pe Samuil. i iat Samuil se tâlcuie te alesul lui Dumnezeu. Dar cu cât mai mari au fost dumnezeie tii p rin i Ioachim i Ana, care au dobândit la b trâne e pe Împ r teasa heruvimilor i a serafimilor?

Ia gândi i-v , în Legea Veche orice femeie sau b rbat care erau sterpi erau socoti i blestema i. Nu-i primea la altar nici lumânarea, nici banul, nici nimic. „Sunt blestema i de Dumnezeu i n-au copii!“. i de câte ori Sfin ii Ioachim i Ana mergeau la biseric st teau în spate, pentru c Ana era def imat c nu are prunc. Copii n-avea, îns credin avea. i fapte bune aveau amândoi prea multe. i v zând def imarea care era asupra lor din partea bisericii i a arhiereilor i a preo ilor Legii Vechi, au alergat la Dumnezeu prin post i prin rug ciune st ruitoare. i s-a dus dumnezeiescul Ioachim într-o pe ter s se roage în pustie, iar Ana se ruga în gr dina casei ca s le dea Dumnezeu copii. i a venit binevestitorul arhanghel Gavriil i la Ioachim i la Ana i le-a binevestit c le va da Dumnezeu o fiic de care se vor bucura toate popoarele lumii.

i apoi, dup ce i-a în tiin at îngerul, Ioachim i Ana s-au întâlnit în Ierusalim la biseric i povesteau unul altuia cum le-a vestit Dumnezeu c vor fi p rin ii celei mai înalte fe e biserice ti din partea femeilor, adic Preasfânta, Preacurata, Preanevinovata St pâna noastr , de Dumnezeu N sc toarea i Pururea Fecioara Maria.

Vede i, fra ilor, roadele postului i ale rug ciunii st ruitoare c tre Dumnezeu? Pe nimeni nu trece Dumnezeu cu vederea, dar s fie statornic în rug ciune, în post, în milostenii i în via curat . Atunci Preamilostivul Dumnezeu, cu cât amân a-i împlini cererea, cu atât mai mare dar îi d , dac are r bdare i st ruie te mult în post, în rug ciune, în milostenie i în via curat .

Vreau s v spun o istorioar . Eram aici în deal. Vine o doamn profesoar la mine i începe a plânge. Cade în genunchi.

- Ce faci, m i?

- P rinte, sunt profesoar . Am paisprezece ani de când m-am c s torit. Eu sunt profesoar , so ul meu e profesor, dar n-avem copii. i mi-a spus so ul hot râ: „Femeie, îmi place, e ti frumoas , e ti înv at , e ti bogat , e ti cinstit , e ti s n toas , dar dac nu-mi faci copii, eu m duc s bag ac iune de divor i te las. Vreau s -mi iau o femeie ca s am copii, s am cine s -mi zic i mie tat , iar când voi îmb trâni s -mi dea o can de ap , când n-oi putea s m scol de jos".

Dar ea credincioas , i el credincios.

- Măi omule, hai să ne rugăm la Dumnezeu. Ai văzut dumnezeie tii prin i Ioachim și Ana, la bătrâne le-a dat pe Maica Domnului, nu la tinere e.

Ei încă erau tineri. A venit aici să răca și mi-a spus mie:

- Părinte, n-are vrea să mă despart de el. credincios, e sincer, e învățat, e iubit de popor. N-are vrea să-l las, dar el pentru asta vrea să mă dea la o parte.

- Femeie hai, am un acatistier în care este și acatistul dumnezeie tilor prin i Ioachim și Ana, pe care, cu mila Domnului, îl mai citesc și eu. Ei au mare dar în privința aceasta la femeile sterpe care se roagă cu credință, pentru că ei au cântătat pe Maica Domnului prin post, rugăciune, curăție și milostenie. Ia acatistierul acesta, du-te acasă, să citești acatistul Sfinților Părinți Ioachim și Ana 40 de zile în fiecare dimineață cu candelă și cu lumânări aprinse. Ai în eles?

- Fac, părinte, fac.

- Acatistul lor și apoi al Maicii Domnului. Când întâi au fost ei și pe urmă a fost Maica Domnului.

S-a dus să răca acasă, a citit, iar la 40 de zile a rămas gravidă. După ce a născut doi fii a venit din nou la mine. Eu am uitat de ea, că aici la mine vin din toată țara și din alte țări. Numai mă trezesc că vine un preot tocmai de la Cărei, unul Filip. Strângea ajutoare pentru o biserică cu aprobarea episcopului de la Oradea, vlădica Nicolae. Și spunea: „Părinte, dacă am putea căpăta și un rând de veșminte”. L-am trimis devală la părințele Macarie, eclesiarhul mare de

atunci, care i-a dat un rînd de ve minte. În timpul acela v d c vine o doamn cu un pachet mare i doi copii dup dînsa. Cade în genunchi i începe a zice:

- P rinte, m cuno ti?

- Dar de unde s te cunosc? Eu am aici fotografii s tiu cine vine i se duce?

- P rinte, p rinte, adu- i aminte c am fost odat aici. Eu sunt cutare profesoar . Mi-ai spus s citesc acatistul dumnezeie tilor p rin i Ioachim i Ana 40 de zile cu candela aprins . Am citit, p rinte, i la patruzeci de zile am r mas gravid . Iat copiii.

Avea o fat în urma ei de cinci ani i jum tate i un b iat de trei ani i jum tate.

- i altul e pe drum, p rinte. Peste o lun nasc al treilea. P rinte, prea târziu am venit, dar am venit s î i mul umesc i s mul umesc lui Dumnezeu întâi.

- Bine, dar ce-i cu pachetul sta?

- Un rînd de ve minte cu galoane de aur, frumos, cump rat de la Institutul Biblic din Bucure ti.

7760 lei, mi-a ar tat i chitan a. Noi-nou e. Avea i pocrove e, avea tot, tot. Zice:

- Astea nu sunt sfin ite. Le-am adus sfin iei voastre.

i zice:

- So ul meu e devale cu ma ina. A adus 300 kilograme de pe te, a adus vreo 500 de pâini, a adus 7.000 de sarmale, ca s facem un praznic de mul umire Preabunului Dumnezeu c ne-a blagoslovit. tii cât bucurie are el acum c -i zice feti a tat ? Pe ea de acum înainte acu i o s-o d m la coal , c acum e la gr dini .

îi eu uitasem de ea, dar ea s raca scoate acatistierul. Avea filele negre, c citiser amândoi, el într-o zi îi ea într-o zi. îi ce a f cut? A dat îi a f cut la xerox vreo 200 de acatiste îi le-a dat la cei care n-au copii. îi zice:

- V-am adus acatistierul.

Atunci mi-am adus aminte, când am v zut acatistierul, cine era aceasta. îi i-am zis:

- Vezi puterea rug ciunii îi harul dumnezeie tilor p rin îi Ioachim îi Ana?

Fra ilor, nu putem îine slujba mult, c multe sunt de spus. Am mul îi ca îi ace tia care au reu îit prin post îi rug ciune s le dea Dumnezeu copii. S ave îi credin toate femeile sterpe care n-au copii: S v ruga îi Preasfintei Treimi îi Maicii Domnului îi s st rui îi îin rug ciune la dumnezeie tii p rin îi Ioachim îi Ana cu post, milostenii îi fapte bune. îi v va da Dumnezeu copii îi, dac ve îi avea credin , ve îi avea bucurie îi îin veacul de acum îi îin cel viitor. Amin.

DESPRE TEOLOGIE ÎI ADEV RATUL TEOLOG

Îmi spunea cineva, care a fost la marea universitate de la Tübingen, din Germania: „P rinte, dup ce îinva câte 15-20 de ani despre Dumnezeu, pe urm încep a se întreba unul pe altul: «M îi, oare a existat Hristos?». Unul, care mai are oleac de credin : «Cum s nu, m îi?». «M îi, dar fericit mai e ti, c mai po îi crede una ca aceasta!»". Ai auzit unde duce îinv tura despre Dumnezeu, f r lucrare?

Spune Sfântul Maxim Marturisitorul în *Filocalie* cuvântul Sfântului Apostol Pavel: „Cunoștința a îngâmfa, iar dragostea zidește-te”. Cunoștința a îngâmfa dacă este lipsită de trăire. Dacă acela care vorbește și învață mult - căci teologia este doar vorbirea despre Dumnezeu - nu trăiește-te, dacă la el cunoștința este dezbrăcată de trăirea cea în Hristos, ea ajunge la ateism, la nebunie, la hulă, la eres și la indiferentism, încât omul devine rece, secetos și astfel, după atâta învățtură, din cauza nebuliei lui, în loc să se apropie de Dumnezeu, s-a depărtat de Dumnezeu.

Iacă a apăsesc unii oameni învățați, căci spune Sfântul Efrem Sirul: „Din prerie se naște eresul, din subîntărea gândului și învățarea minții, neavând omul lucrare, că lucrarea îl smerește ca să nu cadă în eres”. Cel ce iscodește prea mult pentru cuvântul lui Dumnezeu și felul unor lucrări dumnezeiești cade în eres și se prăpăstuiește. Iar la cel ce are lucrare nu se întâmplă una ca aceasta. Postul, rugăciunea, osteneala, slăbirea, ascultarea, tăierea vocii, răbdarea, vărsarea de lacrimi, umilința și toată nevoia lui îl smerește și nu-i dă minții voie să iscodească mai presus de puțin și atunci cel ce are lucrare nu cade ușor în eres. Iar cel iscoditor, care vrea să aibă filosofia cea speculativă, fără cea lucrătoare, se poticnește și cade, că el are toată teologia lui pe vârful limbii și în rațiunea lui, dar n-a încercat-o.

Nu-i de vin coala, Doamne ferește! Nici învățătura. Doar spune Sfântul Isihie Sinaitul: „Cele spuse de Scriptură n-au fost spuse numai ca să le înelegem, ci ca să le și facem”. Învață mult și numai

ce-l auzi: „Barba nu-i nimic, musta a nu-i nimic, reverenda nu-i nimic, postul nu-i nimic”, i ia preoteas care vrea ma in i o face ofer, hai la distrac ii, hai la spectacol, iat ce teolog iese. De ce? A def imat tot ce e mai scump în Biserica din cauz c a înv at despre Dumnezeu, dar a def imat pe Dumnezeu prin lucrare.

M i b ie i, s v cutremura i de a ez mintele Sfin ilor P rin i puse în Biserica , de dumnezeie tile canoane, de înv turile Sfin ilor P rin i. Când auzi un cuvânt al Marelui Vasile - împ ratul cuvintelor - sau al Sfântului Ioan Gur de Aur, sau al Sfântului Grigorie de Nazianz, sau al Sfântului Grigorie de Nyssa, sau al Sfântului Isaac Sirul, sau al Sfântului Efrem Sirul, sau al Sfântului Ambrozie al Milanului, sau de la atâ ia Sfin i P rin i ai Filocaliei i ai Patericului, s te cutremuri, c ci sunt cuvinte vorbite sau scrise din tr ire. Ei au tr it înv tura, au tr it credin a, i de aceea cuvintele lor sunt a a de rodnice, a a de puternice, i vor fi pân la sfâr itul veacurilor, pentru c sunt izvorâte din experien a vie ii.

Sfântul Grigorie de Nyssa, fratele Marelui Vasile, a fost mare filosof i în unele privin e a fost mai înalt decât Marele Vasile în scrierile lui. i spune el într-un loc: „Am v zut pe mul i care s-au str duit s înve e toat tiin a cea din afar - retorica, filosofia, gramatica, aritmetica, astronomia, muzica - i tiin a cea teologhiceasc , dar, fiindc le-a lipsit lor lucrarea cea dup putere, au ajuns a se dep rta de Dumnezeu, au ajuns a se t v li în mocirla p catelor i a huli cu

via a lor cele ce le-au învățat cu memoria și cu înțelegerea".

Sfântul și dumnezeiescul Părinte Maxim Mărturisitorul spune și el: „Cunoștința fără patimă a celor dumnezeiești nu pleacă pe minte adevărată până în sfârșitul celor materialnice, ci se aseamănă gândului simplu al vreunui lucru simțit. De aceea se găsesc mulți dintre oameni, care au multă cunoștință, dar care se târăsc în patimile trupului ca niște porci în mocirlă. Căci curându-se pentru puțin vreme cu sânguină și dobândind cunoștință, nemaivând pe urmă nici o grijă se aseamănă lui Saul, care, învrednicindu-se de împărăție, dar purtându-se cu nevrednicie, a fost lepdat cu mânie înfricoșătoare din ea". Și tot îndumnezeitul Maxim mai zice și așa: „Omule, dacă ești iubitor de învățtură și fii și iubitor de osteneală". Nu, că „de-acum, dacă am făcut teologia, nu mai postesc Postul Mare, că-s teolog!!!". Sau îl auzi pe unul: „Postul Sfintei Marii? Nu, asta a fost odată, când erau oamenii proști. Dacă am făcut teologia nu-mi mai trebuie barbă și mustăți, sau haine clericale, iar slujba s-o scurtez ca la catolici, missa aceea de 20 de minute și altele".

„Bărbat puternic este acela care a unit cunoștința cu lucrarea" zice Sfântul Maxim. Sau zice Fericitul Diadoh al Foticeii: „Nimic nu este mai sărac decât o minte care, stând în afară de Dumnezeu, filozofează despre Dumnezeu".

Sfântul Ioan Damaschin a avut un discipol foarte priceput, pe Cosma din Sicilia. Acest discipol Cosma a fost răscumpărat din robie de către tatăl Sfântului Ioan

Damaschin, care era guvernator peste toată Siria și avea pe Ioan copil și nu știa unde să-l găsească un dascăl, care să-l crească pe copil de mic în frica lui Dumnezeu și să-l învețe toată știința care se învăța pe atunci în marile centre. Și ducându-se la târg, a văzut mulți robi creștini aduși de saracini, robi și din Grecia și din insule. Între acei robi a văzut un călugăr bătrân care plângea și l-a întrebat:

- De ce plângi, părinte?

- Plâng, domnule, îmi spune, că am rămas singur pe lume și n-am urmași și n-am copii.

- Ce fel de copii știi, că doar ești călugăr?

- Ei, călugări sunt, dar nu mi-am rămas nici un fiu duhovnicesc și iată voi muri și am atâtea comori și n-am cui le încredința.

- D-apoi ce comori ai, că ci vei da câte vinde aicea rob și ți-e necăjit și n-ai decât rasa de pe dumneata?

- Ei, multe comori am adunat și n-am nici un copil căruia să-i le dau, să-mi rămână moștenitor.

- Dar cine ești dumneata?

Și i-a spus Cosma cum învășe retorica, filosofia, matematica, astrologia, astronomia, fel de fel de științe. Și văzând acestea, tatăl Sfântului Ioan Damaschin i-a spus: „Hai, dacă n-ai fii, că am eu un fiu pe care să-l înveți.” Și de la acest călugăr cumpărat de pe piață, dintre robi, a învățat Sfântul Ioan Damaschin atâtea științe, căci a învățat Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin cât e de adânc.

Și Cosma l-a învățat pe copil și a văzut în el semn dumnezeiesc: o dată îi spunea ceva și a doua

oară nu mai era nevoie, atâta memorie avea. Ii v zându-l a a de iste la minte îi de iscusit, i-a spus:

- Copile, te v d, cu darul lui Dumnezeu, c mult pricepere îi în elepciune este s l luit în tine. Dar ia seama s nu te n luce ti vreodat cu mintea, s te mândre ti c ai ajuns vreodat s tr ie ti cele ce ai învățat cu cunoștința. Căci s tii c omul ajunge cu cunoștința până la nori și până la cer, iar cu lucrarea se târâie ca arpele pe pământ. Căci nu poate omul niciodată să trăiască câte tie și câte a învățat.

Noi am învățat despre sfinții care mâncau o dată la 40 de zile, uriașii Ortodoxiei. Am învățat despre Sfântul Marcu de la muntele Fracesc din Abisinia, care 85 de ani n-a văzut fața de om. Când l-a văzut pe Cuviosul Serapion, l-a întrebat: „Fiule Serapioane, oare mai sunt în lumea cea de art oameni care, după cuvântul Mântuitorului, s zic muntelui acestuia: *Ridică-te și te aruncă în mare?*” și muntele a crezut că îi spune lui și numai ce au auzit un cutremur mare, un huiet și muntele s-a rupt dintre ceilalți și s-a pornit spre mare. Citiți în *Viețile Sfinților* viaa Sfântului Marcu de la muntele Fracesc⁶. Ai văzut om al Duhului Sfânt, vas al alegerii, stâlp de foc, gură de foc a Bisericii lui Hristos? și acesta n-a învățat multe, dar s-a jertfit și a trăit desvârșit înaintea lui Dumnezeu, și de atâtea ori a fost gata să moară, numai să fie când poruncile lui Dumnezeu. Acesta l-a iubit pe Dumnezeu din adâncul inimii, din tot sufletul, din toată puterea și din tot cugetul său.

⁶ Vezi *Viețile Sfinților* pe luna aprilie, ziua a cincea.

îi de aceea v-am amintit: bun este învățătura îi foarte de folos, cîi auzi cît de mare pîcat este sîi nu înveîi: „Neîiînîi aîi - zice dumnezeiescul pîi rinte Maxim - este orbirea sufletului". Dupîi cum trupul este orb fîi rîi de ochii aceîi tîiia simîi îi, tot aîi aîi este sufletul orb fîi rîi de învățîi tur ; mai ales învățătura cea despre Dumnezeu, care este mai înalt decît toatîi tîiînîi aîi cea din afarîi pe cît este cerul faîi de pîi mîiânt. Aîi aîi spune prea înîi eleptul monah Iosif Vrienie, care a scris „22 de cuvîiinte dogmatice despre Preasfîiînta îi cea mai presus de fîiînîi Treime" - dupîi ce mai întîiîi aîi vorbit la Constantinopol înîi faîi aîi împîi ratului Manuel Paleologul îi înîi faîi aîi patriarhului aîi toatîi lumea Iosif -, îi care au servit de dreptar al Ortodoxiei la soborul de la Florenîi aîi. „Teologia - zice el - este tîiînîi mai înalt decît toatîi tîiînîi aîi lumii, dupîi cum mai înalt este cerul decît pîi mîiântul". Toate celelalte tîiînîi eîi se ocupîi de cele de jos, iar teologia se ocupîi de însuîi irile lui Dumnezeu îi, pe cît este cu putinîi , de cunoaîi terea lui Dumnezeu, de voia Lui, de poruncile Lui îi de minunile Lui din zidiri, de tot ceea ce se poate vorbi despre Dumnezeu.

Deci bun este teologia, bun este tîiînîi aîi, dar nu, dupîi ce vom învățîi aîi despre Dumnezeu, sîi dîi mîi cu piciorul înîi poruncile lui Dumnezeu. Altfel se îi mpline te cuvîiîntul Sfîiîntului Maxim Mîi rturisorul, care spune: „Bun este cunoaîi tînîi aîi, dupîi fire; asemenea încîi îi sîi nîi tatea, îi nsîi pe cei mai mulîi îi cele îi mpotrîi vîi îi nu aceste aîi i-au folosit. Cîi ci celor netrebniîi cîi cunoaîi tînîi aîi nu le este spre bine, de îi prin fire este bun . De asemenea nici sîi nîi tatea, nici

bogăia, nici bucuria, nici nu le întrebuințăm cu folos. Prin urmare acestora le sunt de folos cele dimpotrivă".

Știți că Dumnezeu cinstește de mii de ori mai mult pe cel ce trăiește pentru Dumnezeu, decât pe cel ce învață despre Dumnezeu și nu va voi să trăiască după poruncile Lui câtă vreme de puțin. Împăratul cuvintelor, Sfântul Vasile cel Mare, ochiul Bisericii și gura cea de foc a Duhului Sfânt, după ce a făcut filosofia la Atena și teologia cu Sfântul Grigorie, a zis că teologia și filosofia e teorie goală și s-a dus în pustie 13 ani cu Sfântul Grigorie ca să trăiască ce a învățat. Aceea e adevărata filosofie și teologie. Tacitu, să vorbească lucrurile tale! S-a dus să cântige prin experiență ceea ce a învățat teorie lacoală. Au trăit numai cu rădăcini și cu apă, slăvea Dumnezeu, cu post, în lupte cu dracii. Și când au venit din pustie, toți mitropoliții au tăbărit pe ei: „Măi, aceștia nu numai că au coală, au și practic 13 ani în pustie".

PAZA MINII I RUGĂCIUNEA INIMII

Sfântul Vasile de la Poiana Mărului a fost un mare stare malorus, ca și Cuviosul Paisie și contemporan cu el. El l-a învățat rugăciunea inimii pe Sfântul Paisie, el l-a călugărit și a fost în Sfântul Munte la el de două ori. El, văzând că citește unii Filocalia - mai ales pe Isihie Sinaitul și Filotei Sinaitul - și nu o înțeleg, a făcut niște cuvinte numite predoslovii sau înainte cuvânturi la scrierile acelora, foarte bune pentru cei ce vor să învețe rugăciunea

minii și nu vin în înelare pentru anumite mici auxiliare care se întâmplă în vremea acestei rugăciuni.

Îl arată acolo cele trei feluri de cîlduri care vin în vremea acestei rugăciuni și deosebite care este cîldura sîngelui, din concentrarea atenției, adică firească, care nu este rea, ci nu împiedică rugăciunea, dar, dacă o socotești harică, te îneli. Aceasta este înelarea cu rugăciunea lui Iisus, cu rugăciunea te înleală, te înleală proprie. Dacă tu crezi că asta este cîldură harică te-ai înleat.

Este o altă cîldură care se ridică de la inimă, încălzește inima, umerii, ăra spinării și tot corpul emană multe sudori, dar mintea este liniștită și stă în inimă, în adîncul inimii, și de acolo se roagă lui Dumnezeu. Aceasta este mică harică sau cîldură harică.

Altă cîldură este cea dobitocească sau drăcească. Aceasta pornește de la rinichi, îl încinge pe om ca un centiron de foc și încălzește cître inimă partea poftitoare a sufletului, de la buric în sus, amestecând cîldura coapselor cu cîldura rugăciunii. Satana atunci vrea să amestece o cîldură dobitocească, firească, a noastră cu cea duhovnicească a sufletului și provoacă senzații dobitocești, asta este cîldură provocată de satana sau din ispitirea satanei. Și nu trebuie să te sperii, ci numai să mușă atenția din partea poftitoare a sufletului, care este mai jos de inimă, în partea rațională, deasupra inimii și spre furcă pieptului.

Partea cuvîntătoare a omului stă în piept și deasupra sînului stîng pînă aproape de sînul drept. Aici pururea trebuie să concentrezi atenția în vremea

rug ciunii, iar partea irascibil , cea mânioas , e în mijlocul inimii i partea poftitoare e din partea de jos a inimii până la brâu. Acestea sunt cele trei p r i puse de Dumnezeu în sufletul nostru. Concentrând aten ia în partea ra ional , deasupra sânelui stâng - mintea trebuie s umbreasc precum un împ rat, cu gânduri duhovnice ti pe inim de deasupra, nu dintr-o coast sau din furca pieptului - atunci, cu darul lui Dumnezeu, încetul cu încetul se une te mintea cu inima.

Poate ai s m întrebi: „Dar cum, p rinte, se une te bucata asta de creier cu bucata asta de mu chi a inimii?”. Nu socoti aceasta, c e lucru dobitocesc sau materialnic dac gânde ti a a, iar aici e lucrare duhovniceasc . Nu socoti una ca aceasta la cele duhovnice ti, mai ales la cele a a de înalte. Unirea min ii cu a inimii const în a se uni gândurile duhovnice ti ale min ii cu sim irile duhovnice ti ale inimii. Dac vei auzi în cuvintele Sfin ilor P rin i de unirea min ii cu a inimii sau de pogorârea min ii în inim , s tii c e tot aceea i, c ci atunci când se une te mintea cu inima se face z mislirea împ r iei lui Dumnezeu în sufletul nostru.

Te pui pe un sc unel sau în picioare i concentrezi aten ia deasupra inimii, cu b rbia în piept, cum te înva acolo, unii chiar in dou degete pentru aten ie. P rintele Daniil [Sandu Tudor] care a murit în închisoare, Dumnezeu s -l ierte, el inea dou degete aici tot timpul ca s nu piard aten ia în alt parte. i dac vezi de la o vreme c atunci când concentrezi mintea începe s te doar inima, c te doare tare, bine

îi face, c ea e izvorul tuturor r ut ilor, c de acolo izvor te p catul. C zice Sfântul Nil Ascetul c mintea, rugându-se f r r spândire, o nec je te i o smere te pe inim . Bine c o smere te, c inima înfrânt i smerit Dumnezeu nu o va urgisi.

Ce se întâmpl ? A i v zut c arpele, zice Sfântul Nicodim Aghioritul, leap d c ma a în fiecare an, c pielea aceea care i-a crescut o leap d i se înnoie te în fiecare an cu alt c ma . Dar cum s lepede el c ma a aceasta? El, dac e în elept, c între vie uitoarele zidite e cel mai în elept, se gânde te: „M i, s m duc s m scarpin de un copac? Nu-i bun. De o trestie?". Se duce într-o gaur care e mai strâmt ceva ca el i când intr acolo, c ma a lui de la cap începe s se desprind . N-ai v zut câte un arpe c se duce cu c ma a aceea pe dânsul? i eu am v zut. C o duce uneori i câte o lun de zile sau mai mult pân ce cade ea, c ci e pielea lui din anul ce a trecut. Dar el, fiind în elept, ce face? Intr într-o gaur care e mai strâmt decât dânsul i atunci c ma a aceea veche, fiind mai larg , numai ce o vezi c r mâne lâng gaur . A l sat-o acolo c el s-a dus cu cea nou . A a face mintea când intr în inim . La strâmtoarea inimii nu poate intra cu alaiul sta de gânduri. La strâmtoarea inimii poate intra doar cu rug ciunea de un singur gând. C trebuie s intre în inim mut , surd i oarb , i trebuie s lase orice cugetare, orice ra iune, chiar duhovniceasc .

Eu, p c tosul, v spun teorie, c rug ciune practic n-am f cut de când sunt eu, dar v spun teorie de la Sfin ii P rin i. Iat ce vreau s v spun:

mintea, înzestrat fiind de Bunul Dumnezeu i sufletul nostru cu voin i cu alegere, acestea sunt dou puteri ale sufletului care trebuie s le foloseasc dup ce coboar mintea în inim , nu stau degeaba acolo, voin a ca s voiasc s se roage, iar alegerea ca s se roage chiar. Ele sunt folosite dup ce a intrat mintea în inim .

Mintea, pogorându-se spre inim , întâlne te dou v mi. Prima vam este a imagina iei, adic a închipuirii, a fanteziei, cum îi zice în limba de acum. Aceast vam nu e u or de trecut. Ai observat c imagina ia nu- i d r zboi în vremea rug ciunii sau oricând numai cu cele ce ai v zut. Nu. Marele Vasile o nume te pe imagina ie caracati a sufletului. Caracati a are mai multe bra e cu care prinde. A a face imagina ia. Ea, când vrea s - i dea r zboi ie sau sufletului în vreme de ispit , nu î i d r zboi numai cu cele ce ai v zut tu. Nu. Ci i cu cele ce ai auzit - „ i-aduci aminte ce frumos cânta, ce frumos era cutare?" -, i cu cele ce ai gustat - „Nu tii ce bun era acela ce-ai gustat?" -, i cu cele ce ai mirosit - „Nu tii ce miroseau cutare?" i cu cele ce ai pip it. Ai v zut? Cele cinci sim uri sunt cele cinci ferestre ale sufletului, cum zice Proorocul Ieremia: *A intrat moartea prin ferestrele noastre*. Sau cele cinci ipote prin care toarn vr jma ul tot p catul: c ci vederea, auzul, mirosul, gustul i pip itul sunt ipotele prin care intr p catul în sufletul nostru.

Imagina ia ce treab are? Ea e caracati a, o numesc dumnezeie tii p rin i pod al dracilor pe care intr dracii în suflet. Vr jma ul e bucuros s vezi pe

cineva cu patim , c el a înregistrat! S auzi ceva cu patim , a înregistrat! S pip ie ti ceva cu patim , a înregistrat! S miro i ceva cu patim , a înregistrat! S gu ti ceva cu patim , a înregistrat! C ai putea s le faci toate acestea f r patim , iar dac a fost cu patim el le-a înregistrat. i când vrea sufletul s se roage, începe s - i dea r zboi i cu cele ce ai auzit i cu cele ce-ai v zut i cu cele ce ai pip it i cu cele ce ai mirosit. Ai v zut? De aceea spun dumnezeie tii p rin i c mai grea este p zirea imagina iei decât paza min ii i uneori decât paza inimii.

A i citit cartea *Paza celor cinci sim iri* a Sfântului Nicodim Aghioritul? o carte foarte adânc , e mult mai adânc decât *R zboiul nev zut*. Am citit-o de patru ori la singur tate, pe unde am tr it eu. Cartea aceasta a luat fiin a a: Sfântul Nicodim Aghioritul, fiind prea tulburat de mul i vizitatori în Sfântul Munte, c era cunoscut i el avea nevoie de rug ciune i de lini te, a fugit din Sfântul Munte într-o insul pustie, insula Skiros. Îl cuno teau prea mul i i veneau s -l întrebe, iar el când s se mai roage, când s se concentreze, când s mai scrie? i a fugit în aceast insul pustie, iar un v r de-al lui, episcopul Ierotei de Evrip, tân r, tia c Sfântul Nicodim Aghioritul e mult mai înv at decât dânsul, cu toate c era simplu monah, înv ase coli mult mai înalte decât el. i a întrebat pân ce a aflat unde este i atunci i-a scris prima scrisoare: „Preacuvioase p rinte i a mea rudenie, am auzit de în elepciunea cea a Duhului Sfânt care s-a odihnit peste tine de la Bunul Dumnezeu. tiu c multe suflete ai îndreptat în Athos

i pe mul i ai înv at lucrarea rug ciunii. Eu, v rul t u, am luat asupra mea povara cea grea a arhieriei. Te rog din suflet, scrie-mi un cuvânt de folos". i-l roag foarte mult acesta, arhiereul, pe acela, care era c lug r.

i acela, când îi ajunge scrisoarea, îi r spunde: „O, st pâne al meu, preaîndumnezeitule la minte, eu p c tosul i necuratul t u rob, cum s înv eu sfe nicul pe soare, cum s luminez eu pe lumin tor? Cum a îndr zni eu, un c lug r simplu, s înv pe sfin ia ta, care ai luat darul arhieriei i ai râurile înv turii Duhului Sfânt? Nu pot, mai ales c m-am retras de la tulburarea cea din Athos în acest ostrov pustiu, unde n-am nimic, nici condei, nici cerneal . Am o sap i o râ ni de piatr i am câteva gr un e i le macin aici i îmi fac oleac de f in i am o s p lig cu care sap i pun câteva r d cini. Atât e averea mea, iar pe lâng această avere, aici, în acest ostrov pustiu, se g sesc ni te cedri, copaci uria i, i în ramurile lor ni te p s rele care se numesc gries, mânc toare de pe te, i ele au glasul copiilor când plâng dup sânul mamei lor. i când aud cântând a a cu jale, m plec spre lacrimi, aducându-mi aminte c i eu am fost cândva prunc, i tocmai de aceasta am fugit i am venit aici, ca s -mi plâng p catele mele".

Îns pân la urm s-a înduplecat i a început s -i scrie această carte: *Paza celor cincî sim iri*. A a a luat fiin cartea aceasta. Eu o am pe slov veche i la început sunt scrisorile acestea de care v-am spus. i a scris cartea aceasta, care e atât de sf tuitoare, cum s - i p zeasc imagina ia, cum s - i p zeasc mintea,

apoi rug ciunea minii, rug ciunea inimii și la urmă care sunt cele ase feluri de dulce și ale minii.

și i-a scris Sfântul Nicodim episcopului Ierotei, vrului său, trimițându-i cartea: „Am scris această puturoasă carte și nevrednic de auzul omenească și nu este bună de nimic, dar de ascultare am scris-o. Al preasfinției tale preasmerit și preaplecător rob, nevrednic de cer și de pământ, Nicodim nemonah". A asemnează după ce scrie o carte plină de atâta mulțime de bogăție și învățături. Poate el avea învățătura a o sută de patriarhi într-însul, dar vezi ce înseamnă smerenia lui Hristos? El arată aici rug ciunea minii mai frumoasă decât am găsit-o și în *Sbornic*, și mai cuprinzător. Și îl învață pe vrul său și asta, dar și învățatură către arhieriei, cum să fie arhierul, cum să cunoască dogmele, cum să cunoască legile Bisericii, canoanele.

și la rug ciunea asta el spune: e mai greu să treacă mintea vama imaginației și e mai greu de păzit imaginația decât mintea înșăși, pentru că imaginația este podul dracilor care duce de la minte la simțire tot pe călăuș. Nu poate nimeni greși dacă nu a folosit mai întâi imaginația. Nu vezi că în vremea rug ciunii, dacă te-a supărat cineva, apare fața celui ce te-a necăjit și parcă ți-ai zice ceva, parcă de ce nu ți-ai zis, parcă te gândești: „Măi, cum să mă răzbucesc eu pe acesta?", „Cum să fac să mă împac cu el?", sau „Cum să fac să-ți mai zic ceva?". Ai văzut că te sfidă de tine cu drăcia mâniei prin imaginație? Că acela pe care-l vezi cu fața aceea care te tulbură în vremea rug ciunii sau altădată în viață nu sunt simple amintiri, ci sunt drăci

care prin partea mândrie a sufletului și prin imaginație dau război sufletului și trupului.

Că din partea rațională a sufletului sunt aceste păcate: este hula, nebunia, eresul, credința strâmbă, nemulțumirea față de binefacerile lui Dumnezeu și de oameni, nediscernământul, nechibzuința, nedreapta socoteală și celelalte. Din partea mândrie întâi e ura de oameni, egală cu uciderea, cum spune Evanghelia, pe urmă zavistia, pizma, răutatea, iuime, inerea de minte a răului, dorința de răzbinare, răutate. Și ai văzut cum sufletul se luptă în vremea rugăciunii sau altădată cu patimile acestea prin gând, și îndată apare mîntuirea cutare sau fratele cutare sau călugărul cutare, care m-a supărat. Și parcă-l vezi și parcă i-ai zice și parcă i-aduci aminte ce i-ai zis și de ce nu i-ai mai zis. N-ai pășit așa? Eu cred că fiecare suflet poartă asta. Ai văzut? Bate vrăjmașul război prin imaginație. Biata minte atunci, săraca, ce trebuie să facă, unde să se ascundă ea, cum să lupte? Aleargă la Hristos.

Și trebuie să nu pomenească răul, să n-ai bănuț pe nimeni, că altfel nu-ți primește Dumnezeu rugăciunea. Dacă nu ai iertat din inimă greșelile, nu-ți iartă Hristos pe ale tale și atunci ce-ai făcut? Căci dacă tu vrei să te răzbiți pe cineva, măcar cu gândul, ești departe de Dumnezeu, că Dumnezeu i-a spus și iubește-te pe vrăjmașii tăi uite cât filosofie trebuie la lucrarea aceasta, de aceea Sfântul Paisie de la Neam și Sfinții Părinți numesc lucrarea minții arta artelor și filosofia filosofiilor. Ea te învață cum să-ți păzești mintea și imaginația. Sau, dacă e din partea poftitoare un păcat, i-aduce aminte făcând-o pe care ai iubit-o

cu patim , c e femeie, c e b rbat, c e copil sau e cine tie cum. Sau dac e din partea iubirii de slav , îi aduce slav de la oameni i mândrie; sau dac e din partea mândriei, în l are; sau dac e din partea iubirii de materie - iubirea de averi atunci îi aduce aminte de averi, de argint, închipuiri de ora e, de sate, de case, de gr dini. Cine n-a p it acestea? Va s zic din care parte a sufletului vine ispita ea î i aduce imagina iile ei proprii s i le închipuiesc , numai mintea s nu se pogoare în inim .

Omul care are trezvia aten iei se p ze te de orice imagina ie. Auzi ce spune Sfântul Nil Ascetul: „Fericit este mintea care a ajuns s se roage f r imagina ie, f r form , lui Hristos". Dar nici un fel de imagina ie. Iat ce face vr jma ul: pân la o vreme te ispite te cu imagina iile din stânga, p tima e, fie a iubirii de materie, fie a iubirii de pl ceri, fie a urii.

De la o vreme încep imagina iile din dreapta. Care? i-aduce imagina ii sfinte. Ba s - i închipuiesc pe Hristos pe tron, ba r stignirea Domnului, ba Maica Domnului cum plângea lâng crucea Mântuitorului, ba vedenia lui Isaia Proorocul: *O, tic losul de mine, c mai înainte v zui pe Dumnezeu pe scaun înalt i preaîn l at de serafimi împrejurul tronului, ase aripi la unul, ase la altul, cu dou î i acopereau fe ele, cu dou î i acopereau picioarele, cu dou zburau i ziceau Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot.* Iat imagina ii sfinte. Sau pogorârea la iad, sau când a le inat Maica Domnului, sau drumul Golgotei, toate sfinte, bune, dar scopul lui este s te in la aceste imagina ii, c Dumnezeu nu caut la imagina ii. i nu

e rug ciune aceasta. C n-ai voie nici acestea s le prime ti, nici imagina iile sfinte în vremea rug ciunii, deloc. C acestea sunt lucr ri ale min ii, i le po i pune oricând s le cuge i, dar nu la rug ciune, când trebuie s se întâlneasc mintea cu inima. Acestea sunt lucr ri ale min ii i este deosebire cât între cer i p mânt între lucrarea min ii i rug ciunea min ii.

Imagina iile, oricât de simple ar fi, scot mintea din inim , c ele sunt afar din inim . Scot mintea din inim i nu las sufletul nostru s se întâlneasc i s se lipeasc de Hristos, pentru c r mâne la ni te imagina ii. Mintea lui Hristos, Noul Adam, spun dumnezeie tii teologi, nu a avut imagina ie. Pentru c a a a c zut vechiul Adam, prin imagina ie. Sfântul Maxim spune: Când a c zut Adam cu imagina ia, cu închipuirea c se va face întocmai cu dumnezeirea, a c zut tot neamul omenesc. De aceea au c zut îngerii.

Îngeriis-au gândit f r imagina ie. Iar apoi au c zut în închipuirea aceea care spune la Isaia Proorocul: *Tu ai zis în gândul t u: deasupra mun ilor celor de miaz noapte care sunt în ceruri m voi sui, deasupra stelelor cerurilor voi pune scaunul meu i voi fi asemenea Celui Preaînalt.* Iat cum i-a închipuit satana, Lucifer, cum o s stea el peste toate stelele cerului. i când a c zut el cu imagina ia c o s fie asemenea cu Dumnezeu, spun unii teologi c s-a f cut t cere în ceruri. tia Dumnezeu gândul lor i i-a a teptat s se întoarc la poc in . Asta e t cerea lui Dumnezeu, i-a a teptat s cunoasc ei c sunt zidiri f cute de mâna Lui i c este un Ziditor, iar el (Lucifer) nu poate fi ziditor. i dac nu s-au întors, a

pus pe arhanghelul Mihail de a face război ca să-l dea jos. Și a căzut Lucifer, cum spune la Apocalips : *am văzut un balaur mare roșu în ceruri care a târât cu coada lui a treia parte din stelele cerului și a aruncat-o pe pământ.* Deci nici îngerii n-au fost cu imaginație și nici vechiul Adam, iar Hristos, noul Adam, cu atât mai mult nu. Pentru că imaginația este o neputință a firii și este o boală a firii noastre care a fost de la început, de la coruperea firii în răi. De aceea prin această neputință, prin această patimă, caut să vin și în vremea rugăciunii să-mi imaginezi pe Dumnezeu.

Dumnezeu nu poate fi imaginat, poți să-ți faci minte de heruvim sau de serafim. Dacă ar cădea sub imaginație, să-ți închipui după fire ce este, n-ar mai fi Dumnezeu. Odată ce este închipuit sau circumscris de vreo minte, nu mai poate fi Dumnezeu. Și atunci la vama imaginației sufletul trece așa: având frica de Dumnezeu, fie cu orice imaginație, fie de-a stânga sau de-a dreapta, nu-i bun să o folosească aici. El trebuie să coboare mintea în inimă surdă, mută și oarbă de toate imaginațiile și închipuirile. Și trece. Și nu crede în această lucrare se face în luni de zile. Trecerea de vama imaginației se poate face și în câteva minute sau clipe în vremea rugăciunii, dacă omul e cu frică de Dumnezeu.

Trece de această imaginație, altă vamă mai periculoasă îl așteaptă pe suflet și pe minte la poarta ei. Vama raiei. Vama raiei e mai periculoasă prin aceea că vine chiar cu raia duhovnicească. Cum l-a ispitit pe Mântuitorul? Nu din Scriptură? Dar Mântuitorul era în alepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu,

tia s -i r spund satanei. La vama ra iunii teologii întunericului - teologia dr ceasc - i filozofii iadului, v zând c sufletul într-adev r vrea s se pogoare în inim s vorbeasc cu Hristos, îi dau celui ce se roag ra iuni duhovnice ti. Adic din Scriptur sau din zidire, dar mai cu seam din Scriptur . i ce? Eu stau în genunchi s m rog. Numai ce v d c apare în mintea mea: *îmbr catu-s-au berbecii oilor i v ile vor înmul i grâul, striga-vor pentru c vor cânta.* Psalmii lui David. Dar el nu e mul umit c i-a adus-o o dat , ci te face s te complaci s teologhise ti în fa a lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gur de Aur zice: Când te rogi nu teologhisi, c Dumnezeu e vârful teologiei, ci trebuie s te doar inima pentru p cate, s suspini din adâncul inimii, dup cum zice: *R cnit-am din suspinarea inimii mele.* Asta trebuie atunci, nu s teologhise ti, s -L înve i pe izvorul teologiei cele ale teologiei. i dac vede c mintea se complace cu această ra iune, i-aduce i tâlcuirile de la Sfin ii P rin i, nu din alt parte: *îmbr catu-s-au berbecii oilor i v ile vor înmul i grâul, striga-vor pentru c vor cânta* - când sufletul se coboar în v ile smereniei se înmul esc roadele faptelor bune.

i îi d în gând: „Ai v zut? Tu nu tia ai acestea, dar acum, fiindc te rogi, ia uite ce taine mari duhovnice ti". i râde dracul cu gura pân la urechi: „Bine c î i plac. Vezi ce taine mari? i asta fiindc te rogi". i noi deloc nu ne rug m. St m de vorb cu un cuvânt din Scripturi atunci. i vede c se complace mintea într-o ra iune ca aceasta, îi mai aduce una. i-i

d iar i în gând: „Uite, domnule, ce comentarii frumoase, ce ra iuni! Dar eu nu le tiam, i în vremea rug ciunii ce taine mari m-am învățat eu!“. i râde dracul. Ele sunt a a, c sunt tâlcuite de Sfin ii P rin i, dar el e bucuros c tu te ocupi cu acestea i nu te rogi. C dac te vede c î i plac acestea te ine o bucat i i le tâlcuie te cât mai rar i cât mai pe larg. i tu te afli teologhisind la infinit. i lucruri mari, frumoase. Ba spune unul: „tii ce fac eu? Eu m duc i le scriu". Bravo, de acum te faci contabil, dar când te mai rogi? Ai v zut? Zice: „Uite, au venit a a de frumoase, s mi le însemn". i las rug ciunea ca s scrie în caiet. M i, râde dracul. Te pui la rug ciune i te faci contabil? Dar i le aduce el. Acestea sunt la vama ra iunii, adic la poarta inimii. i m car c sunt duhovnice ti i tâlcuite i frumoase, trebuie s le trecem cu vederea în vremea rug ciunii celei adev rate. Nici o ra iune. Cu singur ra iunea asta s ne pogorâm în inim : „Doamne miluie te". Sau: „Doamne Iisuse Hristoase, miluie te-m ". Cu rug ciunea de un gând i de un singur cuvânt se trece de vama ra iunii ca s ajungem în inim .

i, v zând Dumnezeu c mintea noastr se fere te i de vama imagina iei i de vama ra iunii i vrea s vorbeasc numai cu preadulcele Iisus, se întâmpl ceva. Atunci începe un semn firesc, sim it, c s-a unit mintea cu inima. Sim i în sânul stâng, chiar în mijlocul inimii, sim i ca un cui de foc. Se înfierbânt inima din centru, apoi toat inima, pieptul, umerii, spatele i începe s se înfierbânte tot corpul ca focul. Îmi spunea un lucr tor al acestei rug ciuni c la

cineva s-a unit mintea cu inima undeva într-o singurătate, fiind necăjit, și a înțeles două ceasuri. Și în timpul acesta a schimbat patru cîmăși și cinci batiste le-a stors de lacrimi.

Atîta durere a inimii vine pentru că s-a unit inima ca și cum ar fulgera cu mintea și s-a făcut mislirea împărăției lui Dumnezeu în sufletul omului. Inima se încălzește, trupul emană mare căldură și transpirații, iar ochii slobodă iroaie de lacrimi. Și atunci inima cu atîta foc se roagă, cu atîta durere de inimă, ca și îngerii fac pentru cătețele noastre cămășii de mătase, ca mai tare să se smerească, pentru că sufletul nostru s-a întâlnit prin partea rațională cu dulcea a dulceilor, cu veselia veselilor, cu Iisus Hristos, cu Ziditorul. Mintea cu Ziditorul ei. Sufletul cu Ziditorul lui. Mirele cu mireasa în cămăra lor. Și e o dulceă negrită și o căldură negrită și în elegeri duhovnicești mai presus de minte, dar temelia acestei lucrări este zdrobirea inimii și lacrimile cele de foc și rugăciunea cea de foc care se întâmplă aici.

și vîzduhul inimii se curățește, cerul inimii, și după o rugăciune de cîteva minute sau de un ceas așa, vîzduhul inimii se curățește pentru două-trei săptămîni și nu mai poate intra în el nici un fel de gând pătimă. Dar dacă darul ăsta mai puțin se retrage, a mirosit ceva. Poate vreun gând de mândrie sau de trufie sau alt gând pătimă. Îndată putoarea păcatului nu se împacă cu mireasma. Se retrage harul, ai rămas fără lacrimi, te-ai răcit, te-ai uscat, ai rămas în secetă, o stare amară, primejdioasă, suspini numai din când în când: „Unde ești, Doamne? Unde Te-ai

dus? Acum erai cu mine, acum vorbeai cu mine". Ar
 vrea sufletul s moar de o mie de ori numai s fie în
 dulcea a în care a mai fost. Dar nu .L-a p r sit darul.
 i cu cât p catul a fost mai mare în inim cu atât
 această p r sire ine mai mult. Dar darul nu se
 desparte, el în ascuns î i d ajutor. Dar te las în
 secet , ca s cuno ti c ai gre it ceva.

i dac un p cat a fost mai greu, cu atâta mai
 tare se desparte darul lui Dumnezeu i te las uneori i
 ceasuri i zile întregi. Aceasta e seceta pe care au
 încercat-o sfin ii i de care vorbesc to i. To i au
 încercat-o. To i au c zut în secet , în r ceal i în
 usc ciune i p r sire a darului, i în vreme de ispite i
 în vreme de rug ciune, pentru cine tie care judec i ale
 lui Dumnezeu, ca s ne înve e smerenia din lucrare.

Ce se întâmpl ? Omul, ajungând în această stare
 de unire a min ii cu inima, are concentrate în inim
 toate puterile lui, el nici nu mai aude dup materie,
 nici nu mai vede dup materie, nici nu mai simte dup
 materie, nici nu mai în elege. Totul se face
 duhovnicesc. Pe Sfântul Simeon Noul Teolog, când
 ajungea în această stare, îl ridica Duhul Sfânt pe sus
 ca pe un fulg de z pad i îl puneă înceti or jos i apoi
 iar îl ridica. i el nu tia. Are această lucrare
 rug ciunea aceasta cum e magnetul. Ai v zut? Atrage
 potcoava de jos. A a de u or se face trupul în vremea
 acestei rug ciuni c îl atrage pe om de sus. Ai v zut
 pe Sfânta Maria Egipteanca, când se ruga, c se în l a
 de la p mânt. i are i acest dar c se lumineaz la
 fa , cum era avva Siluan i al ii, avva Pamvo, c se
 f ceau ca soarele. Are mari manifest ri în vremea

aceasta pentru că e cu Duhul lui Dumnezeu. I precum un bec, când se aprinde de la curent, luminează, și el, cu cât e mai mare, cu atât mai mult luminează. Iar dacă a pierdut legătura cu centrala electrică, s-a stins, s-a întunecat. Așa și sufletul nostru, dacă s-a despărțit de Hristos, de lumina cea neapropiată, rămâne pustiu, în secetă, trist, și patimile, mâhnirile și întristările încep să-l tulbure iar, și îi arată Dumnezeu: „Iată, cât ai fost cu Mine ce lumină ai fost și când te-ai lipsit de Mine ce s-a întâmplat cu tine. Nu poți nimic fără Mine. *Rămâneți întru Mine și Eu întru voi, că fără de Mine nu puteți face nimic*

Încă un lucru. Când s-a unit mintea cu inima, se ridică adeseori de pe inimă ceva ca o frunză, arată marele stare Vasile de la Poiana Mărului, în predosloviile lui. Ceva ca o frunză se ridică de pe inimă. Acela e păcatul. Parcă simți că o frunză, ceva, s-a ridicat. Și vine lumina Duhului Sfânt cu atâta umilință și cu atâta foc și cu atâta dragoste de Dumnezeu, că atunci ai vrea să sari, de ai fi martir, într-o sută de cazane cu foc, că mai mare e dragostea și încântarea din inimă decât toate focurile. Nu te mai temi de sabie atunci, cum zice Apostolul Pavel: *Cine ne va despărți de dragostea lui Hristos? Necazul sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau golitatea, sau nevoia, sau sabia... Sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici în lume, nici adâncul... Auzi ce spune? Era Hristos în inima lui și era încredințat că nimeni nu îl desparte de dragostea lui Hristos.*

i sufletul în vremea aceea are ni te cuvinte proprii. El a intrat în inimă cu această rugăciune: „Doamne Iisuse Hristoase...”, că a a a învățat-o el din cărțile pe unde a citit, sau cu altă rugăciune a intrat: „Ndejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt...” sau „Preasfânt Nscătoare de Dumnezeu...” sau cu altceva a intrat după rugăciunea minții în inimă. Acum le-a părut, pentru că sufletul odată întâlnindu-se în inimă, în cămara inimii, cu Hristos și concentrându-se acolo și întâlnindu-se mirele cu mireasa, adică Hristos cu sufletul nostru, Duhul Sfânt îi dă sufletului nostru cuvinte proprii. El începe să se ruga acolo în inimă cu cuvinte proprii. Și care sunt acestea? Uneori zice „mila mea”, alteori „Dumnezeul meu” sau „îndurarea mea” sau „ziditorul meu”. Poți să zici de ce zice poți? Ca să nu piardă atenția spre cuvinte, cum zice Sfântul Ioan Scărarul, că sufletul, când vede că s-a adâncit în rugăciunea cea curată, nu mai vrea să înainteze în cuvinte, ca nu cumva, răspândindu-se mintea în cuvinte multe, să piardă atenția din inimă. Că aceasta răspândește. Să mai zic eu psalmi când m-am întâlnit cu Hristos? Dar mai de multe ori numai atâtă zice: „Iisuse al meu, Iisuse al meu, Iisuse al meu, Iisuse...”. Și atunci varsă râuri de lacrimi și suspine grozave din adâncul inimii, pentru că inima înghite pe Iisus și Iisus pe inimă și este dragostea cea nemurită între Dumnezeu și sufletul care este icoana dumnezeirii sau icoana vie a Preasfintei Treimi pe pământ.

S revenim. Noi ne-am b gat cu teoria la lucruri mari, iar cu lucrarea de când sunt eu nu le-am gustat pe acestea în veac, c sunt lene i r spândit în gând, dar fiindc m-a i întrebat de rug ciunea inimii v-am spus. Dacă ai patru pere i la chilia sfin iei tale i dacă ai încuiat u a i arde o c ndelu acolo i nu ai prea mul i vizitatori - c vizitele acestea te r spândesc s te însingurezi i s î i faci program de rug ciune. Sfin ii P rin i în mai multe locuri ne fac aten i s t iem leg tura cu mul i. Taie leg tura cu cei mul i ca s nu strice chipul lini tirii tale. Auzi ce zice Sfântul Efrem c „vorbirea cu mirenii dep rteaz mintea de la Dumnezeu”. Deci vin oamenii cu necazurile lor, cum ai v zut c vin i la sfin ia ta. Fel de fel, el vine de acas gândindu-se cum s - i spun pe larg necazurile lui. Dacă am avea rug ciunea de sine st t toare am putea sta de vorb i cu el i noi s ne rug m în timpul acela, dar dacă suntem p c to i i slabi, cum sunt eu, c nici încep tor nu sunt, eu sunt atent la necazul omului i pierd aten ia din inim i eu m duc încolo pe dealuri s v d ce s - i r spund omului, cum s - l mângâi, cum s - l sf tuiesc, iar lucrarea mea din untru piere.

Nu se întâmpl aceasta la cel ce are lucrarea. El st de vorb cu toat lumea i în timpul acela se roag lui Hristos i nimeni nu tie în ce fel se petrece asta. El are o lucrare dubl . Una în afar , exterioar , spre folosul celor mul i, i una prin care ine leg tur direct cu Iisus în ceruri. Aceasta la cei mai des vâr i i i spori i în lucrare. Dar, zic Sfin ii P rin i, ne trebuie o **însingurare în sine** cu care te po i ruga i în mijlocul

Bucure tiului i în Gara de Nord. Pot s fie o sut de trenuri lâng mine, dac eu m-am însingurat în sine i m-am pogorât cu mintea în inim , eu nu mai aud cele din afar .

Ai v zut pe avva Ioan Colov în Pateric. El f cea funii. i a venit un c milar s -i cumpere lucrul mâinilor lui i îl a tepta la poart , ca s -i aduc funiile pe care le lucrase b trântul i i le d dea de le vindea i îi aducea pâine de la Alexandria. Dar b trântul, dac avea lucrarea min ii i a inimii, dac avea alt lucrare, când intra uita c trebuie s duc funiile. C milarul a tepta la poart i b trântul nu mai venea s -i aduc funiile. Acela striga din nou: „P rinte, adu-mi lucrul de mân s i-l vând ca s -i aduc pâine". C milarul a tepta ceasuri întregi, iar b trântul avea mintea la cer. i ca s nu uite b trântul s duc funia, a început s spun a a: „Funie, c mil . Funie, c mil . Funie, c mil ". i a auzit un b trânt i l-a întrebat:

- Ce zici, avvo?

- Fiule, lucrarea din untru nu m las s in minte c trebuie s duc funiile astea. i zic i eu „funie i c mil ", c m tem s nu uit c trebuie s duc funiile acestea pân la poart .

i s-a dus zicând „funie, c mil , funie, c mil ":

- Na- i-le, m , c mi-ai f cut de lucru cu c mila i cu funiile tale!

Ai v zut ce era în ei? La dân ii lucrarea aceasta p trunsese în untru i cele din afar nu îi interesau. Uitau de acestea. Lucrarea duhovniceasc îi f cea s fie înaripa i, pururea în comuniune cu Dumnezeu. Asta - gândul la ce s m nânce sau ce s bea - era pe

linia a nu tiu câta la dân ii. i de aceea spun, însingurarea în sine este a te coborî cu mintea în inim oriunde i a putea s te însingurezi între patru pere i ai t i în orice parte a lumii, în ora e chiar. Ba îmi spunea unul c atunci când a tr it în ora mai tare era cercetat de Duhul Sfânt, pentru c se gândea la cei din pustie: „M i, ce ferici i aceia, cutare!”.

Iar a doua însingurare se nume te **însingurare general** . Când vei avea i însingurarea în tine i lini tea cea dinafar , undeva într-o pustie, mai tare spore ti în lucrarea aceasta. i între aceste dou însingur ri mai este o **însingurare** numit **periodic** .

i aceasta ne prive te pe noi pe to i care vorbim de fa aici. Însingurarea periodic sau temporar , aceasta o putem ine i noi, neputincio ii, i cei de la ar i cei din ora . Cum? Nu-i nimenea în lumea asta, cât de stra nic ar fi el de ocupat, s fie chiar motor, ca s lucreze zi i noapte. i statul a pus opt ore de lucru, hai zece, hai dou sprezece, dar mai r mân 12 ore i nu le po i dormi toate. Nici n-ai s m nânci 12 ceasuri, nici n-ai s dormi atâtea. Ia vezi câte ceasuri din acestea stai înaintea lui Dumnezeu s te însingurezi singur? P i am o jum tate de ceas. Încui u a. Zece minute, c rug ciunea aceasta a min ii, cine vrea s o înve e, trebuie s înceap cu zece minute, de patru-cinci ori pe zi, numai pentru dânsa, cum arat Sfântul Teofan. i în acea pu in vreme în care te însingurezi, încui u a i r mâi singur undeva. Mâna pe metanii i mintea la „Doamne Iisuse”. Zi-o un sfert de ceas, o jum tate de ceas. i pe urm ia-o în minte cât po i i du-te la treab iar. i când mai ai oleac de

vreme: „Măi, dar eu am uitat ceva! Eu astăzi trebuia să mai stau de vorbă cu Iisus și n-am putut. Ia să mai stau o vreme”. Și începi să stai cu câte puțin. Cu un zece minute, cu un sfert de ceas, cu o jumătate de ceas, dar ai să vezi o minune, că dacă ai să te așezi un timp, cercetările Duhului Sfânt au să vină să treacă de la zece minute, de la un sfert de ceas, la o jumătate și la un ceas. După aceea, dacă te-a cercetat Duhul Sfânt, nu te mai înduri să te uiți la ceas că „au trecut zece minute și nu mai stau”. Nu. Dacă ai să vezi că te cercetează Duhul lui Dumnezeu cu rugăciunea cea curată n-ai să te înduri să te scolești de acolo ceasuri întregi. Că ai să zici: când mai găsesc eu vremea aceasta? Că într-adevăr, acel timp nu-l mai găsești. Să nu te mai ridici atunci, deși ar da pentru fiecare clipă câte un milion de galbeni să nu te ridici, că nimic nu face față de folosul pe care îl are sufletul atunci. În momentele acelea de rugăciune să nu te duci, că rugăciunea cea adevărată este unirea omului cu Dumnezeu.

Cea mai înaltă lucrare este rugăciunea. Am citit în Tâlcuirea Apocalipsei a Sfântului Andrei al Cezareei, unde tâlcuiește numele celor 12 patriarhi, ajunge și la Neftalim, și îi că au fost Simeon, Ruben, Iuda, Levi, Dan, Așer, Manase, Veniamin, Zabulon și ceilalți și ajunge la Neftalim. Ce înseamnă Neftalim? Se vede din viața acestui patriarh că a fost lipit de Dumnezeu prin rugăciune, căci pe limba veche, sirienească, Neftalim înseamnă lipire de Dumnezeu.

Și cu nimic nu se poate lipi omul de Dumnezeu decât cu rugăciunea. Și prin celelalte fapte bune se apropie

sufletul de Dumnezeu și se unește cu el, că avem patru feluri de împărțire în Biserica Sobornicească Ortodoxă, în afară de împărțirea cu Preacuratele Taine, și sufletul se împărțește de Dumnezeu prin patru căi, dar, dintre acestea din urmă, împărțirea cea mai strănicie și unirea se face pe calea rugăciunii. Se lipește de Dumnezeu, duh este Dumnezeu, duh este duhul omului. S-au unit în vremea rugăciunii.

tii convorbirea Sfântului Maxim Căvsocalivitul din Sfântul Munte cu Sfântul Grigorie Sinaitul? Acest Maxim Căvsocalivitul, adică arzor de colibe pe grecește, era luat în batjocură și ocărât de călugări greci, chiar de cei mai sporiți, ziceau că e nebun, pentru că el se făcea nebun și nu stătea într-o mănăstire. El umbla cu o zdreană de haină ruptă, cu capul gol, desculț, prin pustiile Athosului și iarna, când era mai ger, stătea prin zăpadă pe la vârful muntelui. Și vara, când era mai cald și zăduf, se cobora prin peșterile munților și tot timpul se ruga. Dar atâta stătea: făcea o colibă din buruieni sau din frunzar și stătea o săptămână, apoi îi dădea foc, își lua traista și pleca. A luat cuvântul de la apostol: *Nu avem aici cetate stătoare, ci pe cea ce va să fie o cămin.*

El mergea așa, se ducea pe la unii stăreți:

- Părinte, să îndrepi lucrurile mănăstirii, că se va întâmpla așa și așa.

- Fugi de-aici, mizerosule, tu să mă-nveți pe mine? Nu stai în ascultare, în supunere, umbli așa, te duci de capul tău prin pădure!

Se ducea la altul:

- P rinte, s îndrep i lucrurile c a a are s se întâmple în m n stare.

- Ia uite, m i, proorocul!

La o s pt mân în urma lui se întâmpla ceea ce proorocise.

- M i, ce-i acela, e nebun, vr jitor, prooroc?

Au început s îi dea aten ie. Dar el fugea după ce spunea. C el a gr it cu Maica Domnului i cu sfin ii apostoli tocmai în vârful Athosului i i-au spus în care m n stare s îndrepte lucrurile, îi spuneau semne. Era mare prooroc. i când a auzit Sfântul Grigorie Sinaitul, care a venit din Sinai în Sfântul Munte, îl c uta grozav. i când l-a întâlnit, a c zut cu fa a la p mânt:

- P rinte, stai.

- Ce „s stai”? Eu sunt în elat de draci, eu sunt cel nebun, eu sunt nestatornic. Fugi de la mine, eu sunt în elat, toat lumea tie c sunt în elat de draci. Nu veni la mine.

- M rog, p rinte, nu m trece cu vederea.

- Ce cau i la un om nebun, care umbl de pe o c rare pe alta, n-are nici pravil , n-are nimic?

C nu voia s spun taina vie ii lui. Acela mereu se ruga:

- O, minunatule, te rog. Stai c vin tocmai de la Muntele Sinai, spune-mi cuvânt de folos.

- Ce folos? Eu sunt p c tos, nestatornic, n-am nici o rânduial , nebun, în elat de draci.

Tot se smerea, se ascundea pe sine ca s nu-i cunoasc lucrarea.

În cele din urmă au stat de vorbă și convorbirea lor, când o citești în viața Sfântului Maxim, în Viețile Sfinților pe ianuarie, în Sbornic și în alte cărți, este foarte minunat. S-au întâlnit doi stâlpi de lumină. Și Sfântul Grigorie avea lucrare mare, dar îl întrecea acesta, Cavașocalivitul, arzătorul de colibe. El sta în întrecere, că era un stâlp al Sfântului Munte, al Muntelui Athos. Și între altele, Sfântul Grigorie Sinaitul s-a încredințat despre aceea că este bine să nu primești în vremea rugăciunii nici un fel de vedenie, nici un fel de lumină, nici un fel de miros, nici un fel de glas, nici un fel de vedere, nici un fel de pipăire, că te înșală prin toate. Și prin miros te înșală satana. Și prin gust, și prin pipăire, și prin auzire, și prin glas, și prin descoperire, dacă el se face în chipul lui Hristos, în chipul Maicii Domnului, în chip de îngeri, în chip de sfinți, în chipul Sfintei Treimi, în chipul Sfintei Cruci, în chip de prooroci, în ce vrei. Putere nelucitoare. *Nu-i de mirare, zice Sfântul Apostol Pavel, că satana se prefacă în înger de lumină și slujitorii nedrepti se fac ca slujitori ai drepti, dracii în chip de îngeri.*

Deci Sfântul Grigorie Sinaitul arată că pe mulți i-a înșelat vrăjmașul cu mirosul, pe alții cu vederea, pe alții prin minte. Destul până crezi un vis sau o vedere drăcească, că apoi te duce în cel mai mare prapăd și te desparte de Dumnezeu nu numai pe tine, ci și pe cei care cred în tine. Te prapădește. Îți destulă că satana săgășc o poartă. Și cine sunt cei care cred în vedenii? Cei care au minte slabă. În Cuvântul 3 din Scara, Sfântul Ioan Scărarul scrie: „Cela ce

tuturor vedeniilor și tuturor visurilor nu crede, filosof duhovnicesc este, iar dracii slavei de arte pe oamenii slabi de minte, în vedenii și în visuri i-au făcut prooroci". Ca să-i laude și pe urmă îi duc în haosul fără delegații și al necurăției pe dânii și pe toți cei ce se încred ei. De aceea e bine să nu dai atenție nici unui vis, nici unei vedenii, nimic. Auzi ce spune Sfântul Isus Sirah în cartea înțelepciunii la capitolul 34, „Deert ciunea vedeniilor și a visurilor și a vrăjilor". Zice: *Cela ce crede în visuri asemenea este celui ce fuge după vânt și vrea să prind umbra sa.* Pe mulți i-au înălțat visurile și au căzut toți care au nădăruit întru ele. Ca acela ce fugărește umbra sa a a este cel ce crede în visuri. Deci dacă o vedenie va fi de la Dumnezeu, dar foarte rar se întâmplă aceasta prin iconomia lui Dumnezeu în viața unui om, omul trebuie să-și înuiască, să-și ascundă și să se consulte cu mulți oameni duhovnicești care au darul deslășuirii duhurilor.

Încă s-ar putea să vezi o vedenie adevărată, dar să nu-ți poți deslăși. Cel ce are darul de a vedea una ca aceasta nu are darul de a o deslăși, pentru smerenie. Și arată dumnezeieții prin ei: Ai văzut Proorocul Daniel, bărbatul doririlor? Daniel Proorocul trăia în feciorie, încât dinții fiarelor n-au sfârșit trupul lui cel feciorelnic vreme de ase zile cât a stat în groapa cu lei. Aceia fiind flămânzi de multe zile, nu l-au mâncat, căci el era un organ al Duhului Sfânt. Și el vedea vedenii mari, descoperiri, și nu le putea tâlcui. Că nu tot cel ce are o vedenie are și darul de a o tâlcui. Și a zis Dumnezeu către arhanghelul Gavriil:

„Gavriile, du-te la tân rul acela peste fluviul Ulai i f -l s în eleag vedenia. Tâlcuie te-i vedenia". Aceea cu aptezeci de s pt mâni. A i v zut? A trebuit arhanghelul Gavriil s vin s tâlcuiasc vedeniile lui Daniel pe p mânt.

De aceea Sfin ii P rin i, chiar dac vedeau vedenii cere ti, aveau mare smerenie. Se verifica prin mii i mii de feluri dac a fost de la Dumnezeu i pe urm s -i dea aten ie. i nu f cea persoana aluzie la el, c el a v zut-o, ci zicea c un oarecare a v zut o vedenie, cum a fost Apostolul Pavel, nu a spus c el a v zut vedenia sau descoperirea: *tiu pe un om în Hristos care acum 14 ani în urm s-a r pit pân la al treilea cer i a v zut acolo vedenii i a auzit cuvinte...* Ai auzit cum se spune o vedenie: „tiu pe cutare...". Omul care se laud c a v zut vedenii este cel mai în elat de satana i de dracul mândriei i de nebuniile lui. De aceea v fac aten i, pentru c în convorbirea lui Grigore Sinaitul cu Maxim Cavesocalivitul a fost vorba despre vedenii întâi, c ci Sfântul Grigorie l-a întrebat pe Sfântul Maxim: „O, minunatule, spune-mi care sunt semnele darului lui Dumnezeu în vremea descoperirilor cere ti i care sunt semnele în el ciu-nii? Ce mi c ri are mintea omului în vremea vedeniilor de la draci i care sunt mi c rile i a ezarea sufletului nostru într-o vedenie de la Dumnezeu?". i pe urm Sfântul Maxim, v zând c acesta a venit sincer i cu rug ciune la el, a început s -i spun tainele vedeniilor cere ti.

Eu în cartea aceea, *Despre vise i vedenii*, am spus cum r mâne sufletul nostru dup un vis de la

Dumnezeu și cum e a ezarea lui și cum rămâne omul tulburat la minte, mândru, trufa, împietrit și plin de toată trufia și încrederea în sine după vedenia de la draci. și nu are nici umilință și e aspru cu sufletul și tulburat și la vedere și la minte și celelalte. și Sfântul Maxim îl face în elept pe Sfântul Grigorie, zicându-i așa: „Mă întrebi, oare sufletul în vremea vedeniilor cere ție și mintea omului mai are a sa lucrare, adică mai poate judeca după a ei lucrare? Nicidecum, leapădă-ți imaginațiile sale, și închipuirile sale, și prejudecățile ei, cu totul, pentru că mintea se unește cu Duhul Sfânt și Duhul Sfânt ia mintea și o ridică pe trepte înalte ale contemplației Sfintei Treimi, taine mari din ceruri, despre îngeri, din împărăția cerurilor, despre rai, despre iad, care nu putea în vecii vecilor să le mai ție el pe pământ. și o duce în contemplații negrițe, mai presus de a sa în alegere și lucrare și când vine iar în trup înapoi zice că *în trup sau afară de trup, nu ție, Dumnezeu ție*".

CALEA SPRE RUGĂCIUNEA ADEVĂRATĂ

Dacă poți zice cele apte laude acasă liniștit, cu candela aprins la sfintele icoane, așa da. Dar ca să zici cele apte laude și să lucrezi în fabrică, apoi unde-i mintea ta și unde-i gura ta? și dacă ne rugăm numai cu gura, auzim pe marele prooroc Isaia care zice așa: *Aproape e ție, Doamne, de gura lor, dar departe de inima lor*. Voi nu vedeți ce păim noi când ne rugăm? Zicem rugăciunea, iar mintea noastră: „Mă duc la Bacău, mă duc la Iași, mă duc cutare"; „Stai, c

am de cump rat cutare, am de f cut cutare". Uneori ne sf dim cu cei care au ciud pe noi. „Dac la acela i-am zis a a, de ce mi-a zis a a?". Cât mai râde dracul de rug ciunea noastr atunci când vede c gura zice psalmi, iar mintea e pe dealuri! Bag de seam : rug ciunile lungi, cele apte laude, acatiste, paraclise, e bine s le zici când e ti singur în casa ta. Lini tit, ai încuiat u a, i zi-le. Dar ca s zici a a, c am zis cele apte laude i tu s fii cu mintea în toate p r ile, nu- i folose te nimic, c Dumnezeu nu se uit la gur . Auzi ce spune? *D -mi, fiule, inima ta*, zice Solomon. S vad dac te rogi din inim . Rug ciunea din inim , m car de ar fi cât de scurt , are mare putere.

A fost un c lug r care se ruga de 30 de ani lui Dumnezeu ca s -l scape de draci, pentru c el era cu via înalt i, când st tea la rug ciune, veneau dracii i îi f ceau fel de fel de sminteli. Veneau în chip de arpe i se încol ceau de picioarele lui când f cea metanii. Veneau vrabie, veneau în chip de osta i, îl amenin au c îl taie cu sabia, b teau toba, cântau, jucau, f ceau dracii orice. i de multe ori zicea c lug rul: „Doamne, gone te duhurile acestea de la mine", c ci îl înfrico au, îi f ceau mari nedrept i. i odat a voit Dumnezeu s -i arate când e rug ciunea rug ciune. i stând el a a la rug ciune pe la miezul nop ii, c de 30 de ani se ruga i înc nu sc pase de r zboiul dracilor, deodat îi bate dracul în u . i întreab c lug rul:

- Care-i acolo, m i?

- Eu, diavolul, i s tii c Hristos al t u acum mi-a dat putere s te omor pe tine! Pân acum n-am putut s te omor, doar te-am nec jit a a.

El, când a auzit că vrea să-l omoare, a strigat:

- Nu intra, mami!

El a prins dracul de unde din afară și cu lăgățul din untru. Împingea dracul, iar cu lăgățul înăuntru. Ei, cu duhul cel rău nu poți în piept. Când a văzut că dracul deschide ușa și el nu poate să-l înfrunte, n-a mai putut zice psalmi, că înainte el citea la Psaltire, ci numai atât a zis: „Iisuse, nu mă lăsa!”. El atunci a auzit un tunet, s-a făcut un huiet mare și s-a stins diavolul, a ieșit o stea galbenă ca de pucioasă, a făcut o putoare mare și nu s-a mai auzit nimic. El atunci a început cu lăgățul a plânge. El aude un glas:

- Dar de ce plângi?

- Doamne, plâng pentru că îndrăznește dracul să vină să mă omoare, că a zis că îmi dai Tu voie!

- Dar de ce nu te rogi?

- De 30 de ani mă rog.

- Niciodată nu te-ai rugat. Abia acum te-ai rugat că era dracul la ușă, cu mâna pe clanț. De-abia acum te-am auzit.

- Dar eu, Doamne, numai atât am zis: „Iisuse, nu mă lăsa”.

- Da, dar ai zis din inimă. Până acum ai zis din gură, dar eu țin că te rogi din inimă. Când ai zis „Nu mă lăsa”, ai zis din toată inima și tocmai la cer a ajuns.

Și de ce v-am spus istorioara asta? Pentru că Domnul caută să zicem și rugăciuni mai scurte, dar să le zicem din toată inima. Sunt bune și rugăciunile lungi, Psaltirea, sunt bune și acatistele, sunt bune și cele apte laude, dar să ai oale de lănițe și să-

aduni mintea, și acelea se cere să le zici cu mintea și cu inima. Dar dacă tu îi tot să faci treabă și să alergi și să zici psalmi, unde se duce mintea? Nu-i pas lui de astea, îi pas de rugăciunea cea din inimă.

Dar împotriva rugăciunii luptă un drac rău. Ți-ai voi care e acela? Uitarea. Primul păcat din partea rațională a sufletului este uitarea. Nu vezi că acum zici o rugăciune și „acum unde-i mintea?”. Ai uitat. Și acum zici o rugăciune cu gândul și vezi că mintea e la prăjit, e la secer, e la strâns, e la cusut, te sfârșește cu cineva, că „am vrut să-i zic așa și nu i-am spus, trebuia să-i spun cutare”. Și atunci noi zicem că ne rugăm, dar unde-i mintea noastră și inima? Că două pri domnitoare are sufletul nostru, mintea și inima, și acelea trebuie concentrate în vremea rugăciunii. Deci împotriva uitării trebuie să ne luptăm. Împotriva uitării luptă o mare virtute: frica de Dumnezeu. „Cela ce se teme se trezește, acela ce se trezește se roagă”. Zice Sfântul Isihie: „Precum apa stinge focul, așa uitarea stinge lucrarea rugăciunii din suflet”. Nu vezi că acum te-ai rugat și acum unde i-e mintea? Acum erași cu gândul la Dumnezeu și acum unde e Ți cu gândul? Tot împrăștiat pe dealuri.

Deci cea mai mare putere de a aduna mintea în vremea rugăciunii este frica de Dumnezeu. Să ne gândim noi: „Măi, asta e rugăciune la mine? Ia să mă concentrez eu oleacă, că stau în fața lui Dumnezeu. Dacă El e de față, așa stau?”. Sfântul Efrem Sirul spune un lucru foarte adevărat, care dă dovadă de cât nedreptate avem noi în vremea rugăciunii: „Când stai la rugăciune și primești gânduri spurcate, e Ți

asemenea unei mirese care curve te de fa cu mirele s u".

Vine deun zi un p rinte tulburat la mine la u a bisericii, c eram de s pt mân , i îmi spune: „Roag -te lui Dumnezeu pentru mine c slujesc numai la draci".

i s-a dus de acolo. El cite te mult la Psaltire, are mare lupt i el vede r zboiul cu mintea. i i-am spus i o s -i mai spun când o s stau de vorb numai între patru ochi cu dânsul: el cite te mult la Psaltire i nu se îngrije te de o lucrare mai mare care îi trebuie acum la b trâne e. Îi trebuie trezvia aten iei. i am s -l înv : „Chiar în timpul Psaltirii când te tulbur , las psalmul i ia rug ciunea «Doamne Iisuse»". Pentru ce? Pentru c spune Sfântul Ioan Sc rarul: vezi c satana prin rug ciune lung se bag în inima ta. Pentru c mintea, c utând cuvinte multe, pierde aten ia cea din inim . i atunci, c utând cuvinte, s zic psalmul sta tot pân la cap t, el vrea s zic : *Doamne, auzi rug ciunea mea i strigarea mea*, i multe cuvinte, s vad s nu uite psalmul, dar în timpul acesta a pierdut aten ia asupra inimii. De aceea Mântuitorul ne-a ferit în Evanghelie de bartologhie⁷. *Când v ruga i nu bartologhisi i multe ca neamurile, c rora li se pare c întru multe cuvinte îi aude Dumnezeu*. i ne-a înv at monologhia, adic rug ciunea de un singur gând. „Monos" înseamn singur pe grece te, deci un singur cuvânt. Aceast rug ciune o cere Dumnezeu de la noi.

⁷ Bartologhie - bolboroseal , bâlbâial .

Cananeianca mergea în urma Mântuitorului, dar ea nu spunea psalmi mulți. Ea începuse să zică : *Miluiete-mă , Doamne, fiul lui David*, și cu aceea a terminat. Ea, având inima deschisă către Mântuitorul, nu mai avea când spune multe cuvinte. Spunea unul, două sau trei, dar din inimă . Și aceasta zică și Sfinții Prinși care învățau rugăciunea minții și trezvia atenției. Ia seama că în vreme de ispită nu cere Dumnezeu de la tine să spui mult, că *tie Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință mai înainte de a cere voi de la El*.

Darurile Sfântului Duh cele mai presus de fire au sediul și rădăcina în inimă . Și atunci inima înmănunchiază sau sintetizează , adună la un loc toate puterile firești și sufletești, cele afară de fire și mai presus de fire care se găsesc în om. Și de aceea e nevoie ca omul să păzească strânic inima. Auzi ce spune Solomon? *Fiule, cu toată străjuirea străjuie-te inima ta, că într-însa sunt izvoarele vieții*. Dar să nu uităm că într-însa sunt și izvoarele morții. Pentru că acolo are rădăcina . Deci trebuie păzit foarte tare inima și inima nu se poate păzi decât prin minte. Mintea este străjerul inimii. Zice Isihie Sinaitul: Pune pe gând străjer la poarta inimii și pururea veghează cele ce intră acolo și cele ce ies. La cele bune dă-le drumul să intre, iar pe cele rele care vor să iasă din inimă să le ucizi cu piatra cea din capul unghiului care este Hristos.

N-ai auzit ce spune Filotei Sinaitul? Dis-de-dimineață stai pe un scaun undeva la liniște, ca ci întinericul ajută foarte mult la rugăciunea minții. Și până te pe cele ce intră și ies din inimă , la cele

bune d -le drumul s vin , iar pe cele rele love te-le de piatra care este Hristos.

Ai auzit c spune în Scriptur a a: *În dimine i am ucis pe to i p c to ii p mântului ca s pierd din cetatea Domnului pe to i cei ce lucreaz f r delegea.* Cum se în elege aceasta dup cei mai mul i din Sfin ii P rin i? Ace tia, auzind de la împ ratul cuvintelor, de la Marele Vasile, c inima este r d cina vie ii i izvorul tuturor puterilor suflete ti, i al celor fire ti i al celor afar de fire i al celor mai presus de fire, i auzind pe proorocul Ieremia care zice: *Nimic nu e mai adânc decât inima omului*, pentru c i raiul i iadul i împ r ia cerurilor i toate câte universuri se g sesc în inima noastr , au în eles c centrul i puterea sufletului i r d cina vie ii este în inim i inima trebuie s o p zeasc ca pe cea mai mare cetate a sufletului nostru, dup cele ce v-am spus: *Cu toat str juirea str juie te inima ta c într-însa sunt izvoarele vie ii.* i au aflat c paza inimii se face numai prin minte. De aceea sf tuiesc to i: „Pune pe gând str jer la poarta inimii de diminea pân sear i în toat vremea, i vegheaz ce intr în inima ta i ce iese dintr-însa". i cele rele s le ucizi pe piatra Hristos, iar celor bune s le dai drumul s intre cu toat bun voin a, pentru c i energiile necreate ale Duhului Sfânt sau darurile, ele vin tot în inim i se a eaz pe scaunul cel pus de Dumnezeu înc de la dumnezeiescul Botez acolo.

i ai auzit ce spune: *În dimine i am ucis pe to i p c to ii p mântului ca s pierd din cetatea Domnului* - cetate o nume te pe inim - *pe to i cei ce*

lucrează fără delegea. Ii ne sfătuiește să ucidem pe draci, că fiecare gând, oricât de mic ar fi, este un drac. Fiecare gând care vine la mintea noastră îi se apropie prin momeală este un arpe gânditor care nu se mulțumește să intre doar în minte, ci trece direct în inimă, că acolo stă el că este trunchiul a sufletului nostru.

Îi atunci mintea, dacă veghează, are trezvia atenției sau paza minții, nu-l lasă să intre în inimă, ca să-și ocupe inima, care este cetatea Duhului Sfânt. Ii ce face? În dimineață îi ucide pe cei pe care toată viața ei pământului, pe aceste gânduri pe care toată. Cum în dimineață? Adică atunci când răsare, cum a răsărit un gând. Adu-și aminte ce spune Sfântul Diadoh în Filocalie: „Mintea cea iubitoare de Hristos primele răsărituri ale pe care lui nu le primește”. Cum vede că gândul este pe timpă nu numai se împotrivesc, ci și cu puterea noastră nu putem ucide nici un drac, suntem batjocoriți totdeauna de dăni. Dar ce face? Cum a simțit un gând că se apropie de minte sau de inimă, îl cheamă pe Iisus, și tocmai aici e trezvia atenției, după Isihie Sinaitul și Filotei Sinaitul și ceilalți dumnezeiești părinți.

Trezvia atenției constă în trei și în patru lucruri: a te trezvi cu mintea, a te împotrivi pe care lui cu mintea și a chema pe „Doamne Iisuse”. Mai scurt. Iar puțin mai complicat așa este: Căla ce se luptă înuntrul său, zice, de patru lucruri să înșoțească: întâi de smerenie, că se luptă cu dracii cei mândri, al doilea de trezvia atenției, să se trezească cu mintea - „Măi, ce cuget eu acumă îți place lui Dumnezeu?” -, al treilea să se împotrivesc pe care lui - să nu-l

primească și al patrulea să cheme pe „Doamne Iisuse”.

Că nu ajunge numai să mă trezesc și să mă împotrivesc, că și cei mai înțelepți filosofi ai lumii și ei erau înțelepți și treji, dar nu îndrăduiau la ajutorul lui Dumnezeu. Că au întrebat niște filosofi pe un pustnic la Pateric: „Ce aveți voi mai mult decât noi, de voi puteți să filosofați atâta pentru lepădarea de sine, pentru sârchie și pentru lepădarea de viața aceasta?”. Și i-a spus pustnicul: „Noi îndrăduim la darul lui Dumnezeu și ne păzim mintea”. Filosofii stoici și cei epicurieni, sau alții căi au fost, nu îndrăduiau la înțelepciunea lor, iar aceștia nu îndrăduiau la Dumnezeu.

Nu ajunge să mă trezesc eu și să văd că eu și să mă împotrivesc eu cu puterea mea, că atunci mă batjocoresc dracii. Imediat să chem mă pe „Doamne Iisuse”. A vorbi dracilor împotriva fără să chemi pe „Doamne Iisuse” este numai a celor desvârșiți. Poate cel desvârșit când vine o ispită să zică așa: „Du-te, diavole. N-am nevoie. Du-te, spurcatule, de aici. Eu țin că așa este și așa e”. Când zici așa, trebuie mare stăpânire de sine să aibă omul, adică să fie desvârșit. Iar a celor neputincioși, cum spune în Pateric, nu este a vorbi dracilor împotriva. Îmi spunea unul: „Eu îl stuchesc când vine la mine”. „Măi, îți spun, n-ai încercat sursa asta”. Vine după aceea într-o zi, mai mort: „Măi, ce furtună!”. „Nu-i mai zice împotriva!”. „Nu-i mai zic, că nici nu mai țin ce să zic. Sunt necapac acum!”. El credea că ajunge să-l stuchească pe drac. Dar nu-i pas dracului de asta. Cum a zis Sfântul

Varsanufie cel Mare la un c l u g r care voia s -l blesteme pe diavol: „Nu-l blestema, c de mare batjocur ai s te umpli de la el cât vreme te st pâne te din untru cu vreo patim ”.

S nu cumva s gândeasc omul: „dar eu sunt filosof, dar eu sunt b trân, dar eu sunt des vâr it i m pot împotrivi p catului i a a". Ai v zut c satana are putere s întoarc p mântul cu o unghie pe cealalt parte, cum arat Sfântul Serafim de Sarov. Ai citit la Sfântul Serafim de Sarov, cum îl înv a pe Motovilov care zicea c nu se teme de draci. Are mare putere vr jma ul, c dac Dumnezeu n-ar fi îngr dit puterea lui nimeni nu s-ar fi putut mântui, numai c puterea dracilor este circumscris de puterea dumnezeirii. C zice la Proorocul Isaia c se lupt cel puternic cu Cel Atotputernic.

El are putere, c este scris i la Iov: *Fierbe adâncul ca o c ldare înaintea lui*. Spune de iad i zice acolo c *cine va spune armura înf i rii lui i celelalte*. Dar puterea lui fa de a lui Dumnezeu nu este nimic. C nici în porci nu poate intra, nici nic ieri nu poate cl tina un fir de p r din capul nim nui f r îng duin a lui Dumnezeu. i de aceea ne trebuie smerenie, pentru c nici o virtute de sub cer nu poate sc pa neimitat de draci, în afar de smerenie. Noi postim, el nu m nânc . Noi nu dormim, el doarme? Noi lucr m, dar el st degeaba? Orice vom face noi, noi tim multe, dar el e teolog vechi. tie Scriptura pe de rost. Noi tim filozofia, dar el e mai mare filozof decât to i, c toate le iscode te el i înva pe oameni i rele i bune, ce vrea. Dar una nu o poate face,

singura virtute care a r mas neimitat de draci e smerenia.

El nu vrea s spun c e p c tos, nici nu vrea s tie de asta, nici nu zice „iart -m ", c a c zut din mândrie. i atunci dumnezeie tii p rin i de aceea spun: cela ce se roag trebuie s aib patru lucruri: întâi smerenie, c se lupt cu dracii cei mândri, al doilea trezvia aten iei, al treilea împotrivirea la p cat i al patrulea chemarea numelui Domnului. C dac ar avea primele trei i al patrulea nu l-ar avea, cade. Pentru c Mântuitorul ne înva : *R mâne i întru Mine i Eu întru voi...*, c f r de Mine nu pute i face nimic. Clar. Deci s nu se bizuiasc nimeni pe puterea lui de discern mânt sau de în elegere sau de cur ie sau de vechime în via a duhovniceasc sau pe vârsta lui duhovniceasc , c poate s se împotriveasc p catului f r a chema necontenit numele Domnului. C r mâne batjocorit, c i-a spus Dumnezeu lui Israil când se b tea cu amoreii: *S nu ie i i la r zboi f r Mine*. Dac au ie it ce s-a întâmplat? ti i c i-au b tut amoreii care erau în munte i le-a spus Dumnezeu: *De ce a i ie it la r zboi f r de Mine?* Iar dac în alt parte spune: *Eu voi bate r zboi pentru voi i voi ve i fi în pace*, asta era când poporul f cea voia lui Dumnezeu i îl chema în ajutor. C nu noi ne lupt m. Noi, s racii i p c to ii, pururea s ne cunoa tem adâncul nimicniciei i al neputin ei noastre i s chem m pe Dumnezeu din toat inima s ne apere i s ne sprijineasc , c nu putem nimic, dup ceea ce s-a scris: *R mâne i întru Mine i Eu întru voi. F r de Mine nu pute i face nimic.*

Deci omul duhovnicesc, gindu-se pe această poziție și cunoscându-și adâncul nimicniciei și al neputinței sale, nu se împotrivesc pe catului numai cu mintea lui. Se împotrivesc, că datorie este să ne împotrăvim, că avem voie de sine stăpânitoare, dar această împotrăvire a noastră nu e nimic dacă nu vom chema îndată numele Domnului. Deci să avem smerenie, să ne trezvim, să ne împotrăvim cu mintea pe catului și să chemăm pe „Doamne Iisuse”. Și atunci, gindu-ne în această poziție, ne găsim în ceea ce spune: *În dimineața am ucis pe toți pe catoii pe mântului ca să pierd din cetatea Domnului pe toți cei ce lucrează fără de legea.*

Cum în dimineața? Când a răsunat un gând pe catoș: „Doamne Iisuse”. A venit un gând de desfrânare: „Doamne Iisuse”. A venit un gând de mândrie: „Doamne Iisuse”. A venit un gând de trufie: „Doamne Iisuse”. A venit un gând de semeție: „Doamne Iisuse”. A venit un gând de ură: „Doamne Iisuse”. A venit un gând de lăcomie: „Doamne Iisuse”. Un gând al iubirii de slavă: „Doamne Iisuse”. Al iubirii de argint: „Doamne Iisuse”. Un gând de necredință: „Doamne Iisuse”. Un gând de hulă: „Doamne Iisuse”. Dă-l de piatra Hristos până se sfârșim. Că zice Scriptura: *cine va cădea peste piatra aceasta se va sfârși și peste care va cădea îl va zdrobi.* Oricum: ori numele Domnului de va veni asupra lui, ori el asupra numelui Domnului, se sfârșim orice gând pe catoș. Și această lucrare se face nevăzută cu mintea noastră, dar este cea mai mare filosofie pentru creștini, dar mai ales pentru călugări.

i mai spune Scriptura: *fata Babilonului, tic loasa, fericit este care va apuca i va lovi pruncii t i de piatr* . Cine e fata Babilonului? Care sunt pruncii ei i pe cine ferice te Duhul Sfânt aici, când zice s loveasc pe pruncii ei de piatr ? Fata Babilonului este mintea noastr , pentru c Babilon se tâlcuie te amestecare.

Mintea noastr se nume te fiica Babilonului sau fata Babilonului, pentru c e n scut din amestecare de gânduri. Acum se întunec cu gânduri rele, acum se schimb cu gânduri bune. Zice Sfântul Nicodim Aghioritul: „Ca s tim nimicnicia noastr i schimbarea noastr i cât de r i suntem i de neputincio i, du-te undeva într-o camer singur, stai pe un scaun lini tit i nu te ruga, numai pân de te- i gândurile min ii tale de diminea i pân seara". i s ai un creion i s le scrii. Acolo o s vezi cum se învârte mintea ta i câte milioane i milioane de prefaceri sunt în minte într-o zi. De câte mii de ori se amestec i pe unde te duce i iar te aduce i câte probleme î i spune. i ai s vezi c într-o zi te-ai mi cat în milioane de forme i de chipuri, c însu irea min ii noastre este aceasta ca s nasc gânduri.

Tot a a aici, la rug ciunea min ii, Babilon se în elege amestecare, iar fata Babilonului, mintea noastr , pentru c e amestecat întotdeauna cu gânduri bune i rele. Nu vezi? Acum ai un gând bun, acum ai un gând r u. i mii i mii. i o însu ire a min ii noastre, cum arat marele Vasile, este s nu stea degeaba, este s izvorasc gânduri. Ori bune, ori rele. Acum Duhul Sfânt zice a a: *Fata Babilonului,*

tic loasa, o nume te tic loas pe mintea noastră pentru că pururea e tic loas . Dar fericite pe acela care va ucide pruncii acestei fete. *Fericit este care va apuca și va lovi pruncii tăi de piatră* . Mintea noastră na te mereu gânduri pe care te toase. Cum zice Scriptura: *Că din tinere e gândurile omului se pleacă spre cele rele*. Deci izvorând mintea noastră gânduri rele, ce în elept ce face? Ia aceste gânduri, acești copii, acești prunci ai minții noastre și îi lovește de piatra Hristos. *Fata Babilonului, tic loasa, fericit este care va apuca și va lovi pruncii tăi de piatră* . Cum se face aceasta? O minte iubitoare de Hristos, cum vede că a scris un gând pe tima , că s-a născut un prunc al fetei Babilonului. El îl ia de aici, cum am spus: „Doamne Iisuse”, și îl dă de piatra Hristos, că de trei ori Hristos se numește piatră în Scriptură : stânca Rafidin, care a lovit-o Moise cu toiagul, piatra netiată de mână omenească pe care a văzut-o Nabucodonosor, când a văzut chipul acela tâlcuit de Daniil, și piatra cea din capul unghiului, pe care n-au băgat-o de seamă ziditorii și a ajuns în capul unghiului, adică a ajuns în vârful colului templului.

S-a numit Hristos piatră , iar în rugăciunea noastră dumnezeieții prin ea arată că fata Babilonului na te prunci pe care te toacă și fericite pe acela care îi ia pe acești prunci și îi lovește mereu de piatra Hristos. Pentru ce trebuie lovit de piatră când se nasc? Că tot ce se naște - zice Marcu Ascetul - se naște mic și în măsura în care îl hrănești crește. S-a născut un purcel, o pisică , un vițel, orice, e cel mai mic. În măsura în care mama sa îl hrănește, el crește, ia putere și se face

mare. A a sunt gândurile min ii. Ele se nasc nevinovate deocamdat . Momeala gândului p tima n-are nici o putere, iar dac noi consim im cu el, apoi ne învoim cu acest gând, apoi începem a gr i cu mintea i a p c tui cu mintea cu el, noi tot îi d m hran i ajunge acest p cat mic, din mic s se fac mare nu prin el, ci prin voia noastr , c noi îl hr nim i îi d m, vorba ranului, ap la moar . Îi d m hran prin voin , prin imagina ie i a a mai departe i ne duce la cine tie ce c dere. Iar dac am avut trezvia aten iei i paza min ii de la început, l-am oprit i am sc pat de celelalte lupte, c ai v zut c p catul are 12 trepte i dac îl opre ti la primele trepte foarte u or se duce, iar dac îi dai voie mai departe, ajunge pân la dezn dejde i pân la sinucidere. Pricina nu este a p catului, ci noi l-am hr nit.

Trezvia aten iei este o lucrare, cum arat Sfântul Isihie Sinaitul: „Nimeni nu va sc pa de c peteniile tartarului f r această lucrare sfânt ". Poate s fie el cât de în elept, cât de mare, dac n-are trezvia aten iei i nu cheam numele Domnului, dup cum zice: *Tot cel ce va chema numele Domnului se va mântui*, nu scap de la urile satanei i nu scap de gheen , c de aici începe p catul, de la minte. De aceea au zis unii din sfin ii p rin i, luând cuvântul din cartea lui Iov, c satana i p catul se numesc furnico-leu. *Furnico-leul a murit de foame c nu avea de mâncare*⁸. La cine n-avea de mâncare? La Iov. C el nu hr nea pe acest

⁸ Iov 4, 11 în edi iile vechi ale Bibliei, cum este cea de la 1688.

furnico-leu nici cu un gând p tima . Iar la noi, p c - to ii, are putere i noi îl facem leu, prin nep sarea i lenevia i negrija i neaten ia noastr . P catul se nume te aici furnico-leu pentru c el se apropie de minte ca o furnic mic . Un mic gând p tima , o mic momeal i, dac noi începem s -i d m aten ie la acest momeal , s consim im oarecum cu acel gând p tima , apoi dup aceasta s ne învoim cu el, neluptându-ne, i s p c tuim cu mintea cu dânsul, pe urm c dem în p catul cu lucrul i mai departe. i atunci hr nim pe acest furnico-leu i din furnic se face leu.

Pe treapta întâi p catul nu e nimic, pe treapta a doua este ceva, pe treapta a treia e ceva, pe treapta a patra e unirea cu gândul, pe treapta a cincea ai v zut c e lupta, pe treapta a asea e învoiala, pe treapta a aptea e p catul cu mintea, pe treapta a opta e p catul cu lucrul, pe treapta a noua e obi nuin a p catului, pe treapta a zecea e deprinderea p catului, pe a unsprezecea e dezn dejdea, iar pe a doisprezecea e moartea, sinuciderea. i ai v zut c toat gre eala i vina porne te de la noi. Dac noi eram aten i de la început, când a venit un gând p tima , s -l t iem cu „Doamne Iisuse”, s -l lovim cu piatra Hristos, Dumnezeu îl biruia. Dumnezeul nostru e foc arz tor, mistuitor, cum spune Scriptura, i îl mistuia. Ne-am lenevit, ne trezim de la o vreme în lupt cu gândurile i apoi în lupt i cu firea i mai departe ne întreb m ce-i cu noi. Cic : „M lupt cutare gând”. i se pare c e gând. El e în treapt înaintat , el e în treapta a aptea atunci. Celelalte trepte, din pricina grosimii min ii noastre i

pentru lenevie, nu le cunoa tem, c foarte sub iri sunt.

i ajungem la p c tuirea cu mintea, suntem în treapta a aptea. Deci, dac eram aten i de la început i cu rug ciunea cea din untru a inimii, cea gânditoare, cu un suspin ardeam acestea, iar noi, cu darul lui Dumnezeu, eram slobozi, pentru c b tea r zboi Hristos pentru noi, dac Îl chemam, i noi eram în pace. În pace este locul Lui. Inima noastr trebuie s se g seasc în pacea Duhului Sfânt ca s locuiasc Dumnezeu într-însa. Iar cât vreme e în tulburare i p cat nu locuie te acolo duhul lui Dumnezeu.

Acestea vi le-am spus despre trezvie pu in aici, pentru c iat ce este. Se spune c un cuvios, de care se minunau to i sfin ii din împrejurimi, nu mânca nimic câte patruzeci de zile, st tea la lini te în pustie, mânca numai r d cini, era foarte nevoitor, f cea foarte multe metanii i priveghea mult. i le spunea la sfin ii p rin i c e foarte luptat de patimi trupe ti. i atunci au venit i s-au strâns sfin ii pustiei i se întrebau:

- Ce-i cu acesta, m i? Postitor este, b trân este, bolnav este, lini titor, de ce îl mai lupt patimile pe acesta?

i l-au întrebat:

- Avvo, cum cuge i?

Zice:

- Apoi stau de vorb cu gândurile. i gândesc i bune i rele.

- Vezi! Numai o lucrare e lips .

Avea nevoie trupeasc foarte bun , dar n-avea trezvia aten iei. i to i au zis:

- Lupta pe care o are în tulburarea sufletului este din cauza trândăviei minții. N-are trezvie atenției.

Precum se întâmplă și altfel. Un om să fie tare cu trupul și să nu tosească, chiar dacă mănâncă mai mult și bea mai mult și muncește mai mult, să aibă sufletul foarte curat, dacă are această lucrare: trezvie atenției. Căuți ce spune Sfântul Maxim - el face atenție pe monahii nevoitori, că unii pun mare bază pe nevoi: ele truștii, pe post, pe rugăciune, pe priveghere, pe metanii, pe osteneli, și nu iau atenție la paza minții. Sfântul Isihie Sinaitul spune: „Nimeni nu va scăpa de căpeteniile tartarului fără această sfântă, dumnezeiască lucrare, fără paza minții”. Din contra, cine are paza minții, chiar dacă nu are celelalte nevoi: truștii, foarte ușor poate birui pe celălalt. Și cine pune bază pe metaniile lui, pe nevoia lui și nu are această trezvie a atenției, se batjocorește de draci. Și de aceea zice Sfântul Maxim Marturisitorul, că a venit unul la el și i-a spus: „Prinde, postesc, mă rog, uite ce fac... și stau în gânduri și în lupte”. Și i-a spus: „Dă-ți trupului tău după putere hrană și odihnă și toată grija ta pune-o pentru paza minții”.

Deci la trezvie atenției m-am oprit puțin pentru că nu există rugăciunea minții fără trezvie atenției, precum nu există vreodată să fie trupul fără suflet atât timp cât omul e viu. Atâta legătură e între trezvie atenției și rugăciunea minții, cât legătură are trupul cu sufletul. Nici nu poți să zici că ai trezvie atenției până nu te rogi, și nici nu poți să zici că ai rugăciunea minții până nu ai trezvie atenției, că ele sunt foarte legate una de alta și se ajută reciproc una pe alta.

Precum în alte lucruri ale sufletului citirea ajută pe rugăciune și rugăciunea pe citire. În ce fel se sprijinesc reciproc aceste două lucruri? Spun Sfinții Prinși că sufletul omului în vremea citirii sfintelor cărți se luminează prin rugăciune.

Iată, începe să citești o carte sfântă așa cum crezi tu, fără să te rogi, să vezi că nu-ți va fi de folos. Dar roagă-te înainte de a începe să citești, cu o jumătate de ceas în liniște, cu oale de înfrânare, de post, și pe urmă începe să citești cartea aceea pe care o citeai ieri. Să vezi că o citești altfel. Ce s-a întâmplat? Mintea a luat lumina ei de la Duhul Sfânt și în elegerile Scriptura aceea în duhul în care s-a scris. Iar dacă începi să citești cu mintea tulburată și aceea e o carte cu înlegeri mari, este ceea ce spune Sfântul Isaac Sirul: „Omul gol, citind în stihuri mari, goală rămâne inima lui”. Dacă e gol de darul lui Dumnezeu și de înlegere duhovnicească, citește Biblia, care e cea mai înaltă înțelepciune a lui Dumnezeu, și el degeaba o citește, că nu-ți va fi de folos.

„Omul gol, citind în stihuri mari, goală rămâne inima lui”, iar dacă se roagă să vină Duhul Sfânt peste inima lui și zice aceste cuvinte când începe să citească o carte sfântă: „Doamne, descoperă ochii mei și voi cunoaște minunile din legea ta”, și iarăși: „Doamne, arată-mi mie cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii tale”, atunci începe să înțeleagă. Sfântul Efrem ne învață să ne rugăm înainte de a începe să citim o carte sfântă: „Doamne, descoperă ochii mei și voi cunoaște minunile din legea Ta”. Care ochi? Nu aceia, că poți să îi ai pe aceia cât de strănici. Ochii ceilalți, din untru. Când a zis Hristos: *cel ce are*

urechi de auzit s aud , nu s-a referit numai la urechile acestea din afar . Doamne fere te! Mai este o ureche în untru, pe care o asurze te satana, ne face ca aspidetele surde. Urechea sufletului i ochii sufletului. Deci de acele urechi i de acei ochi se îngrije te mai mult lucr torul cel duhovnicesc s -i deschid când începe s citeasc o carte sfânt i apoi trebuie s se roage lui Dumnezeu, iar când a deschis-o în elege.

Citirea a a, în felul acesta, dac o faci dup o rug ciune curat , e ajutat de rug ciune, c zice: Sufletul omului în vremea citirii se lumineaz prin rug ciune, i invers: în vremea rug ciunii se ajuto-reaz de citire. C pân s aib el în vremea rug ciunii alte lucr ri mai înalte, el î i aduce aminte de înv turile din Scriptur . „M i, cum s îmi p zesc eu mintea de gânduri? Cum s -mi concentrez aten ia? Cum s p zesc imagina ia?". De unde tie el acestea? Din Scriptur , din citire. Ai v zut cum sufletul în vremea rug ciunii se ajuto-reaz prin citire? i invers: în vremea citirii se lumineaz prin rug ciune. Aceste dou lucr ri ale sufletului se ajut mereu una pe alta. A a i trezvia aten iei cu rug ciunea min ii se ajut reciproc totdeauna. i nu poate una f r alta.

i acum, dup ce am vorbit ceva despre trezvia aten iei, o s vorbim ceva i despre rug ciunea min ii. Rug ciunea min ii e orice rug ciune pe care o face omul cu mintea. Dar nu e chiar rug ciunea min ii asta, c uite, eu pot s închid limba s nu zic un cuvânt i cu mintea s citesc o Psaltire. N-a i v zut c po i face asta u or? Sau Noul Testament, sau un capitol. i eu îl citesc cu mintea i s-ar p rea c aceasta e toat

rug ciunea minii. Nu e adevărat. Aceasta este o jumătate de rug ciune a minii. Că vezi că, citind tu acolo, numai te trezești cu gânduri când într-o parte, când într-alta, cu toate că urmărești cu mintea, mintea e absentă de la lucrarea ei din cauză că nu ia contact cu inima și cu trezvia, mai ales cu atenția. Dar așa, în mare să zicem, orice rug ciune care se face cu mintea putem să o numim a minii, căci rug ciunea minii nu e numai rug ciunea „Doamne Iisuse”, ci orice rug ciune care se face cu mintea, dar e pus de dumnezeieții prinși aceasta pentru că e mult mai aproape de înțelegerea noastră și cuprinde într-însa cele cinci cuvinte ale Sfântului Apostol Pavel, că o poți zice scurt: „Doamne Iisuse Hristoase, miluie-te-mă!” - cinci cuvinte, după cum a zis Sfântul Apostol Pavel: *vreau cinci cuvinte cu mintea în biserică, decât zece mii de cuvinte cu limba.*

Cum arată Sfinții Prinși Sfântul Teofan Zvorâtul și Sfântul Nichifor din Singurătate: Vai de cei ce au înghețat la rânduiala tipicului bisericesc și pun bază numai pe cântările și troparele și canoanele Bisericii. Vai de aceia! Așa spune clar. De ce? Bune sunt acestea, rânduite de Duhul Sfânt și nimeni nu poate să comenteze, că e mare hul să gândești că acestea nu sunt bune. Ele sunt puse spre slava lui Dumnezeu și întemeiate prin Duhul lui Dumnezeu, că Biserica nu s-a îmbrăcat cu cântări și cu canoane de oameni nepurtați de Duhul Sfânt. Dar aceasta e formă, e mecanism, și dacă nu vom avea o rug ciune proprie a noastră afară de asta, aceasta e tot o Martie pentru noi, dacă nu s-au atins de inima noastră cele citite și

cântate ale Bisericii. Ele sunt pline de Duhul lui Dumnezeu și cu înțeleșuri mari duhovnicești, însă numai dacă nu rămân la auz și numai în memorie a a: „A trecut Liturghia, a trecut Vecernia, a trecut Utrenia...”, „am auzit, a cântat troparul Nașterii...”. Bune sunt, ele se opresc cel puțin la o lucrare a minții și tot bune sunt, dar atunci am avea folos desigur, dacă noi am simți și cu inima din puterea acestor canoane.

Poate ați văzut o carte, am văzut-o și eu undeva și pentru leneșia mea și pentru păcatele mele n-am citit-o, dar am văzut-o în biblioteca Mănăstirii Slatina: *Tâlcuirea dogmatică la canoanele praznicelor împăratești* de Sfântul Nicodim Aghioritul. Credeți dumneavoastră că în jurul unor praznice împăratești, cum este al Sfintei Cruci, sau cum este Nașterea Domnului sau Intrarea Maicii Domnului în Biserică sau Buna Vestire, s-au scris canoane așa cum s-au scris la un sfânt? Vai de mine! Toate canoanele sunt dogmă. Iată ce cântă cântarea: „Rai de taină ești, Născătoare de Dumnezeu”. Noi cântăm o catavasie, dar ia puțin trunde cu mintea în aceste cuvinte: „Rai de taină ești, Născătoare de Dumnezeu, care ai odrăslit negriștii pe Hristos”. Vai de mine cât comentariu ai de făcut aici și în cât adâncime de lucrare duhovnicească te poate băga aceasta dacă îți!

Începe fel Maica Domnului a fost rai? Că dacă n-ar fi fost Maica Domnului, raiul nu mai era deschis neamului omenesc în veac. Ea a fost rai de taină, rai ascuns. În Maica Domnului s-au înmănunchiat și s-au adunat toate virtuțile cele mai înalte, pentru că acolo

s-a n scut Hristos, izvorul a toat virtutea i a toat fericirea vremelnic i ve nic . Deci toat fericirea omului, i cea duhovniceasc i cea de pe p mânt, a fost în Iisus Hristos Izbvitorul, Noul Adam, i s-a n scut din Maica Domnului i prin aceasta Maica Domnului este rai duhovnicesc i rai de tain .

Când vei cugeta la canoanele praznicelor împ r te ti, de la slov la slov faci o carte, c e numai miez, numai dogm . Min ile cele insuflate de Duhul Sfânt ale Sfin ilor P rin i au îngr dit aceste dumnezeie ti praznice cu canoane dogmatice. N-ai v zut c vineri seara la odovania glasului totdeauna se cânt dogmatica? dogmatica acelui glas, fie al aselea, fie al doilea, fie al treilea. Dar urm re te acest dogmatic atunci când se cânt i, dac ai citit Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin - unde sintetizeaz toate dogmele credin ei noastre pe scurt -, te uime ti de cântarea asta. Stai pe loc i te uime ti cât dogm s-a b gat de dumnezeie tii p rin i numai în cântarea asta. i dac mintea ta poate s macine, adic s se hr neasc cu aceste dogme, te bag într-o contempla ie duhovniceasc din cele mai înalte i cele mai mari lucr ri duhovnice ti.

Vezi? Deci tot ce este în Biseric este insuflat de Duhul Sfânt. Dar dac le citim numai a a ca s treac - „am pus Ceasul întâi, s-a pus Ceasul al treilea..., s-a pus cutare...” -, nu ne hr nim duhovnice te. bun c se fac, ca s nu r mân nef cute, i mai ales pentru c Sfin ii P rin i ne sf tuiesc c i cantitatea e de mare folos. C a întrebat unul:

- Dar cantitatea s o las?

- N-o l sa, c ci cazi în lenevire.

Cantitatea este pricina calității rugăciunii.

Sfântul Grigorie Sinaitul, mai înainte de a învăța rugăciunea minții, nu știa de aceasta. Dar a fost mai pe urmă cel mai mare dascăl al rugăciunii minții din Sfântul Munte, după Maxim Căvsocalivitul. Dar el știi ce făcea întâi? Toată ziua Psaltiri peste Psaltiri, acatiste peste acatiste, canoane peste canoane, până se înfierbânta inima în aceste canoane și apoi plângea. Și cât de greu ajungea el pe această cale la înfierbântarea inimii, pe când mai apoi, prin rugăciunea minții, și în cinci sau zece minute ajungea!

El citea ceasuri, zile întregi. Și a dat peste un creștin care avea rugăciunea minții. Și l-a întrebat acela:

- Cum faci pravila?

- Eu pun atâtea canoane și atâtea Psaltiri și atâtea...

- Și te umilești din ele?

- Ajung din când în când așa...

- Ehe... De ce să faci tu ocolul sta așa de mare și să încarci atâtea cărți de bartologhisire, dacă tu poți să ajungi în această lucrare cu rugăciunea de câteva cuvinte.

L-a învățat acela rugăciunea inimii și pe urmă a devenit Sfântul Grigorie mare dascăl și a lăsat cantitatea, a dat-o deoparte. A lăsat slavoslovيا aceea care o făcea cu zeci de ceasuri, dar Dumnezeu, văzând osteneala lui pentru dragostea lui Dumnezeu, că făcea cantitate multă, l-a adus cu judecățile lui și la calitate, ca să poată învăța să se roage în puține cuvinte și să

ajung la lucrare mult mai înalt decât acolo unde zicea zeci de mii de cuvinte.

Ce se întâmplă, fraților? Când zicem cantitate mult de rugăciune, Marta din noi se bucură: „A, mi-am citit patru acatiste, mi-am pus catisme, am fost la Utrenie, am fost la Liturghie, am ceva”. Pe Marta o hrănim sau mai bine zis pe fariseul nostru cel din untru. Îl hrănim cu aceste cugetări, că ne-am făcut pravila, dar Maria plânge, fiindcă ea n-a gustat pe Domnul. Ea n-a stat la picioarele Domnului nici o clipă.

Zică Sfinții Părinți: Când te rogi mult și faci pravilă mare, și nu te rogi cu inima și cu mintea, Marta se bucură și Maria plânge de scârbă, că ea n-a stat la picioarele Domnului. Se poate să ai o rugăciune trupească de zile întregi și să nu te împărtășești cu mintea de Hristos nici o clipă. Pentru că faci rugăciune verbală, pe care Sfinții Părinți o numesc plugăriea sufletului, și rugăciunea cea din inimă este seacă. Nu are nici o legătură cu Hristos. Și atunci se bucură Marta și fariseul cel din untru. Se laudă: „hă, am atâtea acatiste, atâtea catisme, am citit atâtea, am făcut atâtea”, dar rugăciunea adevărată n-a făcut nici o clipă. De ce? N-am simțit-o în inima noastră. Deci să te controlezi în vremea rugăciunii: „Mă rog eu sau hrănesc pe fariseul din untru?”. Întreabă-te la urmă, după ce ai terminat pravila, câte minute de rugăciune ai simțit.

Dumnezeieții Părinți învață și arată că toată rânduiala Bisericii este foarte bună și de folos, dar pentru cei ce vor să se desvârșască și să se

adânceasc întru o lucrare a min ii, negre it trebuie s se duc cu mintea pân la inim , ca ei s simt rug ciunea i, înv ând o rug ciune sim it , de sine curg toare cum e ceasul, permanent s se roage ca s împlineasc Scriptura aceea care zice: *Neîncetat v ruga i.*

Nu po i cu cealalt s te rogi neîncetat, pentru c trebuie s m nânci, trebuie s dormi, trebuie s vorbe ti cu oamenii, trebuie s lucrezi, i când faci acestea, negre it c trebuie s întrerupi pravila. Dar cel ce a câ tigat rug ciunea min ii i a inimii, el doarme i inima se roag . Este ceea ce se spune la Cântarea cânt rilor: *Eu dorm i inima mea vegheaz .* El vorbe te cu oamenii i mintea lui se roag . El m nânc i mintea lui se roag . El va s zic e un motor necontenit de rug ciune. Ajunge inima lui la o mi care de sine ca permanent s sl veasc pe Dumnezeu. i de aceea vreau s spun: începând de la rug ciunea verbal , care alc tuie te grani a cea mai de departe a rug ciunii, Sfin ii P rin i ne conduc tot mai la adânc în rug ciune. Ei zic a a: Negre it c la rug ciunea înalt nu po i ajunge decât prin aceasta verbal , dup cum pe scar nu te po i sui decât de pe treapta de jos ca s ajungi sus.

Eu mi-am propus s fac Vecernia, încât am s pun ceasul al nou lea, am s pun psalmul 103 cel de la facerea lumii, catisma de rând, ectenia, apoi „Doamne, strigat-am...”, stihirile pe 6, pe 8, pe 10, Lumin lin , „Învrednice te-ne, Doamne...”, mai departe ectenia: „S plinim rug ciunile noastre...”, stihoavna, „Acum sloboze te pe robul T u, St pâne...”,

îi încheierea Vecerniei, apoi Pavecerni a cu canonul Maicii Domnului. Cât ine aceasta? Facem o experien într-o sear . O or jum tate, dou . Va s zic ne-am hot rât s jertfim lui Dumnezeu dou ore din via a noastr pentru rug ciune. Foarte bine, c zice dumnezeiescul Gur de Aur: „Tot timpul cât îl are omul pe p mânt e pierdut, numai timpul cât st la rug ciune nu-i pierdut". Numai acela nu e pierdut, c st de vorb cu cine? Cu Cel ce a f cut cerul i p mântul.

Dar noi vedem c în aceste dou ceasuri de Vecernie am fost prezen i numai cu cuvântul i poate uneori i cu mintea, adic s în eleag mintea ceea ce zice gura. Bun. A fost o rug ciune chioap de un picior, c a a o numesc Sfin ii P rin i. Rug ciunea care se face numai cu mintea este pas re cu o arip . O pas re cu o arip nu poate zbura s se ridice, trebuie negre it s aib înc una. A a e rug ciunea cu mintea. Când eu zic „Doamne, strigat-am..." cu gura i mintea mea în elege „Doamne, strigat-am...", de abia am ajuns la rug ciunea min ii cea lat , cum o numesc Sfin ii P rin i. Dar aceast rug ciune e chioap de un picior sau e pas re cu o arip . jum tate de rug ciune. bun , dar c l torim cu un picior. Cât de repede po i s mergi cu un picior? i noi vrem poate s sim im i rug ciunea. Dar ne întreb m la sfâr itul Vecerniei noastre: „Câte minute sau câte clipe de rug ciune le-am sim it noi cu inima?". i ce ne r spunde con tiin a atunci? N-am sim it nimic. Dac n-am plâns din adâncul inimii, cu durerea inimii, dac nu m-am înfierbântat întru rug ciune cu lacrimi, dac

n-am sim it o rug ciune de foc în inima noastr , atunci a trecut rug ciunea pe deasupra. Vorba ranului: „V ruit pe necârpit, bogdaproste c-am g tit". S-a g tit tipicul, gata Vecernia, gata Utrenia, hai acas .

Unul din Lavr , din Sfântul Munte, care avea rug ciunea inimii, se ducea i la pravila Bisericii, c pravila Bisericii foarte mult ajut aceast rug ciune. Foarte mult o ajut . Cânt rile Bisericii te bag în gândire de Dumnezeu. El st tea i acolo, dar, dac avea lucrare, el abia a tepta s se roage iar i în singur tatea chiliei lui. El era tot fl mând, inima lui nu sim ea c s-a rugat. Ai v zut ce lucrare face cel ce e singuratic la rug ciune? El nu-i s tul pân n-a sim it c se roag . Ai v zut un suflet lucr tor? El nu este s tul. Deci Marta noastr se bucur : „Am terminat Vecernia, am terminat Utrenia". Dar Maria, adic con tiin a, zice: „Ei, câte cuvinte ai gr it cu Hristos? Câte ai stat la picioarele lui Hristos?".

Se întâmpl uneori, zic Sfin ii P rin i, c e ti la ascultarea de ob te, când nu po i lua parte la pravila bisericii, c acolo o fac cei care sunt rândui i la biserie . Tu e ti la ascultare. Cum s fac eu ascultarea ca s am i pravila? C se roag preotul „pentru cei ce se ostenesc", i zice Sfântul Teodor Studitul: „cel ce face ascultare cu dragoste liturghie s vâr e te". Dar cum face Liturghie? Când trupul se ostene te în ascultare i mintea în rug ciune.

S zicem c eu sunt buc tar. P i acolo eu n-am când pleca genunchii. Eu am s slujesc la p rin ii mei, c sunt îngerii lui Dumnezeu, c cine sluje te fratelui

sluje te lui Dumnezeu, cum zice Sfântul Dorotei: „Când ai văzut pe fratele tău, pe Hristos L-ai văzut, care e chipul și asemănarea lui Dumnezeu”. Și eu, dacă slujesc cu dragoste acolo, am de tăiat lemne, de fiert bucate, de măturat, de cutare, și n-am când face pravile lungi și nici scurte de multe ori. Dar dacă am vegherea aceasta, când vine un gând să-l văd din ce parte este și să-mi rog: „Doamne Iisuse..., Doamne Iisuse...”, atunci numaidecât trupul are destul osteneală. Dacă el mestecă mâncare, ridică mâncare, pune, cară, aduce, face, stă în picioare, taie zarzavat, se duce la grădină, trupul are destul osteneală, ce-î mai dai tu metanii la acesta? Dar dacă mintea nu are lucrare, te încurcă de patimi. Din ce cauză? Pentru că mintea se trândăvește. Trupul se ostenește, dar Maria nu mai stă la picioarele Domnului. Marta aleargă și a cântărit-o și pe Maria de partea ei. Că zice: „Cel ce face ascultare fără rugăciune arginție s-o vârește”. Cum ai fi argat la un boier, atâta plată ai. Pentru că faci ca în fața unui boier sau a unui om: „O fac ca să-mi dea simbrie, să-mi iau salariul la lună”.

Iar cei ce fac ascultare cu rugăciunea minții, fiii lui Dumnezeu după dar sunt. Ei sunt jertfă și jertfitor. Trupul îl jertfesc în ascultare și mintea în rugăciune la picioarele Domnului. Și cât de înalți sunt aceștia! Și cunosc aici mai mulți prinși care, săracii, îți văd tânăra când, fac ascultare, dar mintea lor e la Hristos. Și mă gândesc că aceștia sunt preoți mari ai lui Dumnezeu. Pentru că zice că în vremea rugăciunii minții mintea este preot, inima este altar, jertfa care se aduce pe acest altar este alegerea și bun voia, că și-ai

ales s te rogi i voie ti s te rogi, iar mirosul de bun mireasm care se ridic de pe acesta este rug ciunea celui ce se roag . Iat omul f cut biseric a a în sine oriunde ar fi, c zice Sfântul Efrem c cei din ascult ri care se roag au biseric pe limbile lor.

Dar s revenim. Când ajunge cineva la rug ciunea min ii, el simte o mul umire, cel pu in cu o în elegere duhovniceasc , dar dulcea a rug ciunii i c ldura rug ciunii cea din inim nu o simte. i mângâierile Duhului Sfânt i lumin rile i str lucirile acestuia nu le are, pentru c nu au atins inima. i atunci când zic eu „Doamne Iisuse” cu limba i în eleg „Doamne Iisuse” cu mintea, am spus c de abia am o jum tate de rug ciune. Trebuie negre it s mai participe cineva la aceast rug ciune: inima. A r mas neb gat în seam . Tocmai centrul cel mai mare despre care v-am vorbit la început, c inima este centrul i r d cina tuturor puterilor i r d cina vie ii. Dar dac eu zic rug ciunea cu limba i în eleg rug ciunea cu mintea i încep s o in i cu inima, gata, rug ciunea s-a f cut în cerc, de sine i ocolitoare. Când mintea se pogoar în inim i de acolo înal rug ciuni lui Dumnezeu, ea a ajuns la mi carea ocolitoare sau sferic , cum o nume te Sfântul Dionisie Areopagitul, pas rea cerului, care a scris Ierarhia cereasc . Acesta a scris despre îngerii i despre toat a ezarea i misiunea lor din ceruri, de parc ar fi tr it printre ei.

Sufletul nostru în vremea rug ciunii i în vremea vie ii are trei mi c ri. O mi care se cheam dreapt , una se cheam în zigzag - sau ov it , cum o

numesc Sfin ii P rin i cu cuvintele vechi i una în spiral , ocolitoare. i în cea dreapt se bag ispita i în cea care merge a a în zigzag se bag , dar în mi carea ocolitoare nu se mai poate b ga. Cum? În mi carea cea dreapt sufletul nostru cuget numai în Scripturi. Adic el cuget din Biblie, din paremii, din psalmi, din Faptele Sfin ilor Apostoli, din epistole, din Evanghelii, de oriunde. Dar noi am v zut c în Muntele Carantania pe Mântuitorul l-a ispitit tot din Scriptur . Ai v zut c a b gat ispita tot din Scriptur : *Arunc -Te de aici jos, c scris este c îngerilor S i va porunci pentru Tine i Te vor ridica pe mâini ca nu cumva s love ti de piatr piciorul T u i celelalte.* Deci tu tii Scriptura, dar el se bag , c e teolog vechi. Dac îi spui una din Scriptur , el î i d zece mii, c el o tie pe de rost, ce-i pas lui? Crezi c el are nevoie s o înve e de la noi? Deci sufletul, aflându-se în cugetarea aceasta a Scripturii, se poate în ela de alte cuget ri tot din Scriptur . Poate veni o ispit s -l în ele tot cu cuvinte, cum a f cut la sectari, care se r t cesc cu cuvinte din Scriptur , dar nu a fost Scriptura piatr de poticnire, ci ei au fost vinova i, c au scos în eles strâmb din adev rul Scripturii, cu mintea lor strâmb . Deci au schimbat adev rul Scripturii.

Alt mi care a sufletului nostru este ov it , între zidire i Scriptur . Iat cum: Totdeauna a pus Dumnezeu în fa a min ilor ra ionale dou lucruri: Scriptura pe de o parte i zidirea de cealalt parte. Auzi: *Cerurile spun slava lui Dumnezeu i facerea mâinilor Lui o veste te t ria.* Cum spun cerurile slava

lui Dumnezeu? Prin prezența lor, prin frumusețea lor. Când ai ieși seara afară din chilie, când este cerul înstelat în luna lui decembrie și vezi un candelabru uriaș, albastru, cu milioane de flăcări de foc, cu luceferi, cu stele, cu Drumul robilor, cu Galaxia, cu Ursa cea mare, cu Vulturul mare, Vulturul mic, cu fel de fel de constelații; pentru omul care e în elept, ce poate fi mai minunat? Marele astronom Kepler, care a fost ateu, a studiat 30 de ani lumea astrelor cerești și, când a văzut mișcarea lor, cu câtă precizie și frumusețe se învârt, a zis: „Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile tale și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor tale”.

Sau Isaac Newton, marele filozof și astronom care a descoperit legea gravitației universale. Și acesta a fost un necredincios și se rezema numai pe știința lui și a ajuns la atâta credință studiind astrele cerești, încât de câte ori auzea cuvântul *Dumnezeu* îngenunchea și își descoperea capul. Zicea: „Nu pot să nu mă minunez de mâna care poartă universurile, nu pot să nu mă cuceresc de centrul universal care conduce toate cu atâta precizie și acesta este Dumnezeu”.

Iată, unii pe calea rațiunii lor și pe scara minunilor lor au ajuns că din minunile cerului s-ar vadă pe Ziditorul care le-a făcut și le conduce cu atâta precizie, și așa vom zice și de pământ, și de vânturi, și de munți, și de ape, și de flori, și de pești, și de animale, și de oameni. În toată zidirea se vede mâna lui Dumnezeu și noi, prin contemplația naturală în duh, adică prin cugetarea din zidiri la Dumnezeu sau prin rațiunile lucrurilor, foarte ne minunăm de zidirea

lui Dumnezeu și cunoaștem minunile Lui din zidiri. Și această cunoaștere a minii noastre, ca din zidiri să cunoaștem pe Ziditorul, se numește, după Sfântul Vasile, coala sufletelor celor cuvântătoare.

S-au dus odată la Marele Antonie niște filosofi plini de îngâmfare și de tăienă și i-au zis:

- Cum? Tu nu ții carte, ești un prost și stai în munte aici și te slăvești toată lumea? Și noi avem atâtă tăienă și lumea nu ne bagă în seamă, totuși aleargă la tine, s-a umplut muntele de boieri, de lume, totuși vin la tine, iar tu nu ții carte. Ai venit și stai cu fiarele aici și ai atâtă ucenici - că avea 20.000 de ucenici cu lucrări, plus atâtă lume -, iar noi am învățat atâtă și trec pe lângă noi. Ce-ai cu tine?

și le-a răspuns:

- Eu îl iubesc pe Dumnezeu mai mult decât voi. și Dumnezeu pe cel ce Îl iubește și Îl slăvește, îl slăvește și El pe dânsul. Zice că pe cel ce Mă slăvește îl voi slăvi.

Atunci aceia au zis:

- Dar care sunt cărțile tale, că tu nu ții carte?

- Cărțile? Uite o fișă sus și una jos: cerul și pământul. Eu toată vremea citesc în cartea aceasta. Cine mă oprește?

Ai văzut că și zidirea e o scriptură? Dar nu e chiar Scriptura. Zice Sfântul Grigorie de Nyssa: „Ca o trâmbiță din înaltul cerului de teapă minile celor raionale zidirea lui Dumnezeu”. Iar Sfânta Scriptură mai mult, e cuvântul lui Dumnezeu. și Scriptura o tâlcuiește pe zidire, iar zidirea pe Scriptură. Uite cum: eu citesc la Psalmul 103 și zic acolo: *Binecuvintează*,

*suflete al meu, pe Domnul. Doamne, Dumnezeul meu, m-ritu-te-ai foarte, întru m-rturisire i mare podoabă te-ai îmbrăcat. Căci Te îmbraci cu lumina ca i cu o haină, Căci întinzi cerul ca o piele, Căci acoperi cu ape cele mai pe deasupra ale lui. i atunci am aflat care e haina lui Dumnezeu. lumina. El se îmbracă cu lumina ca i cu o haină. Aceea e în cer, n-o pot eu vedea, sau e în sufletul fiecărui drept. Dar mai încolo spune: *munții cei înalți ad post cerbilor, piatra se pare iepurilor, fcut-ai luna spre vreme, soarele i-a cunoscut apusul său*. Acolo spune Scriptura că munții cei înalți sunt ad post cerbilor. Aici mă duc la Râpa lui Coroi i văd cerbii pe munții cei înalți. Vă să zic aici Scriptura îmi spune, iar dincoace văd că zidirea execut. Sau: *Cel ce trimite izvoare prin văi, prin mijlocul munților vor curge ape*. Uite Pârâul Negru e aici, Pârâul Secu, Pârâul Alb, Pârâul Rotundei, Pârâul Ruginei. Scriptura spune că peste munți vor curge ape. Vă să zic tot ce zice Scriptura eu o văd în zidire. i atunci Scriptura tâlcuiește pe zidire i zidirea o recomand pe Scriptură. Iată cât legătură este între cuvântul lui Dumnezeu i zidirea Lui.*

Iar sufletul nostru e mireasa lui Hristos, Dumnezeu l-a logodit prin Botez. i ai văzut ce obișnuiește mirele să facă atunci când se logodește cu o fată? Îi trimite daruri. Îi cumpără rochie de mireasă, pantofi de mireasă, îi cumpără un covor, îi cumpără ceva i i le trimite. Dar de ce-i trimite astea? Pentru că mireasa, chiar dacă îl uită, uitându-se la lucrurile acelea pe care i le-a trimis mirele, să-l iubească: „Deci

uite cât e de bun, uite ce mi-a cump rat, uite ce frumos îmi st , mi-a trimis g teal de mireas , mi-a trimis cunun , beteal ... cutare". A a a f cut Dumnezeu cu sufletul pe care l-a logodit din botez. Dumnezeu este mirele sufletului, cum zice Pavel: *V-am logodit pe voi mireas unui mire f r de moarte i tare mi-e fric s nu se z ticneasc inimile voastre ca a Evei de satana în rai.*

Dumnezeu, dac ne-a logodit o dat prin Botez i apoi pe noi, c lug rii, a doua oar prin c lug rie, El vrea pururea inima noastr s fie la Dânsul. i a pus aceste daruri. Pân va veni El, i-a pus daruri zidirea. Când vei vedea soarele care te lumineaz i te înc lze te, s zici: „M i, dar Soarele Drept îi cât e de bun! Ne-a dat soarele acesta care ajut la r s direa tuturor sadurilor p mântului". Când vei vedea luna c lumineaz noaptea, c e regina nop ii, s te minunezi de bun tatea lui Dumnezeu, Care lumineaz noaptea.

Mai toate pildele din Evanghelie se iau de la cele naturale din jurul omului. Mântuitorul a vorbit de albin , de p storul cu oi, de vi a de vie, de lucr torii viei, de lucr torii arinii, de nunt , de secer tori, de neghinele arinii. Ai v zut în toate pildele. De datornici, cum se îndatoreaz unul altuia, i celelalte. De ce a vorbit el despre acelea cu care se întâlne te omul în via ? Tocmai pentru c omul aici în lume e pus într-o coal ve nic fa de zidirea lui Dumnezeu. Eu, când m-oi duce la oi i voi vedea cum p storul pa te oile i oile îl ascult , îmi aduc aminte de P storul cel mare: *Eu sunt P storul cel bun, cunosc pe ale mele i m cunosc de ale mele.* Când

m-oi duce într-o vie îmi aduc aminte de lucr torii viei, pentru c to i au lucrat în vie, i unul numai un ceas, i i-a pl tit, ca s nu m dezn d jduiesc, chiar de voi lucra în via cuvântului lui Dumnezeu m car un ceas spre mântuirea mea. Eu, de m voi duce la secer i voi vedea neghin în grâu, s -mi aduc aminte c neghinele sunt fiii celui viclean i c va veni seceri ul, sfâr itul veacurilor, i Dumnezeu va aduna grâul în jitni a Sa i neghinele le va arde. Eu, când am s v d o femeie c fr mânt aluat, s mi-aduc aminte c împ r ia cerurilor se aseam n cu cine? *Asemenea este împ r ia cerurilor aluatului pe care o femeie l-a ascuns în trei m suri de f in* . Apostolii. Au pornit 12 oameni din Ierusalim f r toiege i f r traist , cum zice Sfântul Efrem. i f r toiege toat lumea au st pânit i f r traist toat lumea a aruncat averile la picioarele lor i bog iile lumii erau supuse lor. Aici e lucrul lui Dumnezeu, a pus pu in esen ca s se înmul easc din ace tia doisprezece credin a în tot p mântul.

Iat în jurul nostru toate pildele Evangheliei ne pun în leg tur cu împ r ia cerurilor. Acelea sunt din Cuvântul lui Dumnezeu, celelalte le vedem pe teren. Sufletul nostru, care e mireasa lui Hristos, are daruri în fa . „Ai s zici c tu nu M-ai v zut pe Mine. Eu am fost Mirele t u i te-am logodit mireas din Botez. i Eu i-am trimis rochie de mireas i beteal de mireas i tot ce î i trebuie. Ai zidirea în fa a ta. Ai v zut soarele? Trebuia s te întrebi cât e de frumos Soarele Drept ii. Ai v zut luna? Trebuia s te întrebi cât slav are Maica Domnului în ceruri. Ai v zut

vânturile? Ai v zut mun ii? Ai v zut apele? Ai v zut norii? Ai v zut ploile? Ai v zut fulgerele? Ai auzit tunetele? Ai auzit c Eu am m surat greutatea fulgurelor i am însemnat calea lor, cum spune la Iov?". Iat darurile zidirii lui Dumnezeu în fa a miresei, zic Sfin ii P rin i. Mireasa fiind sufletul, pururea le iube te pe acestea, c tie c acestea sunt date lui numai cât tr ie te pe p mânt, s vad soarele i luna, i stelele, i apele limpezi cu pe ti, i vânturile, i sadurile, i florile, i câmpurile, i bog iile, i strugurii, i toate minun iile. Sunt ni te daruri pentru sufletul nostru, ca el, v zându-le pe acestea i folosindu-le, s zic : „M i, dac acestea materiale sunt a a de frumoase, cum trebuie s fie Acela ce le-a zidit pe ele?". i atunci sufletul se îndeamn din zidirea lui Dumnezeu la a iubi pe Dumnezeu precum i mireasa, când vede darurile de la mire, îl iube te tot mai mult: „Uite ce daruri frumoase mi-a trimis! Pân va veni el s m ia, ia uite ce frumuse e, ce rochie mi-a cump rat, ce g teal , ce flori, ce verighete, ce ceasuri, uite ce mi-a trimis!".

A a se folose te sufletul din zidiri, iar dincolo, din Scriptur , v-am spus: citind cuvintele în Scriptur la psalmul 103 sau la orice psalm, le vede dincoace în zidire executându-se. C a zis Scriptura *mun ii cei înal i ad post cerbilor*, dincoace vede cerbii prin mun i. *Peste mun i vor sta ape*, aici vede ape peste mun i. *Pus-ai întuneric i s-a f cut noapte, întru aceea vor ie i toate fiarele p durii*. Scriptura spune, iar în zidire se vede c a a se întâmpl . i această mi care a sufletului nostru când la zidire, când la

Scriptur , se nume te mi carea în zigzag sau ov it . V-am spus c mi carea dreapt este când cuge i numai la Scripturi, iar cea ov it când sufletul nostru folose te ra iuni i din zidire i din Scriptur . Dar în aceste dou mi c ri se poate b ga ispita. De aceea spun Sfin ii P rin i: Oricât ai contempla zidirea i cu oricât dragoste ai contempla-o, când vezi c vin ispitele, las contemplarea zidirii i alearg la Dumnezeu prin rug ciune, c ispita poate s se bage i numai cugetând la zidiri. C tu po i s socote ti această zidire i numai dup trup, dup mi c rile i legile ei, c altele sunt ra iunile lucrurilor, cum spune Sfântul Grigorie de Nyssa, i altele sunt legile lor.

Ra iunile lucrurilor sunt a a: eu cuget din zidire la Dumnezeu, iar legile zidirilor nu sunt a a, legile zidirilor arat cum aceste zidiri se mi c în via a lor: cum cre te omul, cum cre te animalul, cum cre te pas rea, cu ce se hr ne te, unde are aria de r spândire, cum se înmul e te, cum se manifest , cum e glasul cut reia, cum e cutare. Sau soarele, când cuge i numai de la el la Dumnezeu e o ra iune: Soarele drept ii. Iar când cuge i c soarele acesta are i întunecime i e compus din hidrogen, heliu, carbon, azot, oxigen, din plutoniu i din materii arz toare, acestea pe care le cuget eu din ce este alc tuit se numesc legile zidirilor. Cum e chimia, ea tie de p mânt, câte materii are, câte se g sesc, cutare. Ai v zut? Ea vorbe te nu de lucruri, ci de legile care se g sesc puse de Dumnezeu în aceste p mânturi, în aceste metale, în aceste elemente combinate din care a fost f cut zidirea. Deci altele sunt ra iunile lucrurilor, zice Sfântul

Maxim M rturisorul, i altele sunt legile dup care se mi c ele în spa iu i în timp. Sufletul caut s se hr neasc din ra iunile lucrurilor, dar ispita într .

i v vorbeam de rug ciunea inimii. La aceasta mi carea ocolitoare a sufletului este sferic i nu se mai poate b ga ispita. Mintea nu vrea s se mai ascund acuma în zidiri, în elege i? Scopul nostru în vremea rug ciunii este s ne îndulcim de Hristos, de Dumnezeu în general. i această îndulcire de Mântuitorul are loc atunci când s-a înfierbântat inima noastră cu foc c tre Dumnezeu, au venit lacrimi de mare dragoste c tre Dumnezeu i ne rug m lui Dumnezeu cu mare durere a inimii pentru p cate.

Dac nu vezi această mi care i această sim ire i această rug ciune f cut cu sim ire a inimii, s tii c prin tot ce ai f cut ai hr nit pe fariseul din untru i este rug ciune numai de cantitate, nu de calitate, i hr ne ti pe fariseul din untru cu cantitate i form . Iar dac ai sim it cu inima rug ciunea sau, în timpul acestor dou -trei ore de pravil pe care le faci, m car cinci minute ai sim it adev rata rug ciune, aceea este câ tigul, c te-ai unit cu Hristos. De aceea spune: Când cite ti la Psaltire sau acatiste sau paraclise, dac la primul stih sau dup ce ai început rug ciunea începe s se umileasc inima ta, stai la el. S zicem c eu am început Psalmul 37 i am ajuns acolo unde zice: *Nu m l sa pe mine, Doamne, Dumnezeul meu, nu te dep rta de la mine, ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele,* i aici m-a ajuns umilin a sau dragostea de Dumnezeu. Nu mai zice mai departe. C spune Sfântul Isaac Sirul: „S nu socote ti

nelucrare ie irea din sine a rug ciunii celei neîmpr tiate, adunate i îndelungate, pentru motivul c ai l sat psalmii. i când i se d darul lacrimilor, s nu socote ti desf tarea adus de ele ca o nelucrare. C ci în darul lacrimilor st plin tatea rug ciunii".

Iat convorbirea Sfântului Teofan Z vorâtul cu o c lug ri care înv a rug ciunea inimii. El st tea în z vorâre, c de acolo a condus mii de suflete care au înv at rug ciunea inimii. El are o carte a lui de scrisori duhovnice ti c tre felurite persoane. i ucenica îi spune lui:

- M-am r cit, p rinte.

C la rug ciunea aceasta ai c ldur mare a inimii, iar ea o pierduse.

- Dar pentru ce te-ai r cit?

- Pentru c am încercat s fac pravila ca mai înainte.

- Dar cum o f ceai?

- Eu vreau s fac toat Vecernia, toat Pavecer-ni a, pân la cap t.

El îi scrie de acolo de unde era z vorât:

- Blestemat s fie acest „pân la cap t". Nu i-am spus de atâtea ori: „Opre te-te acolo unde te umile ti în rug ciune!"?

- Da, p rinte, dar parc nu sunt mul umit dac îmi r mân neterminate Vecernia i paraclisul i canonul Maicii Domnului.

- Vezi, pentru c nu ascul i n-ai s înve i rug ciunea niciodat . Scopul nostru în rug ciune, maic , este s ne întâlnim cu Dumnezeu. S ne întâl-nim în dragoste i în lacrimi cu el, în adâncul inimii

noastre. Ii dac vezi c te-ai umilit la primul stih, s nu mai caute mintea ta cuvinte de rug ciune. Zi numai acel cuvânt. Poate ai ajuns acolo: *Miluie te-m , Doamne, c neputincios sunt*. Zi-l acela înainte, dar din toat inima, a a cum te-a prins Duhul Sfânt în vremea când ai început s -l zici cu lacrimi.

- Dar, întreab ea, cât s -l zic?

- Dar cât i-ai propus s faci Vecernia i cât ine la tine Vecernia?

- Dou ceasuri, spune ea.

- Dou ceasuri zi numai stihul acela.

- Ii cum, zice, pravila o fac numai cu el?

- Numai cu el o faci, c dac tu îl zici acela cu lacrimi, e mai mult decât ai zice dou zeci sau treizeci de Psaltiri numai cu cuvântul, pentru c îl zici din inim .

Cum zice: *Dintru adâncuri am strigat c tre tine, Doamne, Doamne, auzi glasul meu*. Dac ai ajuns, maic , sfâr itul, de ce mai cau i începutul? Sfâr itul în rug ciune este s ne unim cu Dumnezeu. Dac ai ajuns sfâr itul, de ce mai cau i cele din mijloc?

Ii o înva grozav. Deci îi spune de atâtea ori, c ea zicea: „Nu m pot obi nui cu aceasta, c parc a mai zice înainte”. Iar el îi spune: „Nu, ci blestemat e lucrul acela «pân la cap t»”. C de ce se opune vr jma ul? V zând c are lucrare în rug ciune i se roag cu credin i cu lacrimi, îi opte te: „Zi-i înainte”, ca s o hr neasc cu forme i cu psalmi mul i i cu vorb rie mult i s îi ia rug ciunea cea din inim . Deci când, cu darul lui Dumnezeu, cineva, începând s citeasc la Psaltire sau la acatist, vede c

se umile te la un stih i c în elege i cu mintea ceea ce zice gura i simte i cu inima ceea ce în elege mintea, vine rug ciunea în cerc, aceasta-i rug ciunea cea ocolitoare. Stai aici, pentru c ai cea mai mare lucrare. i cât stai? Cât i-ai pus tu în gând ca s te rogi în diminea a aceasta? Un ceas. Un ceas stai numai cu aceea. Nu te mai muta la alt stih, pentru c dac mintea caut alte cuvinte, a pierdut aten ia din inim i a scos mintea din inim i ai pierdut lucrarea i ai pierdut toat rug ciunea.

Nu tiu dac m în elege i, poate c da, pentru c este a a cum v spun, dup Sfin ii P rin i. Deci mai clar i mai u or s v spun. S vedem noi, în timpul pravilei noastre, câte minute am sim it pe Dumnezeu i cât ne-am umilit de dragostea Lui i cât am zis cu foc rug ciunea cea din inim , aceea este pravil . Iar dac am zis multe i am zis rug ciunea noastr cu secet , cu usc ciune, cu p r sirea darului, cu împr tiere, cu imagina ii p c toase, p tima e, i cu altceva, tii ce este aceea? Timp pierdut.

Rug ciunea are patru faze. S revenim la Sfântul Ioan Sc rarul. Prima faz a rug ciunii se cheam **rug ciunea cea spurcat** . Poate v minuna i: „Cum, p rinte?". Da, rug torul când se roag întâi poate s -l bântuiasc satana în vremea rug ciunii i cu gânduri necurate. Dar el s tie, cât vreme st în genunchi sau în picioare sau în ce pozi ie st de rug ciune, c dac va vedea c îi spurc satana mintea cu gânduri spurcate - îi aduce aminte de cine tie ce p cate ale lui din urm sau de ce a v zut sau ce a auzit, ca s -i spurce rug ciunea atunci aceasta este

rug ciune spurcat . Îns o minte iubitoare de Dumnezeu nu prime te acestea, dup cum arat Sfântul Diadoh al Foticeii: „Mintea cea iubitoare de Hristos nu prime te primele r s riri ale p catului". Când a v zut c au venit le i reteaz . Le d de piatra Hristos, cum v-am spus mai înainte. Deci o minte v z toare de Dumnezeu i iubitoare de Dumnezeu, v zând c o atac satana cu lucruri spurcate i îi spurc mintea în vremea rug ciunii, nu st în asta, nu î i pierde curajul, merge dintr-o faz în alta, într-o clip a trecut, s nu crezi c aceste patru faze in cu anii. Cele patru faze de care am s vorbesc pot s se repete i în zece minute în mintea omului i chiar în mai pu in vreme. Deci o minte cu fric de Dumnezeu, când vede c a venit diavolul, ea trece mai departe: „M i, eu stau de vorb cu Dumnezeu".

i atunci ce face diavolul? V zând c se fere te cu mintea de gânduri spurcate i de rug ciunea cea spurcat , îl d într-alt faz . Care? Faza numit **pierzare** sau **timp pierdut**. „M i, sta se teme de Dumnezeu, nu mai vrea s primeasc gânduri spurcate acuma, se roag . Ia s -i dau eu altceva: M i, tii ce, mâine ai de pus un pom, ai de sp lat c ma a, ai s te duci la târg, ai s te duci la spital, ai s te duci la gar , ai s - i aduci lemne, trebuie s sapi în gr din , trebuie s pui straturi, mai ai de pus ni te flori, mai ai de cusut o hain , mai ai de cusut un fes". i sufletul st de vorb cu acestea. „Ei, e bun dac st ", zice vr jma ul, „las -l cu acestea". Asta se cheam pierzare. i cât vreme vezi în timpul rug ciunii c se învârte în aceste gânduri, sta-i timp pierdut. Aceasta

se cheamă faza pierzării în vremea rugăciunii - a doua fază. Mai bine să spui timp pierdut degeaba, pentru că nu te rogi. Tu cu mintea ești la Târgu Neam, la Botoani, la Bacău, la Panciu, la Buzău sau la București sau în grădină sau nu știu pe unde prin pădure sau după bureți sau după nu știu ce, unde s-a învârtit mintea. Dacă vezi asta în timpul rugăciunii, știi că e timp pierdut sau că ești în faza numită pierzare. În zadar ne rugăm, mintea noastră nu se hrănește cu Duhul Sfânt, nu ia putere de la Dumnezeu și este timp pierdut. Și trupul se ostenește în zadar, e ca o vacă steapă, care e fără lapte, pentru că sufletul nu are nici o roadă în vremea aceasta. Numai formă de rugăciune. Suntem chip cioplit de călugări sau de rugători în vremea asta, că numai cu forma din afară suntem la rugăciune, iar cu cea din untru noi umblăm la treburile noastre: la cumpărat, la vândut, la făcut... Dar o minte cu frică de Dumnezeu vede acum: „Măi, asta-i rugăciune? De când m-am pus la rugăciune am fost și prin Poiana Cireului, am fost și pe la stână, am venit înapoi, și apoi asta îmi cere Hristos? Mintea mea trebuie să fie la El”. Și trece și faza aceasta. A înut câteva minute și iar se mută. „Nu-i bun, domnule. O dau la o parte și pe asta”.

Vine altă fază, în care dracii cântă jumătate și îngerii jumătate. Faza aceasta se numește **rugăciunea furată** sau **faza furtivității**. Când e mai atent și cu frica lui Dumnezeu își spune: „Stai, domnule, ori zici sau ce faci?”. Stă atent și începe să citească un icos sau un psalm sau ce pravilă face el, la Psaltire sau altceva, și numai vede că mintea s-a dus către Hristos:

ori la patima Mântuitorului, ori la moarte, ori la judecată, ori la nimicnicia veacului, ori la muncile care îl așteaptă, mintea și inima începe să se umilească, să se roage. În câteva minute asta și numai ce vezi iar: „Ei, dar nu i-ai cusut cămașa, dar n-ai făcut haina, dar nu te-ai dus în cutare loc...”. „Măi, d-apoi acum eram cu gândul la Dumnezeu și uite acum unde-s? Măi! Nu-i bun!”. Ce-i faza asta, când mintea se pleacă Sfintelor Puteri, o hrănesc Sfintele Puteri cu cugetări duhovnicești și dracii o întorc către materie înapoi? „Da, dar ai uitat să pui pomul acela, ai uitat să te duci în cutare loc, uite că mai ai de pus niște flori, mai ai de făcut cutare, ai uitat să-ți tai lemne, n-ai făcut piața, nu i-ai adus de mâncare”, sau cine ție ce-i spune. Când o vezi așa, că acum ești cu mintea la Dumnezeu și acum la materie, e faza furării.

În vremea rugăciunii trei minți se încaieră la luptă: mintea drăcească, mintea Sfintelor Puteri și mintea omului. Mintea omului stă între cele două minți: mintea dracilor și mintea sfinților îngeri. Ea stă în mijloc și se înclină când spre una, când spre alta, cui voie ție. În această fază de luptă și de contra-balans, când spre Dumnezeu, când spre materie sau spre lucrurile veacului de acum, se numește faza furării.

Apoi omul, concentrându-se mai adânc în rugăciune și mai adunând puterile sufletului și atenția în inimă, în sfârșit, cu mila lui Dumnezeu, după atâta zbucium, cântă **rugăciunea fărâșpândire**. Luptându-se așa, a intrat cu mintea în inimă să și acolo se roage cu un singur gând, numai la

Dumnezeu. A ajuns rug ciunea de un singur gând și vorbe te numai cu Mântuitorul în inima sa. A intrat mireasa și s-a întâlnit cu Mirele Cuvântul în c marea inimii. și nici nu zice cuvinte multe, uneori nici nu poate spune decât atât: „Iisuse al meu, Iisuse al meu” sau „Mila mea” sau „Dumnezeul meu” sau rug ciuni foarte scurte, fiindcă sufletul are cuvinte proprii atunci și nici nu împrumut cuvinte din Scriptur , ci zice acelea pe care și le aduce Duhul Sfânt atunci în fa . și la această rug ciune, când omul s-a concentrat în inimă cu toată puterea și se roagă cu un singur gând, ochii lui izvor sc izvoare de lacrimi și inima lui este înmbrăcat într-un foc dumnezeiesc și se roagă cu mare duh și cu mare cldură și cu mare zdrobire a inimii și cu mare durere a inimii pentru păcat. Fericitele acelea clipe sunt atâta de scumpe, încât, dacă poți să stai în starea aceasta măcar o jumătate de ceas sau un ceas, câștigi mai mult decât ai câștiga în zece ani.

Asta-i dorită rug ciune și rug ciunea cea din inimă , când mintea s-a dus la Dumnezeu și a luat contactul și legătura cu Dumnezeu. Dacă ne-ar învrednici mila Domnului în toată pravila noastră măcar de câteva minute de rug ciune din aceasta!

SCRISOARE CĂTRE UN CREȘTIN GRAV BOLNAV SUFLETE TE

Iubite frate în Iisus Hristos.

Cu cea întru Iisus Hristos smerită și frăească dragoste și cu ajutorul rugăciunilor Preacuratei și

Preasfintei Sale Maici v scriu aceste pu ine rânduri care a dori s v g seasc în momentul cel mai fericit al mântuirii i al lini tii suflete ti.

Fratele meu, v fac cunoscut c Preacuviosul P rinte Arhimandrit Benedict Ghiu de la Sfânta Patriarhie mi-a f cut cunoscut despre persoana dumneavoastr i totodat mi-a spus i de o încercare pe care o ave i în via . Eu, p c tosul, sunt un om simplu i nepriceput la cele ce ar trebui s v sf tuiesc, dar prin încercare am cunoscut câteva cazuri asemenea cu al dumneavoastr i chiar mult mai grele decât acesta.

Sunt numai doi-trei ani de când am avut ultimul caz cu un cre tin care fusese chiar internat de mai multe ori la Spitalul de nervi de la Ia i i care a venit aici cu so ia sa aproape dezn d jduit de via . Avea chiar i grele gânduri de a- i curma via a pe p mânt, iar eu, nepricepându-m ce s -i spun spre a lui mângâiere i înt rire, m-am gândit la grabnicul ajutor al Maicii lui Dumnezeu, care este maica milei i a milostivirii i i-am dat aceast rânduial : 40 de zile s posteasc luna, miercurea i vinerea m car pân la ora 4 dup amiaza.

În fiecare zi dup rug ciunile de diminea s citeasc , stând în genunchi sau în picioare, Acatistul Preasfintei N sc toare de Dumnezeu, al Bunei Vestiri, iar seara, tot a a, cu candela aprins la sfintele icoane, s citeasc Paraclisul Preasfintei Maicii lui Dumnezeu, iar în zilele în care poste te s fac pu in milostenie, m car câtu i de cât, fiindc milostenia i postul sunt aripile rug ciunii, cu care zboar c tre cer.

A a a f cut bietul cre tin i îndurarea Preasfintei N sc toare de Dumnezeu l-a f cut des vâr it s n tos, dup care mi-a scris o scrisoare în care foarte mul ume te Preamilostivului Dumnezeu i Maicii Domnului pentru marea minune ce s-a f cut cu el.

A adar, fratele meu, de vrei i de po i, f i fr ia ta asemenea, i izvorul cel nesecat al milei Maicii lui Dumnezeu te va r cori i pe fr ia ta i te va mângâia mai presus de n dejde. V rog din suflet s m ierta i c v dau sfat eu, un om prost, care nu sunt în stare s m conduc pe mine, dar la îndemnul Preacuviosului P rinte Profesor Arhimandrit Benedict am îndr znit a v sf tui câte ceva dup a mea slab putere.

V rog s spune i smerite metanii i închin ciuni cu toat dragostea cea întru Hristos Preacuvio iei Sale P rintelui Benedict i îl rog s nu m uite i pe mine, p c tosul, la sfintele rug ciuni. Tare greu îmi vine s scriu, pentru c nu mai am vreme. Mila Domnului, Dumnezeului i Mântuito- rului nostru Iisus Hristos i darul acoper mântului rug ciunilor Preasfintei i Preacuratei Sale Maici s fie pururea cu noi în veacul de acum i în cel viitor. Amin.

Al dumneavoastr smerit frate întru Hristos Iisus,
Cleopa nemonah

M n stirea Sih stria, 10.XII.1973

S NE P ZIM CREDIN A

V-am ar tat c sfânta noastr credin nu-i de ieri, nici de alalt ieri, ci e de 2000 de ani. De îndat ce a venit Mântuitorul, de-atunci suntem noi cre tini. Nu v l sa i am gi i i otr vi i de secte. vai i amar de cel ce se rupe de la Biserica lui Hristos. Mai cu seam lua i aminte ce spune Mântuitorul: *Toat vi a care r mâne în bucium aduce road mult i toat care nu r mâne în bucium se taie i în foc se arunc* . Nu v l sa i ademeni i de ace tia care primesc fonduri mari din str in tate numai ca s ne strice poporul, ara i Biserica noastr .

Nu-i nimic mai scump ca dreapta credin întru Iisus Hristos. Auzi ce spune Sfântul Efrem Sirul? „Când mintea a p r sit scopul blagocestiei, adic al dreptei credin e, toate faptele bune nu mai sunt de folos". Dac vei vedea pe sectari c postesc, c fac milostenie, c se roag , c fac orice fapt bun , e p cat i urâciune înaintea lui Dumnezeu ceea ce fac ei dac n-au dreapta credin . Auzi ce spune dumnezeiescul p rinte Maxim M rturisorul: „Este postire i milostenie i feciorie i rug ciune i fapt bun urâciune înaintea lui Dumnezeu, când acestea nu se fac dup dreptarul dreptei credin e". Doar i dracii postesc, i dracii sunt feciorelnici, nu se însoar niciodat , i dracii privegheaz i nu stau degeaba - câte nu fac ei? - dar tot draci r mân. Pentru c îl hulesc pe Dumnezeu i îi pun i pe oameni s fac ce au f cut ei când i-a alungat Dumnezeu din cer. A a i

cu sectele, la fel. Nu cred drept. Că apostolul Pavel spune: *Pace peste cei ce vor umbla după dreptarul acesta, adică cu dreapta credință și cu toată ale lui Dumnezeu.* și iar și îi spune lui Timotei: *Fiule Timotei, cine se luptă după lege, acela se încununază.*

Dacă un soldat s-ar duce în război și nu vrea să asculte de comandant: „Nu vreau eu cum spune comandantul” și se apucă să lupte după capul lui, poate să tot lupte, dacă n-ascultă comanda, nu iese bine. Cel mai mare rău de ce îl pune pe frontul cutare sau cutare și rău să-l conducă. Dacă o ia el răzna, orice ar face, nu e bine. și se poate să aducă tulburare și pagubă la toată unitatea din care este, dacă o ia înainte și nu ascultă. Așa sunt și aceștia, nu se luptă după legea lui Hristos. O iau după capul lor.

Voi, creștinii ortodocși de astăzi, să nu vă duceți la adunările lor sau la capitalele lor, că ei n-au biserică. De aceea n-au biserică, pentru că o urăsc, iar Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare una este, nu sunt două. N-ai auzit ce spune la Crez? „Cred într-una sfântă, sobornicească și apostolească Biserică”. Nu există două biserici în lume. Una. și aceasta este Biserica Ortodoxă, universală, în care ne-am născut noi, românii și grecii, și bulgarii, și rușii, și sârbii, și alte popoare ortodoxe. Noi n-am stricat nimic din cele ce am crezut. Biserica noastră e întreagă dogmatică, e canonică, e liturgică, tipiconală, toate le are, tot tezaurul dogmatic, canonic și liturgic și tipiconal îl are Biserica în sânul ei. Biserica noastră e tradițională, a mers pe drumul apostolic, n-avem de împrumutat

nimic nici de la catolici, nici de la protestanți și cu atât mai mult de la secte.

Nu mergeți la adunările lor, că dacă ai mers numai o dată de te-ai rugat unde se roagă ei, nu mai ești creștin. Cine spune asta? Voi ați auzit de Pidalion? Și voi ce înseamnă Pidalion? „Cărma Bisericii Universale”. Toate dogmele Bisericii și canoanele sunt în multe colecții: Pravila mare, Îndreptarea legii tipărită la 1652 la Târgoviște, avem nomocanonul lui Manuil Malaxos, sintagma lui Matei Vlastares, nomocanonul lui Teodor Balsamon, al lui Alexie Aristin, atâtea colecții de canoane, dar ele s-au adunat în această carte numită Pidalion. Tradus de Veniamin Costachi în românește și tipărit la Mănăstirea Neamul la 1844. Aici avem adunat tot tezaurul canonic și dogmatic care s-a discutat la cele apte sinoade ecumenice și la sinoadele apostolice. Iată ce spune canonul 10 apostolic: „Dacă cineva cu cel scos de la împărtășire merge în cas împreună de s-ar ruga, să se afurisească”. Auzi? Dacă te duci cu unul afurisit de Biserică, cum sunt sectarii, merge în cas dacă ai zis un Tatăl nostru cu el, ești afurisit, ești despărțit de Biserică. Dacă stai la masă cu dânsul, ești afurisit. Dacă te duci la înmormântarea lui ești afurisit, te-ai despărțit de Biserică.

Bogați de seamă! Ce împărtășire are lumina cu întunericul? Hristos cu Veliar? Ce împărtășire are Hristos cu dracul, mai bine zis? Se fărâncesc că nu mănâncă carne, că nu fumează, că nu beau rachiu, că fac milostenie, îi zic „frate”. O, viclenia ta, sectarule, bine te-a mai arătat Hristos că ești lup înmbrăcat cu

pielea oii! Vii la mine cu blana oii, cu blânde ea, i-mi furi ce am mai scump eu în suflet. Ce? Credin a dreptm ritoare, credin a ortodox . Îmi iei m rg ritarul meu pentru a nu mai fi cre tin ortodox i pentru a nu mai fi eu român i cre tin, a a cum am tr it dou mii de ani. Vii cu m guleli, vii cu blana de oaie. Dar Hristos ne-a spus: P zi i-v de ei, c vin la voi, nu în alt nume - în numele lui Brahma sau al lui Buda sau al lui Confucius sau al lui Lao-Tze -, în numele Meu vor veni, în numele lui Hristos, zice, i pe mul i vor în ela.

P zi i-v , fi i aten i, ace tia sunt lupi care vor s ne strice credin a i apoi s ne despart neamul românesc, s r mânem o ar bezmetic , o ar care s n-aib nici un caracter pe lume, nici o conducere duhovniceasc i nici na ional . C ace tia s nu crezi c in la fiin a noastr na ional . Vin cu scopuri i intr pe furi în turma lui Hristos ca s ne strice, s nu mai avem unitate nici na ional , nici bisericeasc , s fim ai nim nui, s fim ni te oameni care nu tim de unde venim i unde mergem. Dar noi avem istoria acestui popor de mii de ani i avem istoria Bisericii. C uta i istoriile acestea s vede i i ve i g si oriunde c am fost cre tini i am avut voievozi cre tini i am trecut cele mai mari greut i cu n dejdea în Dumnezeu i cu credin a în El i am r mas pân azi cu darul lui Dumnezeu o ar în care este o rânduial .

Nu v l sa i în ela i. Mai bine s muri i de o mie de ori decât s v pierde i credin a dreapt a Bisericii lui Hristos, c nu mai sunte i nici români buni, dac nu ve i fi cre tini buni. Citi i cartea

mitropolitului Nicolae Mladin din Ardeal⁹ i ve i vedea bietul popor ardelean - c i-e mil , plângi când cite ti - cum a înfruntat el atâtea iob gii i atâtea robii i atâtea necazuri i scârbe de la atâtea popoare str ine care au trecut prin Ardealul nostru, numai ca s p streze unitatea Bisericii. Le luau c r ile din biserici, le luau Evangheliile, îi omorau pe preo i, îi închideau pe protoierei, pe mitropoli i, cum a fost Sava Brancovici, Ilie Iorest, c rora eu le-am scris cu nevrednicie acatistul. Am scris acatistul sfin ilor din Ardeal, pentru c i str mo ii mei au fost originari din Ardeal. Ei au venit în Moldova acum câteva sute de ani, pe când împ r teasa Maria Tereza a trimis în Ardeal pe generalul Bukow cu tunurile s sf râme bisericile i m n stirile ortodoxe i, mai mult decât atâtea, a înconjurat cu tunurile i satele cre tine ortodoxe.

Vai de bietul Ardeal! Unde mai putea omul s in cât de cât credin a, numai, s racul, în c su a lui într-un col s se roage lui Dumnezeu, s simt acolo c e român i cre tin. Voi poate nu cunoa te i istoria! Preotul o cunoa te, dar n-are când s v spun , c are pe cap atâtea. Eu v spun. Pentru ce îl chinuiau pe Ilie Iorest? Ca s isc leasc catehismul calvin. Pentru ce voiau s -l omoare? Nu voia s isc leasc , s se fac sectar. Nu voia s primeasc alt credin decât aceea în care s-a n scut. Pentru câteva cuvinte a vrut s moar , numai s nu- i piard credin a. Unde suntem

⁹ *Biserica Ortodox Român una i aceea i în toate timpurile*, Sibiu, 1968.

noi fa de aceia? Unde e credin a noastr ? S vedem noi unde suntem fa de ardeleni, fa de fra ii no tri, care s-au ostenit în atâtea neazuri i scârbe. Atunci au fugit mii i mii de oameni. A a a fost pe timpul calvinilor, iar pe timpul catolicilor la fel. Fugeau prin mun i s racii oameni.

B ga i de seam cum Biserica a suferit de-a lungul veacurilor pentru a ine credin a. A a s fim i noi, s ne inem credin a cu toat t ria pân la moarte. A venit din afar unul care n-are nimic în comun cu Biserica noastr i cu ara noastr i te ademene te pe tine. Pl ti i cu bani grei s distrug poporul i Biserica noastr . „Hai la mine, c biserica ta nu mai este bun !", „Hai la mine, c am o cas de rug ciuni!". Ne distrug ca neam, ca popor. Pentru c acela care este sectar nu mai este cu inima în România. i de aceea v spun: Trezi i-v , p zi i-v , s r mâne i români cura i i cre tini cura i, dac vre i s v mântui i.

C U P R I N S

Sfaturi ale P rintelui Cleopa.....	5
Scrisoare c tre un sectar.....	30
Despre sfâr itul lumii.....	46
Sfin ii P rin i Ioachim i Ana.....	52
Despre teologie i adev ratul teolog.....	56
Paza min ii i rug ciunea inimii.....	63
Calea spre rug ciunea adev rat	90
Scrisoare c tre un cre tin grav bolnav suflete te.....	135
S ne p zim credin a.....	138